

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı
23 Haziran 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ve İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş ile 63 Milletvekilinin; Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3697)

ADALET KOMİSYONU
8'inci Toplantı
23 Haziran 2021 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 12.05'te açılarak üç oturum yaptı.

Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ve İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş ile 63 Milletvekilinin; Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3697) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 17.40'ta toplantıya son verildi.

23 Haziran 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.05

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar, tekrar hoş geldiniz, hepinizi saygıyla selamlıyorum. *

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ve İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş ile 63 Milletvekilinin; Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3697) **

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizin geneli üzerindeki görüşmeleri dün tamamlamıştık, maddelerine geçilmesini kabul etmiştik. Şimdi maddelerin görüşmelerine başlıyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci ve üçüncü cümlelerinde yer alan “Altmış” ibareleri “Otuz” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “altmış” ibaresi “otuz” şeklinde, beşinci cümlesinde yer alan “altı” ibaresi “dört” şeklinde ve altıncı cümlesinde yer alan “altmış günlük” ibaresi “otuz günlük” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talebi olan?

Sayın Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Dün oylama olduğu için genele ilişkin görüşlerimi ifade edememiştim. Hoşgörünüze sığınarak iki dakikada toparlamak istiyorum.

Kanun teklifinde emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Tabii, içinde çok olumlu olanlar var, iyi niyetle hazırlanmış olanlar var ama bize göre eksik olanlar da var. Mesela “boşanmış eş”e denilirken yarın öbür gün birileri imam nikâhlı eşe, birlikte yaşadığı kadına, ne bileyim, sevgilisine karşı işlenen suçlarla ilgili de bir artırım sebebi isteyebilir. Tüm bu taleplerin önüne geçmek için neden “kadına” diye ibareyi koyup bunu genelleştirmediğimizi açıkçası anlamış değilim. Kadınlarımız hem bedensel olarak hem zihinsel olarak hem duygusal olarak erkeklere göre daha zayıftırlar. Yani ileride “boşanmış eşe, nişanlısına, imam nikâhlı eşine, birlikte yaşadığı kadına” şeklindeki taleplerin önüne geçmek adına, doğrudan doğruya “kadın”a denilse herhâlde gerekeçedeki “Kadına yönelik şiddeti önleyeceğiz.” gerekçesine de uygun bir düzenleme olur. Zira kanun (*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

(**) (2/3697) esas numaralı Kanun Teklifi 22/06/2021 tarihli Toplantı Tutanağı'na ektir.

teklifinin sayın sahibi gerekçeyi okurken kadına yönelik şiddeti engelleme amacını güttüklerini ifade ediyor ama sadece “boşanmış eş”e demek, kadına yönelik şiddeti engellemeyecek diye düşünüyoruz.

Yine, süreleri kısaltma, idari yargıda yargılanmanın hızlandırılması yönünde olumlu bir adım ama otuz günleri on beş güne düşürmenin daha faydalı olacağı kanaatindeyiz. Günümüzde her ne kadar hâkimlere süre verilmiş olsa da hâkimlerimizin buna riayet etmediğini bilfiil avukatlık yapan arkadaşlarımız bilmektedirler. “Kararlar otuz gün içinde yazılacaktır.” deniliyor ama hiçbir zaman yazılmıyor. Buna on beş gün diyelim, on beş de öyle olur, bari otuz gün içinde yazılır diye düşünüyoruz.

Bir de ne zaman Adalet Komisyonuna teklif gelse kamuda çalışan hukuk mezunu arkadaşlarımız bizi mesaj yağmuruna tutuyorlar. Gerçekten bin bir zorluklarla, çocuklarının rızından, sosyal hayatlarından fedakârlık yaparak hukuk fakültesini bitirip çeşitli kamu kurumlarında çalışan hukuk fakültesi mezunu bu arkadaşlara da hukuk camiasına katılma adına stajlarını görevleriyle birlikte yapabilme imkânı sağlanması, herhâlde bir adaletsizliği, bir haksızlığı ortadan kaldıracaktır diye düşünüyorum. İktidar partisi arkadaşlarımızın bu konuda bir çalışması olursa bizim de bu çalışmayı canıgönülden destekleyeceğimizi, katma değer sağlayacağımızı ifade etmek istiyorum.

Yine, Türk Ceza Kanunu’nun 179’uncu maddesinde “trafik güvenliğini tehlikeye sokma” şeklinde bir suç var. Bunun 3’üncü maddesi “alkol ve uyuşturucu” diye belirtiliyor yani alkol ve uyuşturucu olarak araç kullanan insanlara 179/3’ten ceza veriliyor. Bu vatandaşın sabıkasında 179/3 olunca uyuşturucudan mı ceza aldı, alkolden mi ceza aldı diye problem meydana geliyor. İşveren bu ayrımı yapmadığı için bu vatandaşa çok hoş bakmıyor. Bu konuyla ilgili bir düzenleme bu adaletsizliği ortadan kaldıracaktır çünkü vatandaş bir düğün dernekte alkol almış olabilir, onu hoş görebilir ama uyuşturucu bağımlısı bir insanı hoş görmediği için 179/3’te de böyle bir ayrım olmadığı için vatandaş sıkıntıya düşüyor.

Yine, bize en çok gelen taleplerden bir tanesi de bu ehliyet affı. Yani 100 puan üzeri ceza alan insanların eğer ölüme sebebiyet vermemişse taksirle ve olası kasıtlı bir kazaya sebebiyet vermemişse bunların da ekmeklerini eline alma adına bir ehliyet affı düşünülebilir mi? Tartışılması gerektiği kanaatindeyim.

Yine, gelen taleplerde, işte, bir dönem yargıya hâkim olan hain FETÖ terör örgütü mensubu hâkimlerin vermiş olduğu kararlar yüzünden mağdur olan binlerce vatandaşımız var. Bu vatandaşlarımız verilen bu kararlar kesinleştiği için de mağduriyetlerini gideremiyorlar. Bu kararları verenlerin sahte tutanaklarla, komplolarla, kumpaslarla bu vatandaşlarımızı mağdur ettikleri hepimizce bilinen bir gerçek. Bu nedenle bu konuda da Adalet Komisyonunun veya Mecliste bulunan hukukçu arkadaşların bir çalışma yapması adaleti sağlayacaktır diye düşünüyoruz.

Yine, bu yakalama emrinin mesai saatleri dışında olduğunda cumhuriyet savcısı serbest bir taahhüt karşısında serbest bırakılmasını emredebilir şeklindeki ifade muallak. Bana göre mesai saatleri dışında yakalama olmasın eğer yakalama saatleri dışında yakalama olacaksa da bu işlem iki saat içerisinde bitirilsin çünkü mesai saatinin bitimine beş dakika kala yakalanan bir vatandaşın ifadesi, tabii, cuma akşamı beşe beş kala yakalanmışsa eğer pazartesi sabahına kadar cumhuriyet başsavcısının inisiyatifine bırakırsanız bu pazartesi sabahını bulur. Yurt dışında işçisi çok olan Aksaray’da bu sorun çok yaşanmaktadır. Bir ifade yüzünden işte, havaalanında yakalanan vatandaşımız eğer cumartesi yakalanmışsa pazartesi öğlene kadar çoluğuyla çocuğuyla karakolda perişan olmaktadır. Ya mesai saatleri dışında yakalanma yapılmasın yapılacaksa iki saat içerisinde işlem görülsün ve vatandaş serbest bırakılsın diye düşünüyoruz.

Diğer bir husus, bu 22’nci madde bize göre Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamıyor teklif edilen madde de yer alan “talep yazısında belirtilen yaptırımdan daha ağır olmamak üzere”

ibaresi Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesini oluşturan yargı bağımsızlığı, mahkemelerin bağımsızlığı ilkelerine aykırılık durumunu devam ettirmektedir. Teklif bu yanıyla Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamamaktadır. Bu konuya da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Erel.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Burada şu anda dile getirecek olduğum ilk 5 maddeye birden etkili bir anlam taşıyacak çünkü ilk 5 maddenin tamamında da idari yargılamayla alakalı süre kısaltmaları söz konusu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, tabii, bu sürelerin kısaltılmasına hukuki durumun belirginleştirilmesi amacıyla baktığımızda akla uygun bir şey, bir anomali hâli taşıyor, doğru bir şey sürelerin kısaltılması bu anlamda ama bizim daha çok yapısal reformlara ihtiyacımız var. Bu yapısal reformları yapmadığımız sürece bu süreleri kısaltmak belki de adaletsizliğe daha hızlı ulaşma yolu hâline gelebilir, bu tehlikeyi içinde barındırabilir. “Süreler niye kısaltılsın?” sorgulamak anlamında söylemiyorum. Sürelerin kısaltılmasının doğru olduğunu düşünüyorum ama şu andaki adalet mekanizmamız, şu andaki ihtiyacımız olan yapısal reformlar, anayasal ve yasal reformlar yapılmadığı sürece korkarım ki adaletsizliğe daha hızlı gider bir duruma düşebiliriz ama teknik anlamda sürelerin kısaltılmasını doğru bulduğumu söylemek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Antmen....

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine, ben de Sayın Turan Aydoğan gibi ilk 5 maddeyle ilgili konuşmak istiyorum. Özellikle idareye başvuru ve zımnî retle ilgili sürenin altmış günden otuz güne inmesi çok isabetli olmuş, güzel bir hüküm olacak fakat burada iki önemli husus var: Birincisi, idarenin her hâl ve şartta otuz gün içinde süresi içerisinde cevap vermesi, vatandaşın başvurusuna olumlu veya olumsuz bir cevap verilmesi gerekiyor, son gününü bekleyip süreyi de uzatmanın bir anlamı yok; idarenin bu konuda daha dikkatli olması gerektiği kanısındayım. Ama bunun yanında, idare mahkemeleri, vergi mahkemeleri ve Danıştayda dava sürelerine baktığımız zaman son derece uzun yargılama süreleri oluyor. İdare mahkemesinde duruşmalar sadece murafaa olduğu için aşamalardan, safahatlardan vatandaşın ve vekillerinin çok da haberi olmuyor. Ama özellikle bölge idare mahkemesi, istinaf ve Danıştaya giden dosyalar yıllarca gelmiyor, Danıştayda bir dosyanın üç ila beş yıldan önce geldiği vaki değil. Yargının hızlanması gerekiyor, bu konuda kimse kusura bakmasın, yasalarda yeterli ve de gerekli hükümler var fakat uygulayıcıların da, mahkemelerin de daha dikkatli, daha titiz olması gerekiyor.

Özellikle, Türkiye’de yargıç ve savcı yaşının çok gerilere çekilmesi, eğitimlerinin yetersiz olması ve artık kendilerini alelade devlet memurları gibi görüp işte izinler, raporlar gibi şekilde yargılamayı yürütmeye çalışmaları çok da uygun değil. Bu uzun yargılama sürelerine mutlaka bir çözüm getirilmesi gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde 2 adet önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde geçen "beşinci cümlesinde yer alan altı ibaresi dört şeklinde" kısmının maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

İdari işlemlere karşı dava açabilmenin süreye bağlanmasının çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerin başında vatandaşa haklarında verilmiş olan idari kararın hukuka uygun olup olmadığını, dava konusu yapmanın gerekip gerekmediğini düşünme ve inceleme olanağı vermek; hak arama özgürlüğü açısından eşitliği sağlamak; idarenin işlemlerinde belirlilik ve kararlılığı sağlamak gelmektedir. Adil yargılanma hakkı çerçevesinde mahkemeye erişim hakkına yönelik sınırlamaların dava açmak isteyen bir kişinin mahkemeye erişim hakkının özüne zarar verecek seviyeye ulaşmaması gerekmektedir. Bu bağlamda bekleme süresinin dört aya düşürülmesi, dava açma süresinin ise otuz güne düşürülmesi vatandaş açısından aleyhe bir düzenleme olarak kabul edilmelidir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde bulunan "dört" ibaresinin "iki" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklifle idarenin kesin cevap vermediği durumlarda bekleme süresinin iki aya düşürülmesi yargıya erişimin hızlanması açısından önem teşkil etmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Madde 2 - 2577 sayılı Kanunun 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Altmış" ibaresi "Otuz" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "otuz" ibaresinin "onbeş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklifle üst makama başvurma durumunda idarenin zımni reddi süresi on beş güne düşürülmektedir. İdarenin üst makamıyla yapacağı yazışmaların kişilerle yapacağı yazışmalardan hızlı olacağı aşîkârdır. Zira resmî kurumlar arasında teknolojik gelişmelerden yararlanılarak elektronik ortamda veri ve evrak gönderimi sağlanabilmektedir. Bu itibarla sürenin düşürülmesi yerinde olacaktır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önerge? Yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

Madde 3 - 2577 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altmış” ibaresi “otuz” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

Madde 4 - 2577 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kararlar, verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yazılır ve imzalanır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinde yer alan “otuz” ibaresinin “onbeş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklifle idari yargılama sonucunda verilen kararın on beş güne düşürülmesi amaçlanmaktadır. Yargılama sürelerinin hızlanması amacıyla sürelerin düşürülmesi gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 5’i okutuyorum:

MADDE 5- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- 1. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 10 uncu, 11 inci ve 13 üncü maddeler uyarınca idareye yapılmış başvurular bakımından, belirtilen maddelerde bu Kanunla yapılan değişikliklerden önceki süreler uygulanır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

Söz talebi mi var Danıştayın?

Buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI SAİT MİCANOĞLU – Sayın Başkanım, İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 10, 11, 12 ve 13’üncü maddelerinde idareye başvuruya ilişkin usuller düzenlenmiş. Özellikle 11 ve 13’üncü maddeyle ilgili olarak yapılan düzenleme, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 12’nci maddesinde “İdari uyuşmazlıkların sulh yoluyla halli ve vazgeçme yetkileri” başlıklı madde. Bu madde İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 11 ve 13’üncü maddeleriyle uyumlu olarak düzenlenmiş. Şöyle ki: “İdari işlemler dolayısıyla haklarının ihlal edildiğini iddia edenler idareye başvurarak, uğramış oldukları zararın sulh yoluyla giderilmesini dava açma süresi içinde isteyebilirler.” Buradaki husus, 11’inci maddede idareye başvuru usulleri neyse aynı hususları kapsıyor. Maddenin devamında diyor ki: “İdari eylemler nedeniyle hakları ihlal edilenlerce, idari dava açmadan önce İdari Yargılama Usulü Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapılan başvurular da sulh başvurusu olarak kabul edilir ve bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde incelenir. Sulh istemine ilişkin başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.” Aynı 11’inci maddede olduğu gibi. “Sulh başvurularının altmış gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Sulh başvurusu altmış gün içinde sonuçlandırılmamışsa istek reddedilmiş sayılır.” Buradaki düzenleme İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun mevcut hâli gözetilerek hüküm altına alınmış. Değişiklikten sonra eğer bu maddedeki “altmış günlük” ibareleri değiştirilmezse 2577 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesi kapsamında yapılmış bir başvuruda iki farklı süre öngörülmüş olacaktır. Dolayısıyla, değişiklik yapılırken 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 12’nci maddesinin de gözetilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunu arz etmek istedim.

İkinci olarak da “Kararların verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yazılır ve imzalanır.” bu hususla ilgili, mevcut durumla ilgili bilgi vermek istiyorum. Karar yazım sürelerine ilişkin mevzuatta bir hüküm yok ancak HSK müfettişleri mahkemelerin iş durumunu gözeterek denetim esnasında bir karar yazım süresi öngörmektedirler. 2017 yılından itibaren bu süreleri otuz güne çekmeye çalışmaktadırlar. Taşrada birçok mahkeme de bu süreleri otuz güne çekmiş durumda. Ancak iş yoğunluğu çok fazla olan Ankara ve İstanbul gibi mahkemelerde şu anki koşullarda karar yazım süresini otuz güne indirmek biraz zaman alacaktır. Uygulamada, örneğin Ankara’ya yeni atanan bir hâkime göreve başladığı anda 300-400 tane dosya havale edilebilmektedir. 2577 sayılı Kanun’un 20’nci maddesinde havale edildikten sonra dosyaların altı ay içerisinde karara bağlanması gerekiyor. Karar yazımına ilişkin herhangi bir süre öngörülmediği için zaman zaman bu üzerindeki dosyaları eritme adına bu süreleri öteleyebilmekteler hâkimler. Bu nedenle bu sürelerin altmış güne, hatta yüz güne kadar uzadığı oluyor. Bunları Ankara ve İstanbul gibi yoğun mahkemelerde HSK müfettişleri altmış gün olarak öngördü. Bu süreler otuz güne indirilebilir ancak bir anda indirmek zor olacaktır çünkü üzerlerinde çok fazla dosya var ve altı aylık yine kanunda öngörülen başka bir hüküm var.

Şöyle bir şey yapılabilir: Bu karar yazım süresiyle ilgili düzenlemenin yürürlüğe giriş tarihi adli tatil sonuna 1 Eylül gibi bir yere eklenebilirse üzerinde fazla dosya olan hâkim o zamana kadar kendisini ayarlayabilir ya da geçici bir maddeyle yine mevcut karara bağlanmış ve henüz yazılmamış kararlar için yani otuz günü geçmiş kararlar için elinde 200’ü bulan yazılmamış kararı olan hâkimler var. Hak ihlaline sebebiyet vermemek adına kararı verilmiş olan ancak yazılmamış kararlar için yine otuz günlük bir süre öngörülebilir yani geçici bir maddeyle ya da bu maddenin yayımı 1 Eylül’e, uygun görürseniz ertelenebilir.

Bunu arz etmek istedim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

5’inci maddede, geçici madde 10’da bir düzenleme yapılıyor bu konuda, eski süreler uygulanır şeklinde.

Evet, 6'ncı maddeyi okutuyorum...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başkanım, ben de görüşümü söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 6'yı okutayım ondan sonra vereceğim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – İlk 5 maddeyle ilgili konuşacağım.

DANIŞTAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI SAİT MİCANOĞLU – Karar yazımıyla ilgili değil Sayın Başkanım, onlar. O geçici maddede olan karar yazımıyla ilgili değil.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, 5'inci maddenin önermelerini okuttuk, 6'yı okutmam lazım, ondan sonra söz vereceğim.

Buyurun Yusuf Bey.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Başkanım, arkadaşımızın söylediği hususla ilgili zaten altmış günlük süre 659 sayılı Kanun'da da aynen meri, onunla ilgili herhangi bir düzenleme zaten yapılmıyor yani özel kanunlarda süreler tanımlanmışsa özel kanunlarda bu kanunla bir değişiklik yapılmadı. Cevap verme ve karar yazma noktasındaki otuz günlük süreye de yargıçlarımız bundan böyle biraz uysunlar çünkü önemli olan hadise yargının hızlandırılmasıdır, kararlara hızlı bir şekilde devam edilmesidir. Ben, o konuda da bir tereddüt, o konuda bir gecikme olacağını düşünmüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Koç.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu ilk 5 madde her ne kadar yani bir torba yasa olsa da. İdari Yargılama Usulü Kanunu'na ilişkin yani bir hukuk usulüne ilişkin ve yargılamaların daha hızlı bir şekilde sonlandırılmasına ilişkin bir düzenleme. Sürelerinin kısaltılmış olması hususu olumlu olmakla birlikte bize göre önemli olan süreç şu: Esasında yargılamanın daha hızlı bir şekilde tamamlanması, bu katkı sunacak fakat bu da yeterli değil, bizim uygulamada özellikle avukatlık yaparken Avukatlık Kanunu'nun önemi burada ortaya çıkıyor, nedeni de şu: Şimdi avukatların sunmuş oldukları belgelerin Avukatlık Kanunu gereğince tasdikleyip onanmasıyla birlikte esasında o mevcut olan belgeler ve bilgiler çerçevesinde mahkemenin bir karar vermesi gerekirken ayrıca bir araştırma ve soruşturma sürecine bir daha girmiş oluyor. Dolayısıyla, bu Avukatlık Kanunu'ndan kaynaklı olan avukata verilen evrak tasdik edildikten sonra aslı gibi şeklindeki bir muameleye tabi tutulması hâlinde bu sürecin daha da kısalabileceğini düşünüyorum. Bu nedenle de yani bunun da göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, geneli hakkında değerlendirme yaparken ifade etmiştim, 1'inci ve 5'inci maddeler arasında zaten sürenin kısaltılmasıyla ilgili bir durum olduğunda Türkiye'de kimse de buna itiraz etmez yani genel olarak vatandaşların yargının yavaş işlemeden ötürü de ayrıyeten şikâyetleri var. Tabii, orada şu kaydı tutalım: Amaç doğru karar vermek olmalı, bununla birlikte doğru kararın hızlı verilmesi olmalı. 6 ve 9'uncu maddeleri aslında yine burayı da birlikte değerlendirmekte fayda görüyorum çünkü buraya baktığımızda bakın, sırasıyla kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının fail tarafından boşandığı eşine karşı işlenmesi hâlini suçun nitelikli hâllerine

dahil ediyor. Şimdi, bizde şöyle bir şey var: Parlamento çoklukla üçüncü sayfa haberlerinin tesirinde kanun yapıyor ve bu ceza hukukunu ilgilendiren durumlarda Adalet Komisyonu aynı tesir altında kalıyor, yasa teklifleri de buna ilişkin oluyor. E, tabii, bu toplumun tepkisiyle birlikte verilen teklifler oluyor bir yandan yani baştan öngörülen, baştan mevzuata eklenen değil, uygulamada gerçekleşen ve toplumun tepkisiyle oluşan. Bu kanun maddeleri olumlu, olumlu olmakla birlikte yine bazı eksiklikler var. Onu da şöyle ifade etmek istiyorum: Şimdi, söz konusu suçlar bakımından mağdurun eski eşi olması ağırlaştırıcı sebep yani buna dayanak yapılıyor. Ancak toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ve erkek şiddetine burada atıf yapılmamış. Bizim bu yasada “eski eşler” derken ya da yasayı asıl çıkarma sebebimiz kadına karşı şiddet yani bu olgunun gerçekliği ve buna ilişkin toplumdaki tepki. Eski eşler arasındaki bu şiddet olgusunun cinsiyetler arasındaki güç ilişkileriyle ve kural olarak da erkek failliği ve kadının mağdurluğuyla tanımlanan tek yönlü bir tahakküm süreci oluşturduğu gerçekliğini de göz ardı etmemek lazım, buradaki genel gerekçede bunlar göz ardı edilmiş.

Kanunun teklif metninin lafzında “eş” sözcüğünün kullanılması doğru ama boşanmış eşler arasındaki şiddet filleri açıkçası ataerkil toplumun bir tezahürü olarak erkeklerden kadınlara yöneldiğinden ve sosyolojik bakımdan da aslolanın kadınları erkeklerin şiddetine karşı korumak olduğundan bunların da gerekçe kısmında yazılması gerektiğini düşünüyoruz. Ve burada ifade edilen kısım var madde gerekçelerinde yani şöyle bir cümle var orada: “Özellikle kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır.” Ama bu tam yeterli değil. Eski eşin, anılan suçlar bakımından Türk Ceza Kanunu maddelerinde ağırlaştırıcı sebep olarak eklenmesi olumlu.

Kanun teklifi, kadına karşı şiddet olgusunun engellenmesine yönelik olarak ceza aygıtını kullanmak bakımından atılabilecek bazı adımları atmamış. Bu anlamdaki yetersizliğine bir kez daha iki açıdan dikkat çekmek istiyoruz.

Şimdi, bir defa kanun teklifi suç tipi bakımından boşanmış eşler arasındaki faillik ve mağdurluk ilişkisini, belirli suçları nitelikli hâline dönüştürmüş. Buna karşı, kadına karşı şiddet olgusuyla mücadelenin ceza yargısı açısından hâli hazırda, zaten çok gecikmiş bir suç ihdası olduğunu belirtelim.

“İnsan Hakları Eylem Planı” isimli belgede -daha önce açıkladığınız- tek taraflı ısrarlı takip fiilinin de ayrı bir suç olarak düzenlenmesi öngörülmektedir. Yani dikkat ederseniz Türkiye’de bu tip olaylar da çok fazla yaşanıyor. İsrarlı takip suç tipini ihdas etmemesini bir eksiklik olarak görüyoruz biz.

Yine, Türkiye’nin taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi; biz bunu söylüyoruz çünkü gerek uluslararası anlaşmaların Türkiye’de kabul edilmesi ve yürürlüğe girmesinin şekli itibarıyla değerlendirdiğimizde, bunun yürütme aygıtı tarafından tek taraflı bir işlemle yapılamayacağı değerlendirmesini hep yapmıştık. Dolayısıyla, İstanbul Sözleşmesi taciz amaçlı takibin 34’üncü maddesinde şu hükmü içeriyor, diyor ki: “Taraflar başka bir şahsa yönelik olarak gerçekleştirilen ve bu şahsın, şahsın kendisini güvende hissetmesini önleyecek şekilde korkutacak kasıtlı bir biçimde tekrarlanan tehditkâr davranışların cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.” Buna İnsan Hakları Eylem Planı’nda, orada bir süre öngörülmüş, üç aylık bir süre; buradaki geldiği hâliyle eksik kaldığını düşünüyoruz. Orada, belgenin 80’inci sayfasında hem ağırlaştırıcı sebeplerin boşanmış eşi de kapsamasını hem de tek taraflı ısrarlı takip fiillerinin ayrı bir suç olarak düzenlenmesini öngördüğü, böylelikle kadın mağdurlara gerekli güvencenin sağlanmasının amaçlandığı ifade edilmişti. Yani sizlerin, Hükûmetin hazırladığı ve sunduğu belgeden bahsediyoruz. Dolayısıyla, bu iki hususta birlikte adım atılacağı taahhüt edilmişti topluma. Buna karşın, ısrarlı takibin suç olarak ihdası herhangi bir özel ön hazırlık ya da teknik güçlük de içermemekte. Bu sebeple, kanun teklifinde ısrarlı takibin suç olarak ihdas edilmemesi ve bu işlemin geciktirilmesi, kadına yönelik şiddetle mücadelenin ceza hukuku ayağı açısından önemli bir eksiklik ve gayrimeşru bir gecikme olduğu gibi, İnsan Hakları Eylem Planı’nın

konuya ilişkin yaklaşımının yasama faaliyetlerine zerk edilmesi açısından da bariz bir tutarsızlık olarak görüyoruz. İvedi ve acil yasal tedbirlerin geleceğe ertelenmesi kadınlara yönelik olası şiddet eylemleri için elverişli bir zemin oluşmasını kolaylaştırmaktadır.

Fail bakımından gelirsek de failin mağdur bakımından boşandığı eş olmasını ağırlaştırıcı sebep addetmek de -kanun teklifi bu şekilde- bu olumlu, ifade ettim bunu. Ancak kadına yönelik şiddet olgusu bakımından dikkate alınması gereken, faille mağdur arasındaki diğer ilgili ilişki biçimlerini dışladığını görüyoruz. Bu açıdan Türkiye'nin de taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezayı ağırlaştırıcı koşullar" başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrası ve onun (a) bendini dikkate almak gerekir:

"Taraflar, aşağıdaki koşulların, bu koşulların söz konusu suçun halihazırda temel unsurlarını oluşturmadığı hallerde, iç hukukun ilgili hükümlerine uygun olarak, bu Sözleşmede belirlenen suçlarla ilgili olarak verilecek cezanın belirlenmesinde ağırlaştırıcı koşullar olarak göz önünde bulundurulabileceğini temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:

(a) suçun, iç hukukun kabul ettiği eski veya mevcut bir eşe veya birlikte yaşanan bireye karşı, aile fertlerinden biri tarafından, mağdurla birlikte ikamet eden biri tarafından veya yetkisini suistimal eden biri tarafından işlendiği hallerde;"

Bunun da nitelikli koşullar olarak değerlendirilmesi lazım.

Kanun teklifine gelince, ilgili suçların mağdurla ikamet eden kişi tarafından birlikte yaşanan bireye karşı işlenmesi hâlini ağırlaştırıcı sebep addetmemesi, özellikle erkek sevgilinin ve resmî nikâhsız olup imam nikâhlı olan erkeğin birlikte yaşadıkları kadınlar üzerindeki şiddet eylemlerine karşı yeterli korumanın sağlanmaması anlamına gelmektedir. Kadının erkek şiddetine karşı korunma seviyesini genişletme iradesini resmî evlilik ölçütüyle sınırlandıran teklifi, imam nikâhlı ya da imam nikâhsız evlilik dışı ilişkiler bakımından kadının erkek şiddetine karşı korunma seviyesini yükseltmemesi itibarıyla da bir yanıyla ahlakçı, otoriter ve ayrımcı bir anlayışın ürünü olarak görüyoruz.

Devletin temel görevlerinden birisi, başta yaşam hakkını güvencelemek suretiyle herkesi, burada da özellikle kadınları şiddete karşı korumaktır. Kadına karşı şiddet olgusunda evlilik dışı ilişki dâhilinde aynı evde yaşayan erkeklerin kadınlar üzerindeki şiddeti de kayda değer bir yer tutmaktadır. Bu konuda suskunluk, seküler şekilde bir erkekle beraber yaşayan kadınları, özel ve aile hayatları haklarına ilişkin olan ve Anayasa ve uluslararası insan hakları sözleşmeleri tarafından korunan hayat tarzları ve yaşam tercihleri sebebiyle ceza hukukunun ağırlaştırıcı sebep kurumu aracılığıyla korunmaya değer bulmamak, kanun teklifinin genel gerekçesinde işaret edilen kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlarına ihanet etmek anlamına gelmektedir. Teklif, yine bu şekilde yalnızca imam nikâhlı kadınları da korumasız bırakmaktadır.

Kanun teklifinin bu sessizliği, yakın zamanda yetkisiz bir şekilde Cumhurbaşkanının İstanbul Sözleşmesi'ni feshetme arzusunda da kendini gösterdiği şekilde, boşanmış kadınlarla benzer şekilde erkek şiddeti, tehdidi altında olan, aynı evde evlilik dışı birliktelik yaşayan kadınları da zımnen de olsa "şiddete müstahak" addetmesi itibarıyla da insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yaşağını yani Anayasa'mızın 17/3'üncü maddesi ve "kanun önünde eşitlik" ilkesine -Anayasa 10- açık bir inkârıdır. Felsefî, ahlaki ve dinî açılardan tarafsız olması gereken devletin görevi, özgür ve özerk bireylerin yaşam tercihleri üzerindeki ahlaki ahkâmıda bulunmak ve insanları belirli bir hayat tarzına zorlamak değil, ayrımcılık yapmadan yetki alanındaki tüm insanların temel hak ve özgürlüklerini korumaktır.

Sayın Başkan, şimdi bu maddelere ilişkin genel olarak değerlendirmemiz bu ve son olarak da şunu söyleyeyim: Şimdi, bakın, hep kanunları burada görüşüyoruz, çıkıyor ve bir süre sonra oradaki eksikleri tekrar konuşuyoruz. Türkiye'de bu bir gerçeklik yani gerek imam nikâhlı gerek imam nikâhsız

birlikte yaşayan eşler var ve burada amaç kadına karşı şiddet olgusunu azaltmaksa bu hususun da muhakkak göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Halil Bey, söz istemişti ama gitti herhâlde.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6, 7, 8 ve 9’uncu maddelerde Türk Ceza Kanunu’nda eşe karşı işlenen suçlarda olduğu gibi boşanılan eşe karşı da bu suçların işlenmesi hâlinde ağırlaştırıcı sebep getiriliyor. Esasen özü itibarıyla, düşünce itibarıyla doğru bir yaklaşım olmakla birlikte bunun yanında nikâhsız birliktelikler veya imam nikâhlı birlikteliklerin de bu kanun maddelerine ve ağırlaştırıcı sebebe dâhil edilmesi gerekiyor. Burada belki 6234 sayılı Yasa’ya ve İstanbul Sözleşmesi’ne atıf yapılarak sadece resmî nikahı korumaya almış olmayız; birlikte yaşayan veya özellikle imam nikâhlı yaşayan kadınlara veya eşe karşı işlenen suçlarda da anılan bu suçların işlenmesi hâlinde bir ağırlaştırıcı sebep getirilmesi gerekir ve yerinde olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, 6’ncı maddeyle ilgili konuşuyoruz da maddeyi bir okutalım, devam edelim.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Okutduğunuz için biz devam ediyoruz. Okutduğunuzu varsaydığımız için...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Okutmadığımızı söylüyorlar bir tereddüt hasıl oldu, yeniden...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Okutmadınız, evet, doğru.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Okunmadı, evet.

6’ncı maddeyi okutuyorum.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – 6’ncı madde üzerinde söz verince biz okuttunuz diye...

MADDE 6 – 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 82nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “eş” ibaresi “eş, boşandığı eş” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, devam ediyoruz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Teşekkür ederim sevgili Başkanım.

Şimdi, bu kanunla alakalı ana sorunlu maddelerden bir tanesi. Esasında bir yanıyla beraber iyi bir gelişme ama diğer yanıyla beraber de eksik bir tablonun burada şahitliğini yapar hâldeyiz bu getirdiğiniz kanun teklifiyle beraber.

Bu kanun teklifinin esasında İstanbul Sözleşmesi’nin 46’ncı maddesini esas alarak hayata geçirmek gerekiyordu. Tekrar tekrar söylüyoruz, defalarca söylüyoruz, az önce Zeynel Emre Vekilimiz de söyledi; bizim açımızdan İstanbul Sözleşmesi usulüne uygun olarak çekililmiş bir sözleşme değildir, bir yetki gaspıdır, bu gaspın yokluk hâlinin tespiti ileride önümüze gelecektir büyük bir ihtimalle. O açıdan, referans İstanbul Sözleşmesi’dir, referans uluslararası hukukta kadına ilişkin alınmış olan bütün tedbirlerdir; buradan bakmamız gerekiyor.

Bu kanun teklifinin gerekçe kısmı olağanüstü yetersizdir. Boşanmış eşin bu kapsama alınması

gayet doğru, burada bir anomali yok, burada yanlış bir şey yok; boşanmış eş tabii ki bu kapsama alınmalı ve daha farklı bir şekilde ağırlaştırılmış hükümlerle korunması gerekir. Ama kanun teklifinin özellikle gerekçe kısmına kadının işlenmesi gerekiyordu, kadının korunmasının işlenmesi gerekiyordu. Türkiye’de esas sorun kadına karşı şiddettir. Burada eşler arası şiddet düzeyine düşürdüğünüz zaman kadına karşı şiddeti hem “İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırdık bizim açımızdan bir hükmü yok.” diyerek hem de yasal anlamda bu yaptığınız düzenlemeyle beraber yok sayar hâle geliyorsunuz. Bu anlayışı Parlamentodaki hiçbir kadın vekilin ve kadın haklarıyla alakalı vekilin kabul etmemesi gerektiği düşüncesindeyim. Yani Genel Kurulda da bunun direnç görmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Bunun anayasal temelleri de var, sadece İstanbul Sözleşmesi’nden bahsetmiyorum. Anayasa’nın 10/2’nci maddesi diyor ki: “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.” Yani diyor ki: “Hayatı öyle kurgulayacaksınız ki hem kadın hem erkek o hayatın içinde eşitçe yaşayacak şekilde hayatın tadını alacaklar, hayatın hazzını alacaklar. Her ikisi de eşit koşullarda korunacak, her ikisi de eşit koşullarda hayatın süjesi hâlinde hayatlarını devam ettirebilecekler.” Türkiye’deki sorun budur işte. Esas pozitif ayrımcılık yapılması gereken nokta, Anayasa 10/2’ye göre kadınların korunmasıyla sağlanacak bir noktadır.

Ya, hepimiz görüyoruz, başımızı deve kuşu gibi kuma sokacak hâlde değiliz; her gün, her akşam kadın cinayetleriyle çalkalanıyor haberler; her gün, her akşam kadın cinayetleri konuşuyor televizyon kanalları. Bu ülkenin reel durumuna çözüm üretmesi gereken bir Parlamentodur burası. Bu ülkenin reel durumu kadının korunması gerektiği yönündedir. Bunu da sınırlarken hem fail bakımından hem de suç tipi bakımından doğru yerde tutmak gerekir, sınırlayarak tutmamak gerekir. Az önce söylenildi burada, Sayın Zeynel Emre söyledi, sadece boşanmış eşi esas almak doğru değil. Yani ben size bir örnek vereyim. Mesela, ben Karadenizliyim, içinizde çok farklı yörelerden insanlarımız var, bizim yöremizde kırk yıldır resmî olmayan nikâhla çoluğa çocuğa karışmış insanlar var. Böyle bir kadını eşi öldüresiye dövse ya da hayatına kastetse bu hükümler ona uygulanmayacak öyle mi? Olur mu ya, olur mu böyle bir şey ya, burada adalet olur mu, burada vicdan olur mu, burada eşitlikçi bir hükümden bahsedebilir miyiz? Kaldı ki...

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Bir kriter nasıl getirilebilir?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kriterleri söylüyorum efendim, kriterler İstanbul Sözleşmesi’nde var, o çöpe attığınızı düşündüğünüz sözleşmenin içinde var. İstanbul Sözleşmesi’nin 46’ncı maddesinde var bu kriterler. Okuyayım ben size kriterleri, “İç hukukun kabul ettiği eski veya mevcut bir eşe veya birlikte yaşanan bireye karşı, aile fertlerinden biri tarafından, mağdurla birlikte ikamet eden biri tarafından veya yetkisini suistimal eden biri tarafından işlendiği hallerde” diyor İstanbul Sözleşmesi’nin 46’ncı maddesi. 34’üncü maddesi de çok özel bir hüküm koyuyor her türlü tacize karşı koruma anlamında, bunları da genişleterek diyor ki: “Taraflar başka bir şahsa yönelik olarak gerçekleştirilen ve bu şahsı, şahsın kendisini güvende hissetmesini önleyecek şekilde korkutacak, kasıtlı bir biçimde tekrarlanan tehditkar davranışların cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.” Yani diyor ki: Siz bir bireye karşı bu anlamda tacizkâr bir davranış var ise devlet olarak korumakla ve önlemekle mükellefsiniz. Esasında İstanbul Sözleşmesi sorumlu olarak devleti alıyor, devletin yapması gereken şeyleri anlatıyor. Ve burada ısrarlı takipten bahsediyor sözleşme. Dünyanın her tarafında kabul görmüş şeyler bunlar. Siz -yine burada söylenildi- İnsan Hakları Eylem Planı’yla beraber deklare ettiniz kamuoyuna, dediniz ki partnerlere, Avrupa’daki partnerlere de deklare ettiniz, dediniz ki: “İsrarlı takibi sağlayacağız getirecek olduğumuz yasal düzenlemelerle.” Burada nerede ısrarlı takip var? Bir, “Kadına karşı korumayı sağlayacağız.” dediniz. Kadına karşı koruma yok burada. Burada sadece boşanmış eşler

düzeyinde düzenlenmiş, aslında iş flulaştırılmış, buharlaştırılmış, kadın ortadan kaldırılmış. Gerekçe kısmına da kadına karşı şiddet şerh edilmemiş. Eşler arasında işlenen bir suç tanımı var. Tamam, bu da kötü değil, bakın, bu da olsun, olmasın demiyoruz ama bu yeterli değil. Bakın, yarattığınız boşluk çok büyük. Vicdani anlamda sıkıntı yaşarsınız ileride. Az önce söyledim, bırakın modern kentlerdeki yaşama biçimlerini, şunları bunları. Onlar da çok kıymetli, onların da korunması lazım ama dönün, geldiğiniz yerlere dönün kardeşim, Anadolu'ya dönün, orada yaşanan hayatlara bakın. Orada da bunlar ayrı yani doğu coğrafyasında, güneydoğuda, batıda, her tarafta kırk, elli yıldır resmî nikâhlı olmayan eşlerle beraber yaşayan insanlar da var. Aslolan burada kadındır, korunması gereken kadındır. Göz ardı ettiğiniz yerde doğru bir iş yapmıyorsunuz. Sadece resmî nikâhı esas alarak, resmî nikâhın ötesine düşmüş ve resmî nikâhla devam eden eşler arasında işlenecek suç diye bir tarif bu maddeyi sulandırıyor, doğru zeminden uzaklaştırıyor. Tekrar ediyorum, İstanbul Sözleşmesi bu anlamda çok ciddi bir çerçeveydi, yaşamı korumak, kadını korumak anlamında çok ciddi bir çerçeveydi.

Bakınız, ben burada sadece kendi partime seslenmiyorum, sizin partilerinizin kadın milletvekillerinden de hassasiyet bekliyorum, Parlamentodaki bütün kadın milletvekillerinden hassasiyet bekliyorum. Her şey her an herkesin başına gelebilecek bir toplumda yaşıyoruz. Yarın sokakta karşılaşacak olduğunuz herhangi bir suç tipinde bu kapsama girip girmemek hepimizi ilgilendirecektir. Sadece bir resmî nikâhla evli olmak ya da boşanmış olmak anlamında bir tanım doğru değildir.

O yüzden, burada eksik olan ana nüveyi söylüyorum: Bu, kadına karşı şiddet olarak tanımlanması gerekir. İstanbul Sözleşmesi'nin 46'ncı ve 34'üncü maddeleri esas alınarak tanımlanması gerekir. "Biz bu sözleşmeyi kaldırdık, bu bizi bağlamaz." diyorsanız bile kendi Anayasa'mızdaki hükümlere baktığınız zaman da Anayasa'nın 10'uncu maddesinde -az önce söyledim- eşitlik ilkesi açısından getirilmesi gerekir. Anayasa'nın 17/3'üncü maddesinde bu geniş kapsamı tarif etmek anlamında kadın ve tacizkâr davranışa maruz kalan herkes açısından da 17/3'te "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." diyor. Hadi vazgeçtim, siz İstanbul Sözleşmesi'ni gözden çıkardınız, hukuken doğru bir iş yapmadınız. Bana göre hâlâ yürürlükte, bana göre yok hükmünde bir işlemle karşı karşıya bıraktınız bu milleti. Er ya da geç İstanbul Sözleşmesi'nin hükümleri bu coğrafyada fazlasıyla uygulanacak ama elimizdeki bu Anayasa'yı da yok mu sayacaksınız? Bu Anayasa'nın 17'nci maddesi açık, 10'uncu maddesi açık, bu Anayasa'nın hükümleri açık. Bu açıdan geç olmadan sizi doğru hükmü tesis etmeye davet ediyorum.

Tekrar ediyorum, buradan şu anlaşılmasın: Boşanmış eş falan filan doğru değildir değil boşanmış eşe karşı işlenen suç açısından da doğrudur ama bu kapsam dardır, bu kapsamın gerekçesi doğru değildir, aslolan kadına karşı şiddetten kaynaklı bir düzenleme yapmaktır. Bu yaptığınız kadını koruyacak bir düzenleme değildir, kadına karşı şiddete yönelik bir düzenleme değildir. Az önce söylenildiği gibi sadece ahlakçı bir yaklaşımdır, sadece nötr bir yaklaşımdır, hatta sizin ısrarla dönem dönem temsil ettiğinizi iddia ettiğiniz -ki siz temsil etmiyorsunuz 83 milyonun tamamını biz temsil ediyoruz esasında- o çevrelerin de fiili durumlarına ihanettir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben canlı yayından gitmeyeyim, normal gideyim, Turan kardeşim gibi gitmeyeyim.

Sayın Başkan, bu 6, 7, 8, 9'uncu maddeler olumlu maddeler. Boşanmış eşe yönelik ağırlaştırıcı sebep içine sokulması olumlu. Tabii, bizim itirazımız biraz önce Zeynel ve Turan Vekilimin de söylediği

gibi eksik olduğu yönünde.

Şimdi, öncelikle belirtmek gerekir ki Türk Ceza Kanunu'nda eş, 4721 sayılı Türk Medeni Kanun hükümleri esas alınarak tanımlanıyor. Türk Ceza Kanunu bir yandan suçun eşe karşı işlenmesini ağırlaştırıcı neden olarak kabul etmiş diğer yandan suçun eş tarafından işlenmesini indirim, cezasızlık sebebi saymış diğer bir deyişle denge kurmuştur. Burada boşanma davasının kesin hükümle neticelenmesi koşunun aranıp aranmadığı hususunda gerekçede yahut teklif metninde sarahat getirilmediğini, evliliğin iptal edilmesi, mutlak butlanla sakat olması hâllerinde düzenlemede yer almasında fayda bulunduğunu belirtmek gerekmektedir. Öte yandan nişanlıların durumu bakımından Türk Medeni Kanunu'nun 118'inci maddesine göre “Nişanlanma evlenme vaadiyle olur.” ancak nişanlanmanın geçerlilik şekli hususunda doktrin ve içtihat fikir birliği içinde değildir. Nitekim doktrinde hâkim düşünce, evlenme vaadi içeren irade açıklamasının özel bir şekle tabi olmadığı yönündedir. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi ise 5/3/2018 tarihli ve 2016/12231 esas 2018/2059 sayılı Kararı'nda nişanın geçerliliğini belli bir ritüel içinde yapılmış olmasına, duyurulmasına, ilan edilmesine ve aile bireylerinin şahitliği çerçevesinde yapılmış olmasına bağlamaktadır. Ceza hukukunda kanunilik ilkesi esastır buna rağmen nişanlıların yahut sevgililerin durumunun da gözetilmesi gerektiğini ve bunların en az boşanılan eş kadar yasal korumaya mazhar olduğunu dile getirmekte fayda bulunmaktadır. Buna ek olarak kanun teklifiyle değişiklik yapılması öngörülen Türk Ceza Kanunu 82/1'inci de belirtilen hayata karşı suçlar, 86/3.a'da belirtilen vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, 96/2.b'de belirtilen işkence ve eziyet, 109/3.e'de belirtilen hürriyete karşı suçlar başlıklı bölümlerde yer almaktadır. Diğer bir deyişle, teklif farklı hukuki değerleri koruyan suç tiplerine ilişkindir. Sınırlı kanun teklifiyle meskûr suç tiplerinde yapılacak değişikliklerle, suçun nitelikli hâllerinin kapsamı mağdur konumunda bulunan boşanmış olduğu eşi içine alacak şekilde genişletilmektedir. Ancak sayılı suç tiplerinin nitelikli hâllerine benzer diğer hükümler, örneğin Türk Ceza Kanunu “Fuhuş” başlıklı 227'nci maddesinin 5'inci fıkrasında, “Dilencilik” başlıklı 229'uncu başlıklı 2'nci fıkrasında suçun yöneldiği kişi fıkralarda sayılan diğer kimseyle dışında sadece eştir. Kanunda birliğin sağlanması açısından bu genişlemenin yapılmasının dile getirilmesinde fayda bulunmaktadır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Koç...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu kanun teklifinde 6 ila 9'uncu madde aynı nitelikte ve eşe karşı işlenen suçları düzenleyen bir düzenleme olduğunu ve bu nedenle de bizim esasında diğer konuşmacıların da dile getirdikleri gibi burada kadının yaşam hakkının ihlaliyle ilgili bir düzenleme getirilmek istenmektedir esasında.

Şimdi, hemen şunu belirteyim Değerli Başkan: Türkiye'deki mevcut olan kadın cinayetlerinin, maalesef, politik olduğunu düşünüyoruz biz, kadına yönelik bu cinayetler ve bu yönelimler politiktir. 2021 yılının ilk yarısından itibaren 100'ün üzerinde kadın cinayeti gerçekleşti, hâlâ da maalesef bunun önlemi yok, önlem alamıyoruz ve devam ediyor. Peki, biz ulusal ve uluslararası yasalara baktığımız zaman neredeyiz bu konuda, hangi aşamada yer alıyoruz? Bir defa, biraz önceki konuşmacıların da belirttikleri gibi, bir defa, Anayasa'nın 17'nci maddesi yaşama hakkını düzenliyor, yaşama hakkı anayasal güvence altına alınmış durumda. Peki, Türkiye'de biz yaşama hakkını, özellikle kadınlara yönelik olan yaşama hakkını gerçek anlamda koruyabiliyor muyuz, buna yönelik gerçek anlamda yasal düzenlemeler var mı veya toplumsal anlamdaki bakış açısı ne düzeydedir; bunlar gerçekten değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Toplumun günbegün ciddi şekilde zarar gördüğü, kadın cinayetleriyle karşı karşıya kaldığımızı da dikkate aldığımızda Anayasa'nın 17'nci maddesinin gerçek anlamda

kamu tarafından korunmadığını ve bununla ilgili çok ciddi tedbirlerin alınmadığını biz söylemek durumundayız.

Bir üst norm değerlendirmesi yaptığımız zaman, diğer bir husus da İstanbul Sözleşmesi'dir Değerli Başkan. İstanbul Sözleşmesi niye bu kadar önemli? İstanbul Sözleşmesi'ne Türkiye niye öncülük etti ve belli bir süreçten sonra da İstanbul Sözleşmesi'nden kanuna aykırı olarak, Anayasa'nın 90'ıncı maddesine aykırı olarak, tek taraflı olarak çıkma gereği hissetti? Bize göre de yürürlükte olan bir yasa. Neden bu İstanbul Sözleşmesi imzalandı? Nedeni şuydu: Türkiye'de gerçek anlamda, bu anlamda ulusal, iç hukukta ciddi sıkıntılar vardı ve bir üst norm olarak uyulması gereken, hâkimleri, uygulayıcıları, toplumu gerçek anlamda yönlendirecek nitelikte yasal düzenlemeler içeren bir sözleşme. Dolayısıyla, gerçek anlamda ihdas eden, kurucu unsur niteliğinde, kurucu ülke olarak içinde yer alan Türkiye'nin tek taraflı olarak İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmiş olmasının da uluslararası sözleşmelere ve uluslararası kriterlere uygun düşmediğini belirtmek istiyorum.

Öte taraftan, kanunla ve Anayasa'yla yürürlüğe sokulmuş olan bir sözleşmeden tek taraflı olarak tek iradeyle çıkmak da mümkün değildir. Dolayısıyla, bize göre meri olan yasa, üst norm niteliğinde olan bir sözleşmedir ve uygulanıyor olması gerekir. Ama ne yazık ki Türkiye'de Anayasa'nın birçok maddesine ve birçok hükümüne, maalesef, mevcut olan Hükûmet ve iktidar tarafından uyulmadığı için, Anayasa bir şekilde askıda bırakıldığı için usule aykırı bir şekilde sözleşmeden çekildiğine dair olan hususun da uygulamada şu anda yürürlükte olduğunu söylemek durumundayız.

Peki, burada yapılması gereken nedir Değerli Başkan, değerli milletvekilleri? Mevcut olan yasalar, ilgili mevzuat gerçek anlamda bu sorunu çözemiyor, bu sorunu çözmeye ehil değil. Şimdi bu kanun teklifindeki 6 ile 9'uncu maddede getirilmek istenilen bu hükmün de mevcut olan, ne yazık ki günbegün ciddi bir şekilde dünyaya ve gerçek anlamda birçok ülkeye de rezil olabileceğimiz nitelikte olan kadın cinayetlerinin önünde engel olmayacak nitelikteki bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz.

Peki, ne yapmak gerekiyor bu konuda Sayın Başkan? Bu konuyu gerçek anlamda masaya yatıracak, gerçek anlamda mevcut olan, can yakan bu sorunu çözebilecek bütün sivil toplum örgütleri ve kadın örgütleriyle birlikte oturup bu şekilde bu kanuni düzenlemenin yapılması gerekiyordu. Bu süreç işletilmedi ve ne yazık ki bir süreç es geçildi. Burada aslında sadece ve sadece başta kız arkadaş, nişanlı, partner ve benzeri olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitsizliği sebebiyle öldürülen birçok kadın bu düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle devre dışı bırakılacak ve buna yönelik olan yönelimleri de ne yazık ki önleyecek durumda olmayacak. Dolayısıyla, biz önemsiyoruz bu düzenlemeyi ama çok çok eksik olduğunu burada belirtiyoruz. Bunun bir şekilde geriye çekilip daha düzgün, uluslararası sözleşmelere, kriterlere ve mevcut olan sivil toplum örgütlerinin, kadın örgütlerinin de dahliyle, katılımıyla çok daha kapsayıcı ve gerçek anlamda önleyici olabilecek nitelikte yeni bir düzenlemeyle bu Komisyona getirilmesini belirtiyor, bu şekliyle de geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Başkanım.

Daha önce de arz ettiğim gibi bu tartışmalara son vermek adına doğrudan doğruya “kadına” ibaresini getirip problemi kökten çözmek lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İlk kez söz alıyorum, o yüzden şu 2577’ye dair birkaç şey söylemek istiyorum müsaadeniz varsa.

Şimdi önce şunu söyleyeyim: Genel olarak bu yasa teklifine cepheden karşı falan değiliz, içerisinde oldukça iyi, olumlu düzenlemeler var ama bu yasa teklifini İnsan Hakları Eylem Planı içerisinde değerlendirmek, bir yargı reformu olarak nitelendirmek mümkün değil. Yani önemli bir bölümü teknik düzenlemeler, başta 2577 olmak üzere. Teklifin ilk 5 maddesi 2577 sayılı Yasa’da bazı düzenlemeler getiriyor. Bunların büyük bir kısmı dava açma süresini kısaltıyor, dava açma süresine ilişkin ama idari yargıyla uğraşan herkes bilir ki asıl sorun mahkemelerin çok uzun bir süre içerisinde karar vermemesidir. Yani siz bir hafta içerisinde dava açsanız, idare daha kısa süre içerisinde cevap verse, ret ve eksiklikleri tamamlasanız bile idare mahkemesinin karar verme süreci bir iki yılı buluyor. Bölge idare mahkemesinde yine süreler çok uzun, Danıştayda ortalama süreler iki yıl ve üzerinde, son yıllarda biraz kısaldığı gözüküyor. Yani eğer gerçekten bu konuda yargının hızlanması isteniyorsa mahkemelere bu konuda bir üst sınır koymak bence çok daha yararlı olur. Ha, peki, bu süreyi kısaltmak tek başına adalet getirir mi; onu ayrıca tartışmak gerekir. Ben bu sürelerin kısaltılmasının mahkemenin karar verme sürecini kısaltmak dâhil olmak üzere tek başına bir ülkeye adil yargılanmayı getirmeyeceğini düşünüyorum. Bu koşullar altında, yargı bu kadar bağımlıyken bu sürelerin kısaltılması da hiçbir şekilde adil, bağımsız, tarafsız bir yargı doğurmayacaktır.

Sadece ilk 5 maddeyle ilgili şunu söyleyeyim: Şu bekleme süresinin –teklif sahipleri dinliyorsa– altı aydan dört aya indirilmesinin pratik hiçbir yararı yok. Çünkü dava açmak isteyen kişi isterse altmış günlük sürenin sonunda idarenin cevabından sonra dava açabilir, dava açmasının önünde bir engel yok. Fakat idarenin verdiği yanıtı eğer yeterli görmüyorsa, idarenin çalışmalarını hâlâ sürdürdüğünü düşünüyorsa isterse altı ay bekleyebilir; bu, yasanın verdiği bir hak. Bunun dört aya çekilmesinin pratikte hiçbir yararı olmayacak; tam tersine, ben zararlı bile olacağını düşünüyorum. Eğer hızlandırmak istiyorsa zaten kendisi dava açar, idarenin yanıtını aldığı günden sonra ertesi gün bunu ret sayarak dava açabilir. Dolayısıyla, bence bunu bir düşünün, 1’inci maddedeki, 2577’nin 10’uncu maddesindeki altı aylık sürenin dört aya düşürülmesi teklifinizi gözden geçirin derim.

6’ncı, 7’nci, 8’inci ve 9’uncu maddelerdeki –diğer arkadaşlar da söyledi– sadece eşe değil, boşanmış eşe yönelik şiddetin bir bütün olarak aynı kapsamda değerlendirilmesi, olumlu bir gelişme ama hepimiz söylüyoruz, bu yetersiz, bunun birkaç tane nedeni var. Ceza Yasası bir insan öldürmenin –o hâlâ bizde adam öldürmek olarak gözüküyor– nitelikli hâllerini düzenliyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Kasten öldürme” diye geçiyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bizde hâlâ “adam öldürme” diyor ya herkes...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kamuoyunda öyle ama kanun karşısında öyle değil.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, kasten öldürme.

Bu, bunun nitelikli hâllerinden birisi aslında. Burada bir eşe yönelik -kadın ve erkek arasında bir fark gözetmiyor zaten yasa- şiddetin, cinayetin nitelikli hâl olarak değerlendirilmesi ve cezanın artırılması söz konusu. Şöyle bir karşılaştırma yaparsak çok daha iyi anlaşılır diye düşünüyorum: Şimdi bir çift düşünün, bir aylık evli, bir ayın sonunda eşlerden birisi diğer eşi öldürüyor. Biz, bunu kasten öldürmenin nitelikli hâli olarak göreceğiz. Veya yine bir çifti düşünün, evlendiler, bir ay sonra boşandılar ve kırk beş gün sonra eşlerden biri diğer eşi katletti. Biz, bunu da kasten öldürmenin nitelikli hâli olarak değerlendireceğiz, şimdi bu değişiklikten sonra. Bir de şöyle bir olasılık düşünün: Bir çift düşünün, on yıldır birlikte yaşıyorlar, on yıldır aynı evi paylaşıyorlar, ortak çocukları var. İşte, 8-9

yaşında bir çocukları olduğunu varsayalım fakat biz bunu bir insan öldürmenin, kasten öldürmenin nitelikli hâli saymayacak mıyız? Yani bir ay evli kalıp boşanmış bir çift için kasten öldürmenin nitelikli hâli vardır diyeceğiz ama on yıl, yirmi yıl, otuz yıl birlikte yaşamış fakat resmî bir nikâh yapmamış, imam nikâhı yapmamış her neyse. Otuz yıl veya imam nikâhı yapmış da olabilir. Otuz yıl, yirmi yıl, on yıl birlikte yaşamış, ortak çocukları var, yetiştirmişler, büyümüşler ve eşlerden biri diğerine karşı şiddet uyguluyor veya katlediyor bunu nitelikli hâli olarak saymayacak mıyız? Ben bu düzenlemenin bu açıdan adil olmadığını düşünüyorum.

Şimdi, bunu bir ahlak tartışması olarak değerlendirmemek gerekir. Bakın, emin olun, dünyanın pek çok yerinde... Bizde henüz bu tür istatistikler korkulduğu için yayınlanmıyor, yani birlikte yaşayanların oranını gerçekten bilmiyoruz. Yani Türkiye’de böyle bir istatistik yok ama diyelim ki Alman Büyükelçiliği her yıl -belki milletvekillerine de gönderiyor- takvim gönderiyor. O takvimin içerisinde yer alıyor, Alman nüfus yapısı anlatılıyor. İşte, evli çiftler, birlikte yaşayan çiftler, 2 kez boşanmış çiftler, 3 kez boşanmış çiftler... Nüfus yapısına ilişkin çok ayrıntılı değerlendirmeler var ama biz Türkiye’de bunu bilmiyoruz. Sanıyoruz ki Türkiye’de bir tek birlikte yaşama biçimi var, o da resmî nikâhlı evlilikler. Bu, doğru değil. Evli olmayıp da birlikte yaşayan gerçekten çok çok sayıda, sayısını bilmediğimiz kadar insan var ve amacımız birlikte yaşayan kadın ve erkeğin birbirine karşı işledikleri bu suçları nitelikli hâller arasında saymaksa madde metninin değiştirilmesinin çok daha yararlı olacağını düşünüyoruz. Eğer İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmemiş olsaydık -çekilmemiş olsaydınız diyelim daha doğrusu- İstanbul Sözleşmesi’nde bu aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet bunların tanımları çok daha ayrıntılı bir şekilde yer almıştı ve “İç hukukun bir parçasıdır.” deyip sizlere “Bu sözleşme uyarınca düzenleme yapın.” diyecektik diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gülizar Bıçer Karaca, buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teklifin 6’ncı, 7’nci, 8’inci, 9’uncu maddesindeki düzenlemenin boşanmış eşleri de kapsaması bakımından olumlu olduğunu ben de bir kez altını çizerek ifade etmek isterim.

Yalnız, Sayın Başkan, dün Samsun’daydım. Mihrican isimli bir kadın, evli olduğu erkek tarafından katledildi, onun duruşmasındaydım. Duruşmadan çıktık, iddianame ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla cezalandırılmasını öngörüyor. Oradan çıktıktan sonra yine Samsun’da bir başka ilçede daha önce katledilen, sevgilisi tarafından katledilen Arzu Aygün’ün ailesine başsağlığı ziyaretinde bulunduk. Her iki kadın da 35 yaşında. Arzu Aygün’ün katil zanlısının davası sonuçlandı ve müebbet hapis cezası aldı çünkü sevgilisiydi, nikâhlı eş olmadığı için. Ancak diğer davası devam eden Mihrican’ın katil zanlısı evli olduğu için ağırlaştırılmış müebbet alacak.

Şimdi, ben, buradan, bizleri dinleyen, bu kanunu, düzenlemeyi, teklifi öngören arkadaşlarımıza sormak istiyorum. Arzu Aygün ile Mihrican arasında ne fark var? İkisinin de yaşam hakkı elinden alındı, ikisinin de en temel hakkı bir erkek tarafından elinden alındı. Bu düzenlemede sadece boşanmış eşin de bu ağırlaştırılmış düzenlemeye tabi tutulacağı düzenlenmektedir. Oysa biliyoruz ki ülkemizde hepimizin de bildiği imam nikâhlı birliktelikler çok yaygındır, resmî nikâh yoktur. O zaman imam nikâhlı birliktelik yaşayan ve bu birliktelik sonrasında katledilen ya da şiddete maruz bırakılan kadının faili hakkında aynı ceza uygulanmayacak mı? Ya da imam nikâhı yok, nikâhsız birliktelik var, yıllarca sürmüş, çocukları çocukları olmuş, ortak yaşamı paylaşmışlar, dünya görüşleri öyleymiş ve bir gün kadına karşı çok ağır şiddet ya da cinayet işlenmiş, kadın katledilmiş. O kadının failine de böyle bir

ceza uygulanmayacak mı? Oysaki insan hakları, evrensel bir düzenlemedir, Anayasa’ımızda ve evrensel düzenlemelerde de ifade edildiği gibi dili, dinî, cinsiyeti, ırkı, yaşam şekli ne olursa olsun her bireye eşit uygulanması gerekir, herkesin eşit faydalanması gerekir. O nedenle, işkence görmeme hakkı ister imam nikâhlı ister hiçbir nikâhı olmayan ister evli isterse boşanmış olsun her kadının hakkıdır, ki en temel insan hakkı yaşam hakkı da aynıdır.

İstanbul Sözleşmesi’nden bizim de kabul etmediğimiz, hukuksuz bir şekilde bir gece yarısı bir kararla, bir kişinin iradesiyle çıkılmış ve çıkılmaya ilişkin kararın düzenlenmiş olmasını elbette tanımayacağız, tanımamaya da devam edeceğiz. İstanbul Sözleşmesi’nin uygulama kanunu olan 6284 sayılı Kanun ev içi şiddetin önlenmesine ve ev içi şiddet mağdurlarının korunmasına ilişkin tedbirler içermektedir. Bu da, İstanbul Sözleşmesi’nde de toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısından nikâhlı, nikâhsız olmasına bakılmaksızın kadınların ev içinde uğradıkları her türlü fiziki, psikolojik, ekonomik, cinsel şiddetin önlenmesini içermektedir. Eğer bugün burada kadınların uğradığı şiddet ve kadın cinayetleri noktasında, önlenmesine ilişkin daha ağır yaptırımlar önermek ve kadınların korunmasına ilişkin yasal düzenlemeleri daha da güçlendirmek istiyorsak “boşanmış eş” düzenlemesi yerine sadece “kadın” denmesi... Yine, Türk Ceza Kanunu’nda kadının sadece kadın olmasından dolayı şiddete, tacize, tecavüze, bir suç maruz bırakılmasının özel suç olarak tanımlanması ve “Kadına Kadın Olduğu İçin Uygulanan Suçlar” başlığı altında bu düzenlemenin hayata geçirilmesi gerekir. O nedenle, biz, buradan, Cumhuriyet Halk Partisi olarak diyoruz ki: Bu düzenleme oldukça eksiktir; faydalıdır, doğrudur, katılıyoruz ama çok eksiktir. Bu düzenlemeyle 6284 sayılı Yasa’nın lafzı ve ruhu birbiriyile uyusmamaktadır, düzenlemenin 6284 sayılı Kanun’daki şiddeti de içeren, ev içi şiddete maruz kalmış olan tüm kadınları da kapsayacak şekilde geniş tanımla düzenlenmesi gereklidir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Karaca.

Sayın Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Günaydın hepinize. İyi günler diliyorum sayın üyeler.

Evet, gerçekten bu konuda gerek bizim partimizden gerek diğer partilerden konuşan üyeler önemli açıklamalarda bulundular, ben onlara katılıyorum. Yinelememek adına kısa tutacağım, birkaç noktaya vurgu yapmak istiyorum. Özellikle Adalet ve Kalkınma Partisine mensup vekillerin, tabii, sayın teklif sahibi başta olmak üzere dikkatlerine sunmak istiyorum çünkü burada erkek, kadın arasındaki ilişkide acaba kadın cinayetlerinin ne kadarı arazi davası, otopark davası, rant kavgası, acaba ne kadarı buna dayanıyor? Yüzde 1 var mı, yüzde 1’i tutar mı? Birinci sorum bu, bu konuda düşüncelerini istirham edeceğim.

İkincisi ise Anayasa’nın değinilen 10’uncu maddesi, arkadaşların değindiği 10’uncu madde. Özellikle 2004’te ve 2010’da değiştirildi, 2004’te yapılan değişiklikle aslında pozitif ayrımcılığa giden yol açıldı. O sırada ben Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu Başkanıydım seçimle belirlenen Başkan olarak; biz bu konuda “pozitif ayrımcılık” deyiminin de açıkça Anayasa’ya girmesini önerdik fakat son dakikada o kavram çıkarıldı. Gerekçe olarak şu söylendi: “AKP’nin muhafazakâr kanadı bundan rahatsızlık duydu, o nedenle ‘pozitif ayrımcılık’ kavramı Anayasa’da yer almadı.” Sonra 2010’da yapılan değişiklikle bu ilk adım pekiştirildi. Aslında madde 10, fıkra ikide açıkça “pozitif ayrımcılık” kavramı yer almasa da bu fıkra, kadın lehine pozitif ayrımcılık yaratan bir fıkra olarak karşımızda bulunuyor ve o şekilde uygulanmalıdır. 2004, 2010 ve yine arkadaşların belirttiği 2011, 2012, İstanbul Sözleşmesi. Şimdi, demek ki Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin ilk on yılı,

birçok eleştiriyeye rağmen, zaafllarına rağmen ilk on yılda önemli adımlar atıldığını, kayda değer adımlar atıldığını görebiliyoruz pozitif ayrımcılığa kadar, zaten pozitif ayrımcılık İstanbul Sözleşmesi'yle pekiştirilmiş bulunuyor.

Şimdi, biraz önce Zeynel Emre Vekilimiz ayrıntılı olarak İstanbul Sözleşmesi'nden de maddeler aktardı, İHEP'ten de maddeler aktardı yani İHEP, İnsan Hakları Eylem Planı, yakın geçmişte yine partiniz tarafından hazırlanan plan. Şimdi, acaba bu metnin İstanbul Sözleşmesi bir yana İHEP'le de uyumlu olmaması bilinçli bir tercih mi, yani daha geriye gidişin bir somut işareti mi, yoksa bu şekilde parça parça ve genellikle Meclis dışından gelen tekliflerle yürütülen bir yasama faaliyetinin bir sonucu mu? Şimdi, bu sorunun zannediyorum tarafınızca yanıtlanması çok önemli zira İstanbul Sözleşmesi örneği, hani arkadaşlar ısrarla farklı yönlerine değindiler "Biz tanımıyoruz." diye. Hayır, bizim tanıyıp tanımamamız önemli değil bence, Anayasa madde 87 belli, kanun koymak, kaldırmak Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisindedir. "O, acaba gece yarısı şakası mı?" diye de sorabiliriz, 31 Temmuz'a kadar zaten yürürlükte, kaldı ki Türkiye'nin de taraf olduğu "Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu" adı altında çalışan Venedik Komisyonunun da önünde yani bu konuda resmî rapor hazırlamakta. Bu açıdan aslında İstanbul Sözleşmesi'nin hükümlerini... Şu anda bağlayıcı, bağlayıcılığı da madde 87'e göre biz Meclis olarak kaldırmadığımız sürece devam edecek ama belirttiğim gibi sadece o değil Anayasa madde 10, fıkra iki de yürürlükte ve bağlayıcı. Yani o olmasaydı da kuşkusuz böyle bir düzenlemeye olanak tanınmayacaktı özellikle eşitlik ilkesi ile insan haysiyetini birlikte değerlendirdiğimiz zaman 17'nci maddeyle, o zaman eşitlik, özgürlük, haysiyet; kadın ve erkek haysiyet yönünden mutlak olarak eşittir, buna hiç kuşku yoktur. Bu nedenle ben seküler yaşam yani dünyevi yaşam sonucu, laik yaşam sonucu birliktelikler ile imam nikâhı birliktelikleri arasında bir ayrımın da yapılmasına gerek olmadığını düşünüyorum. Burada cinayetlerin belki yüzde doksan 99,99'u cinsiyet temelinde işlendiğine göre o zaman bizim bu tartışmayı yapmamız gerçekten abesle iştigal demektir yani bu tartışmayı yapmadan tamamen bu şekilde cinayetleri nitelikli öldürme, nitelikli ceza yaptırımını gerekli kılan öldürme şeklinde almamız gerekir. Arkadaşların da belirttiği gibi o kadar adalet bakımından olumsuz bir ortamda yaşıyoruz ki atılan adım yarım da olsa, çeyrek de olsa bugüne kadar olduğu gibi bunu desteklemek durumundayız ama tartışmaya açık olmayan hususların da burada tartışılması, saatlerce tartışılarak sanki "Bunu koyduk, biz önerdik, artık bu iş bitmiştir." biçiminde bir yaklaşım da gerçekten düşündürücüdür.

Bakın, mesela, bizim getirdiğimiz 189 maddenin bu şeyle birleştirilmesi, en azından Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'yla birleştirilmesi, 69 maddenin birleştirilmesi önerimizin dikkate alınmamış olması bir yana, uzattığımız elin geri çekilmesi bir yana, bu şekilde daha açık olan, ayan beyan olan bir konuda tartışıyor olmamız, gerçekten hangi partiye mensup olursak olalım kadınları değil, özellikle biz erkekleri hicaba sevk etmelidir.

Teşekkür ederim dikkatiniz için.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Kaboğlu.

Buyurun Tufan Bey.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ediyorum.

Aslında söylenecek her şey söylendi ama bizim Çorum Barosunun da hem parti gruplarına hem Komisyonumuza vermiş olduğu, göndermiş olduğu bir önerisi var; çok kısaca ondan da bahsetmek istiyorum. Tabii, pek çok kadın birlikte yaşadığı eşi olabilir, sevgilisi olabilir, imam nikâhlı eşi olabilir, takıntılı arkadaşı olabilir, partneri olabilir, adını nasıl tanımlarsak tanımlayalım onlar tarafından şiddete maruz bırakılıyor, hayatına kastediliyor. Çorum'da da hâlâ yargılaması devam eden Aslıhan Dal isimli bir kardeşimiz -rahmetli olan- imam nikâhlı eşi tarafından öldürüldü ve imam nikâhlı eşiyle 3 tane

müşterek çocuğu vardı. Bu anlamda kısa bir zaman önce ayrıldığınızı iddia ettiğiniz İstanbul Sözleşmesi de şu anda hâlihazırda uygulanır olmaktan çıkmışken yapılan bu düzenlemede mutlaka birlikte yaşayan ya da imam nikâhlı eşleri tarafından da şiddete uğrayan yahut da canına kastedilen kadınlar için 5237 sayılı Yasa’da ağırlaştırıcı nedenler arasına alınmasının gerektiğini düşünüyorum.

Son cümle olarak da bir ironi yapmak istiyorum, acaba muhafazakar iktidarımız ve partnerleri, Cumhuriyet İttifakı birlikte yaşamayı yani hiçbir kayda kuyda bağlı olmaksızın birlikte yaşamayı mı teşvik etmek istiyor ya da yalnızca imam nikâhıyla birlikte yaşamayı mı teşvik ediyor diye düşünmekten de kendimi alamıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Emine Yavuz Gözgeç, buyurun.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Şimdi, Başkanım, yapılan düzenlemeyle kasten adam öldürme suçlarının boşanılan eşi karşı işlenmesini nitelikli hâl olarak değerlendirerek cezayı artırıyoruz. Bu düzenlemeyle aslında ceza hukuku açısından genel bir hüküm olan birinci derece akrabalara karşı işlenen suçlarda yapılan ceza artırımına boşanmış eşi de ekleyerek akrabalar gibi dikkate alınması sağlanmış oluyor.

Şimdi, özellikle şunu belirtmek istiyorum 2015 yılında açıklanan bir araştırmaya göre, Avrupa Birliği raporuna göre kadınların şiddete maruz kalma oranı yüzde 22, Danimarka’da bu oran yüzde 52, İsveç’te yüzde 46. Bu oranlar gösteriyor ki kadın erkek fırsat eşitliğinde başı çeken ülkelerde dahi kadına yönelik şiddetin bir sorun olmaktan çıktığını söylemek mümkün değil yani küresel bir sorun ve aslında şiddet bir insanlık suçu.

Biz dün olduğu gibi bugün de samimi, gayretli, yeni çözümler üretme mücadelesi içindeyiz. Kadına yönelik şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesini benimsiyoruz, bir tek kadının dahi burnunun kanamaması için mücadele ediyoruz. Bu konudaki kararlılığımız da iktidar olur olmaz başlamıştır. Az önce bahsettiniz, 2004’te Anayasa’da “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmünü biz getirdik. Yine, 2010’da Anayasa’da 10’uncu madde “pozitif ayrımcılık” ilkesini yine biz getirdik. Biz daima kadını politikalarımızın merkezine koyduk. Yine, kasten adam öldürme suçunun töre saikiyle işlenmesini ağırlaştırıcı sebep sayılmasını yine biz düzenledik. Daha sonra, biliyorsunuz, UYAP-POLNET altyapı oluşumu, 81 ilde şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulması, Alo 183, KADES uygulamasını hayata geçirdik, son olarak 25 Kasım 2019’da Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı arasında eş güdümlü mücadele için bir protokol imzalandı. Yani biz bu sorunun sadece mevzuatla çözülmeyeceğine inanıyoruz, hem siyasi partilerin hem STK’lerin hem de üniversitelerin topyekûn bir iş birliğini gerektiriyor ve siyasi çekişme malzemesinden de çıkarılması gerekiyor.

Yine, biz kadınlarımızın hayatın her alanında var olması için önündeki engelleri de kaldırdık. Özellikle, ekonomik hayatta var olması için hibe desteklerini hayata geçirdik. Dün demişlerdi ki “Kadını eve kapatıyorsunuz, istihdam oranları düştü.” Hayır, öyle bir şey yok, kadına istihdam oranları da arttı. Ayrıca hem girişimci kadın hem de kırsal alanda kadın kooperatiflerinin kurulması yönünde çok önemli düzenlemeler yaptık ve biz kadına şiddetle mücadelede de birçok ülkeden aslında çok daha ileri düzenlemeleri hayata geçiriyoruz.

Yani bizim bu konudaki samimiyetimiz açık ve bunun öncelikli bir mesele olduğunu düşünüyoruz. Aynı zamanda, yine, yapılan çalışmalardan bir tanesi, tedbir mahkemelerini kurduk, özel soruşturma

bürolarını açtık, bunları yaygınlaştırıyoruz. Elbette mevzuat önemli ancak burada sağlıklı bir aile yapısının da çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü sağlıklı, huzurlu bir ailede yetişen çocuk şiddet uygulamaz; şiddet, öğrenilen bir davranış. Bu noktada da aile ve kadını birbirine alternatifmiş gibi göstermenin de doğru bir yaklaşım olmadığı inancındayım.

Son söz olarak da bizim buradaki samimiyetimiz ayrıca, kız çocuklarını dağa kaçırarak, onları terörist olmaya zorlayan -terörle mücadelemizde de açık görünüyor- diğer bir deyişle, kadına şiddetten ve kadın haklarından bahsedenlerin de terörle mücadelede aynı kararlılığı göstermemesini samimiyetsizliğin bir göstergesi olarak düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Vekilim, bağlamaya gerek yoktu, bu şekilde bağlamasaydınız iyi olurdu.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ne güzel konuşuyordunuz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Ama “En temel yaşam hakkı.” diye siz söylediniz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır da yani öyle demekle şimdi, önleyecek misiniz?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – En temel yaşam hakkını siz ifade ettiniz, en temel yaşam hakkı da kadın, çocuk, erkek hepimiz için geçerli bir hak ve terör de en kapsamlı şiddet hareketi.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Vekilim, “Onu savunanların” diyorsunuz ya, “Onu savunanların” demesiniz... İstedığınız gibi fikrinizi söyleyin, sorun yok yani.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Hayır. “Terör” deyince niye üzerinize alındınız, onu da anlamadım açıkçası.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Onu size söylemedi, terörle ilgili söyledi.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – “Terör” dedim sadece.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Size söylemiyor yani.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – İyi de konuyla ilgisi yok ki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ya, “Bunu savunanların” demeyeceksiniz o zaman.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Terörü mü savunuyorsunuz, onu mu savundunuz siz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Gözgeç.

Barolar Birliğinin söz talebi mi var?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. GAMZE KARADUMAN NEJAT – İlk 4 maddeyle ilgili söz talebimiz vardı Sayın Başkan.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Biz İŞİD’i de savunmuyoruz...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – O zaman niye söz alıyorsunuz ki yani?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ama “Bu salonda savunanların” diyorsunuz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – “Salon” demedim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Doğru, “salon” demedi.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Kesinlikle demedim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Öyle mi? Tamam o zaman.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Peki, kime söylüyorsunuz o zaman?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – “Salon” ifadesini kullanmadım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Savunuyorsunuz” demedim de öyle ortaya atalım yani, olur mu böyle şey? Meşru yani?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talebiniz mi var?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. GAMZE KARADUMAN NEJAT – İlk 4 maddeyle ilgili...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye arkadaşlar...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Ortaya attım, üzerinize aldınız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ha, biz de ortaya atabiliriz yani?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Yapacak bir şey yok, siz üzerinize alındınız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tabii, tabii, öyle!

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İlk 4 maddeyle ilgili mi vardı? Vazgeçtiniz o zaman?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Cümlelerin ne öznesi var ne faili var. Aklınıza dört nala gelen her şeyi söylüyorsunuz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Siz niye üzerinize alınıyorsunuz ki?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hani nezaketinize, yoksa takdir sizin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Tiryaki, müsaade edin.

Buyurun Barolar Birliği Temsilcisi Avukat Gamze Karaduman Nejat.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. GAMZE KARADUMAN NEJAT – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Aslında ilk 4 maddeyle ilgili kısa bir talebim vardı, onu belirteceğim sadece.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, onu kısaca alalım o zaman, tutanaklara geçsin.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. GAMZE KARADUMAN NEJAT – Şöyle, Sayın Danıştay temsilcisinin belirttiği hususlar üzerine aklıma gelen bir hususu paylaşmak istiyorum aslında. Şimdi, altmış günün otuz güne çekilmesi konusunda gerekçeye baktığımızda “Özel kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla...” anlaşıyor ama biliyorsunuz ki pratikte genelde gerekçeye bakılmıyor. Az önce de -belirtilen konudan aklıma gelen bir şey bu- birçok özel kanunda aslında idari yargıdaki düzenleme temel alınmak suretiyle genelde altmış gün olarak belirlenmiş durumda. Şimdi biz bunu getirdiğimizde, otuz gün, evet, bu gayet olumlu bir şey, ona karşı çıkmıyoruz asla ancak “Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla...” dersek belki uygulamada çok seri bir şekilde zımnî ret kararına karşı açılacak dava sayılarını engellemiş olabiliriz diye düşünüyorum. Bunu belirtmek istedim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Evet, teklif sahibi Sayın Beyazıt söz istedi.

Buyurun.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Şimdi, Sayın Başkanım, Barolar Birliği temsilcisi arkadaşımızın söylediği konuyla ilgili, bu, diğer özel kanunlardaki sürelerle ilgili çalışmamız da var. Onlar, tabii, çok fazla ayrıntılı ve detaylı olduğu için o çalışmaların sonucunda o sürelerle ilgili düzenlemeyi de önümüzdeki değerlendirmede yerine getireceğiz. Ben burada Sayın Tiryaki’nin söylediği -geriye dönük olacak ama- bu, altı aylık süreyle ilgili konunun tam da burada, idareden zarar gördüğünü iddia eden

tarafların faydalanabileceği bir düzenleme.

Şöyle bir şekilde, tarihiyle size bunu değerlendirsem daha iyi anlaşılır. Şimdi, 2 Şubatta bir kişi idareye başvurdu, otuz gün içerisinde idare cevap verecek. Ha, bu arada yetersiz bir cevap verebilir veya işte “Bunu inceliyorum.” falan diyerek genel geçer bir cevap verebilir. Burada müracaat sahibinin altmış gün içerisinde dava açma hakkı saklı. O yetersiz cevap kendisine ulaştıktan sonra ise tekrar bir hak daha getiriyoruz bu düzenlemeye göre. Şimdi, burada, bunu da değerlendirerek 20 Nisana kadar, yine, dava açma hakkıyla karşı karşıya. Dava açmazsa 1 hakkı daha var. İşte o zaman -2 Şubattaydı ya bu hadise, kendisine de 20 Şubatta böyle bir cevap verildi- 2 Hazirana kadar bekler. 2 Hazirandan sonra tekrar, atmış gün içerisinde dava açma hakkını ulaştırır. Yani her hâlükârda, idareden zarar gören kişinin burada hakkını alabilmesinin yolunu açmış oluyoruz. Sizin söylediğiniz gibi bir sonuç değil, tam tersine, idareyi burada mecbur tutan ve idareye karşı hakkı savunulan bir değerlendirme içerisine gelmiş oluyor. Yani bu anlamda, özellikle bunu geriye dönük olarak değerlendirmek istedim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, tam sizin söylediğiniz örnek üzerinden söyleyeyim: 2 Şubatta başvurdu, 20 Şubatta da idare cevap verdi. Hani altmış gün hesap etmeyelim de biz 20 Şubat... Gün gün hesap etmeyelim, nisan diyelim, 21 veya 22 Nisana gelmesi gerekir. 21 veya 22 Nisana kadar dava açma süresi var. İsterse dava açabilir isterse -Şubatin 20’sinde bu cevabı aldı ya- mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos kadar bekler, Ağustosun 22’sine kadar isterse dava açabilir. Siz bu, temmuz ve ağustos ayını onun elinden almış oluyorsunuz bu düzenlemeyle. Hani diyorsunuz ya “Bir hak veriyoruz.” öyle değil. Siz ağustos kadar olan dava açma hakkı süresini iki ay geriye çekmiş oluyorsunuz bu davayla. 20 Şubattan sonra isterse Nisanın 20’sine kadar dava açabilir, bunda bir sorun yok fakat ağustos kadar dava açma hakkını siz iki ay geriye çekmiş oluyorsunuz.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Yok, hazirandan sonra altmış gün daha dava açma hakkı süresi... Altmış gün var ya, altmış günlük dava açma süresini tekrar tanıyoruz ona yani dört aydan sonra...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, Hocam, siz bir tanıımıyorsunuz, bu yasayla bir hak tanıımıyorsunuz. Bakın, 2 Şubatta ben idareye başvurdum, bir istekte bulundum, emekli olmak istedim, ek ders ücretimi vermediler, başka bir şey, her neyse. 20 Şubatta idare dedi ki: “Ben işte çalışmayı sürdürüyorum.” Ben bunu ret sayıp Nisanın 20’sine kadar dava açabilir miyim şu anda? Açabilirim.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Açık.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani bu teklifinizde de açabilirim, tekliften önceki hâlde de açabilirim. Fakat mevcut düzenleme içerisinde 20 Şubattan sonra -mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos- Ağustosun 20’sine kadar... Bunu tam cevap... Yani hani hâlâ çalışma sürdürmüş sayıp ağustos kadar dava açma sürem var ya, siz bunu iki ay geriye çekmiş oluyorsunuz yani vatandaşın iki ay hakkını almış oluyorsunuz. Ben onu söylüyorum.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Nasıl geri çektik, ben hâlâ onu anlamıyorum arkadaşım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bir daha söyleyeyim: 2 Şubatta idareden para istedim, tayin istedim, görevde yükseltmek istedim, her neyse; idare 20 Şubatta bana cevap verdi, “Çalışmalar sürüyor, şöyle oldu, böyle oldu.” dedi 20 Şubatta. Bunu söyledi mi? Şu anda mevcut düzenleme

içerisinde ben 20 Şubattan itibaren altmış gün içinde dava açabiliyor muyum?

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Yine, burada da var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, burada da var, bunda bir sorun yok fakat ben bu cevabı, ret değilse, “Çalışmalar sürüyor, değerlendireceğiz.” veya başka bir şey söyledi idare diyelim, ben 20 Şubattan itibaren normalde altı ay bekleyebilirim idare hâlâ çalışmalarını sürdürüyor diye, değil mi yani mevcut durumda?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – 2 Şubattan itibaren altı ayda.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, altı aylık bekleme sürem. Altı ay beklerim. İdare altı ay yapmazsa altıncı aya kadar dava açabilirim. Siz bu bekleme süremi altı aydan dört aya geri çekiyorsunuz. Bu bir hak değil, onu söylüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Pardon, Mevzuat Genel Müdürümüzün söz talebi var, bir ön tarafa geçerse...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Arkadaşlar, zaten benim dava açma hakkım var altmışıncı günden sonra, benim altmış günlük dava açma sürem var fakat altı aylık bekleme süremi dört aya indiriyorsunuz. Ben diyorum ki: Bu bir hak getirmiyor, tam tersine hak kaybına yol açabilecek.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Acar, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Vekilim, arz edeyim.

2 Şubatta başvurdu, o örnekten gidelim, 20 Şubatta da idare kesin olmayan bir cevap verdi. Şimdi, bugünkü uygulamada ya 20 Şubattan itibaren o kesin olmayan cevabı kesin cevap saymak suretiyle altmış günlük dava açmayı kullanacak, bu anlamda 20 Nisana kadar birinci ihtimal budur. İkinci ihtimal de, başvurduğu tarihe geri döneceğiz yani 2 Şubata geri döneceğiz, buradan itibaren altı aylık süre içerisinde altı ay bekleyecek, altı ayın bitiminden itibaren iki ay içinde dava açacak. Şimdi, buradaki altı aylık beklemeyi dört aya çekmek suretiyle iki ay azaltıldığı teklif metninin ruhunda, özünde var; problem yok fakat şöyle bir durum var: Şu an Danıştayımızın uygulamasında, 20 Nisandan itibaren 2 Şubattan altı ay saydığınızda 2 Ağustos'a kadar olan süre var ya yani 20 Nisan ile 2 Ağustos arasındaki sürede dava açma yasağı var şu anda, fiilen burada dava açılmıyor, açılmıyor. Danıştaydan gelen arkadaşımız da izahatta bulunabilir. Bu 2 Ağustosun sonraki iki aylık sürede dava açabiliyor, altmış günlük sürede devam açabiliyor. Yapılan iş, 2 Ağustos'a kadar o yasağı biraz daha öne çekmek yani işin biraz daha hızlanmasını temin etmek bu anlamda. Sayın Vekilim, böyle bir ayrıntı var. Danıştayın uygulaması bu, kesin olmayan cevaplar bakımından bir dava açma yasağı getiriliyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hiçbir şekilde sizin söylediğiniz şey değil, altı ayı sadece altıyı dörde yazıyorsunuz. Sayın Genel Müdürüm, bence siz başka bir şeyi söylüyorsunuz. Altıyı dörde indiriyorsunuz, tek bir kelime değişikliği var ya.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Tamam, onu arz ediyorum.

Şimdi ama 20 Nisan tarihi ile 2 Ağustos tarihi arasında dava açamıyorsunuz şu anda, anlatabildim mi?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hocam, altıyı dörde indirince açacak mısınız?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Altıyı dörde indirdiğiniz zaman 2 Ağustos'u iki ay öne alıyorsunuz yani dava açamama süresi kısalmış oluyor Sayın

Vekilim.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Kısılması daha avantajlı şimdi.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Dava açılmayan süre kısılıyor...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Davacının lehine bir düzenleme var aslında.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır Başkanım, ben zaten istersem ilk iki ay içerisinde dava açabilirim, bunun önünde bir engel yok ki, beklemek bir ceza değil ki. Ben idarenin çözümünü bekliyorum, dört ay değil de altı ay bekleyebilirim yani.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Belki altı ayın sonunda açacağım ben. Son güne kadar bekletiyorum.” diyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Zaten benim hakkım var, ilk altmış gün içinde zaten dava açabilirim. Niye bu altı aylık bekleme süresini dört aya indiriyorsunuz? Bu bir yasak değil ki. Ben bekliyorum, belki idare çözebilir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Ama orada bir yasak var Sayın Vekilim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Altı ay bekleme de dört ay bekle.” Niye dört ay? Ben altı ay beklerim.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Vekilim, burada vatandaşın tercih ettiği hakka göre bir dava açma yasağı süresi oluşuyor, bu süre kısaltılıyor aslında.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Davayı geç açmak da lehine olabilir, onu söylüyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bunun ismi “dava açma yasağı” değil, öyle nitelendirmek gerekir. Dava açma zaten hakkı var, ilk altmış gün dava açabilir ki.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Ama Danıştay böyle uyguluyor şu anda.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Yani son güne kadar beklemek de davacının lehinedir demek istiyor, öyle bir durum söz konusu.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tabii ki Başkanım, gidin idari yargıyla uğraşanlara sorun yani.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Şu anda zaten görüştüğümüz madde başka bir madde.

Bitti mi Sayın Beyazıt?

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Bitti Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

6'ncı madde üzerinde 3 önerge var, okutuyorum:

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, ben söz istemiştim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Pardon. Aynı mahiyette zaten, 7'de söz veriyim. 7, 8, 9 hep aynı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Olur, tamam.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Okuyalım önergeleri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) evrak sayılı Ceza Muhakemesi Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 6- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "eş" ibaresi "eş, boşandığı eş ve 6284 sayılı Kanun kapsamında hakkında tedbir kararı alınan kişi" şeklinde değiştirilmiştir.

Turan Aydoğan

Alpay Antmen

Zeynel Emre

İstanbul

Mersin

İstanbul

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Aydın

Çorum

Anlatya

Gerekçe:

Değişiklik önergesiyle; özellikle kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesinin kapsamı genişletilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 6-26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "Çocuğa" ibaresi "Kadına, çocuğa" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklif ile kasten öldürme suçunun nitelikli hâllerin düzenlendiği hükme ağırlaştırma sebeplerinden sayılan eşin öldürülmesi durumuna, suçun boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunun da eklenmesi öngörülmüştür. Ancak artan kadın cinayetleri sebebiyle suçun doğrudan "kadına" karşı işlenmesinin nitelikli hâllere dâhil edilmesi, suça karşı caydırıcılığı artıracaktır. Zira, kadın cinayetlerinin önemli bir kısmı yalnız eşe karşı değil, eşi olmayan kadına karşı da işlenmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "eş, boşandığı eş" ibaresinin "toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı ve cinsel yöneliminden kaynaklı LGBTİ+'lara" ibaresi ile değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Kadına yönelik ayrımcılığın en ölümcül biçimi olan “kadının yaşam hakkının ihlali” içinde geline aşamada acil hukuki düzenlemelerin yapılması gereken toplumsal bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. 2021’in yarısı bile tamamlanmadan ülkemizde 100’ün üzerinde kadın hayattan koparıldı. Mevcut yasalar ve ilgili madde kadın cinayetleri bağlamında caydırıcı olmaktan son derece uzaktır. Sadece “eş” ya da “boşanmış eş” tabiri kadın cinayetine kurban giden başta kız arkadaş, nişanlı, partner ve buna benzer olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitsizliği sebebiyle öldürülen birçok kadını suçun nitelikli hâlinin dışında tutmaktadır. Tüm bu sebeplerle, boşanmış eş-eş kavramı dışında kalan ve sırf kadın kimliği sebebiyle katledilen tüm kadınlar nitelikli hâl kapsamına alınmalıdır. Ayrıca ilgili kanunlarda LGBTİ+’lar için de acilen hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Ülkede sırf cinsel yöneliminden kaynaklı katledilen vatandaşlar bulunmakta ve yasalar bu bağlamda yeterince caydırıcı olmamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7-5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “eşe” ibaresi “eşe, boşandığı eşe” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, söz talebi Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu’nun.

Buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Değerli hazırun, ben de çok tekrara düşmemeye çalışacağım ama 6, 7, 8 ve 9’uncu maddelerdeki gerekçelerle düzenleme çok örtüşmüyör doğrusu.

Biliyoruz ki kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için elbette yapılması gereken çok temel şeyler var. Başta zihniyet dönüşümü gerçekleştirilmesi gerekiyor ki Aile Bakanlığının da her yıl 25 Kasım’da yaptığı açıklamalarda, iki yılda bir açıkladığı eylem planlarında -kadına karşı şiddetle mücadele eylem planlarında da- birinci madde olarak zihniyet dönüşümünün gerçekleştirilmesi gerektiği belirtiliyor ama bununla ilgili uygulamada maalesef hiçbir adım atılmıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğini yerleştirmek, bu konuda farkındalık oluşturmak için başta eğitim sistemimizde olmak üzere bununla ilgili müfredatta tam tersine değişiklikler yapıldığını gözlemliyoruz yani kitaplardaki görsellerden tutun, söylemlere kadar maalesef, zihinlere eşitsizliği işleyen bir yönetim anlayışıyla karşı karşıyayız. Bu anlamda, İstanbul Sözleşmesi’nin bir gece yarısı Meclis iradesinin yok sayılarak, kadınların yaşam hakkı yok sayılarak -tek bir maddeye dayanarak bunun üzerinden yapılan eleştirilerle- feshedilmesi de yine aynı anlayışı bize gösteriyor ki o bahsedilen ibare Anayasa’mızın 10’uncu maddesi gibi eşitliği savunan bir madde sadece; sözleşmeyi uygularken “Hiçbir ayırım yapmayın.” diyen bir maddeydi sadece.

Şimdi, arkadaşlar sıkça söylediler; işte, hem imzalamış olduğumuz, taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni inceleyen, bu kapsamda incelemeler yapan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de geniş yorumlanıyor aile kavramı yani illa işte, resmî nikah, imam nikâhı vesaire olması değil, birlikte yaşayanlar da aile olarak kabul edilebiliyor; ediliyor daha doğrusu mahkeme içtihatlarında.

Şimdi, eğer burada gerçekten gerekçede belirtildiği gibi kadına karşı şiddetle mücadele anlamında bir ağırlaştırma söz konusuysa yani bir tane örnek vereceğim, hani sadece birlikte yaşama, sevgili, nişanlı gibi kavramlardan bahsedildi ama bütün bunlar olmadan da kadın cinayetleri işlenebiliyor. 2015 yılında Dilay Gül isimli 21 yaşındaki bir kardeşimiz Bursa’dan, sonradan tabii, büyük bir

azimle dışarıdan okuyarak üniversiteyi kazanıyor ve Bolu'ya gidiyor. Bolu'da bakın Dilay'ı katleden Uğur'un ifadesi şöyle, diyor ki: "Dilay arkadaşlık isteğimi kabul etmediği için okulun karşısına yolda yürürken pantolonumun cebinde bulunan gri renkli orta boy düğmeli bıçağı elime aldım, sonra gerisini hatırlamıyorum." Dilay'ın öldürülmesinin tek sebebi arkadaşlık isteğini reddetmiş olması.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlar, bir bakabilir misiniz, size Dilay'ın resmini göstereceğim. Yani gencecik, güzel bir kızımız. Yani biraz empati kursanız, yani herkesin evladı var; okutuyorsunuz, büyütüyorsunuz, binbir emekle bir yaşa getiriyorsunuz, bu kızcağız üniversite kazanıyor, gidiyor bir şehre ve sadece bir erkeğin teklifini reddettiği için öldürülüyor. Şimdi bu bir kadın cinayeti değil mi? Yani bu cinayet nedeniyle bir ağırlaştırma sebebi uygulanması gerekiyor mu? O yüzden bu maddelerle ilgili daha önce konuşan arkadaşların söylediklerine katılıyorum. Eğer kadın cinayetlerini önleme anlamında, tabii bahsettiğiniz önleyici tedbirler dışında, en azından hani cezanın ağırlaştırılması amaçlanıyorsa tekrar bu maddelerin ele alınması ve sadece kadın olduğu için toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan gerekçelerle işlenen bu suçların kapsama alınması gerekiyor, bütün bu suçların.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde önergeler var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Çorum

Antalya

Mersin

MADDE 7- 5237 sayılı Kanun'un 86'nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "eşe" ibaresi "eşe, boşandığı eşe ve 6284 sayılı Kanun kapsamında hakkında tedbir kararı alınan kişiye" şeklinde değiştirilmiştir.

Gerekçe:

Değişiklik önergesiyle, özellikle kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesinin kapsamı genişletilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 7 – 5237 sayılı Kanun'un 86'nci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan "Beden" ibaresi "Kadına, çocuğa, beden" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayhan Erel
Aksaray

Hasan Subaşı
Antalya

Gerekçe:

Teklifle kasten yaralama suçunun nitelikli hâllerinin düzenlendiği hükme ağırlaştırma sebeplerinden sayılan suçun eşe karşı işlenmesi durumuna, suçun boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunun da eklenmesi öngörülmüştür. Ancak artan kadına ve çocuğa karşı şiddet olayları sebebiyle suçun doğrudan kadına veya çocuğa karşı işlenmesinin nitelikli hâllere dâhil edilmesi suça karşı caydırıcılığı artıracaktır. Zira kadına karşı şiddet olaylarının önemli bir kısmı yalnızca eşe karşı değil eşi olmayan kadına karşı da işlenmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı kanun teklifinin 7’nci maddesindeki “eşe, boşandığı eşe” ibaresinin “toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına ve cinsel yöneliminden kaynaklı LGBTİ+’lara” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm
İstanbul

Mehmet Ruştü Tiryaki
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

Gerekçe:

Kadına yönelik ayrımcılığın en ölümcül biçimi olan “kadının yaşam hakkının ihlali”, içinde gelinen aşamada acil hukuki düzenlemelerin yapılması gereken toplumsal bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. 2021’in yarısı bile tamamlanmadan ülkemizde 100’ün üzerinde kadın hayattan koparıldı, en az binlercesi şiddete uğradı. Mevcut yasalar ve ilgili madde kadına yönelik şiddet bağlamında caydırıcı olmaktan son derece uzaktır. Sadece eş ya da boşanmış eş tabiri, kadın kimliğinden kaynaklı şiddete uğrayan başta kız arkadaş, nişanlı, partner vb. olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitsizliği sebebiyle şiddet gören- yaşamına kastedilen birçok kadını suçun nitelikli hâlinin dışında tutmaktadır. Tüm bu sebeplerle boşanmış eş-eş kavramı dışında kalan ve sırf kadın kimliği sebebiyle yaralanan tüm kadınlar nitelikli hâl kapsamına alınmalıdır. Ayrıca ilgili kanunlarda LGBTİ+’lar için de acilen hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Ülkede sırf cinsel yöneliminden kaynaklı yaşamına kast edilen vatandaşlar bulunmakta ve yasalar bu bağlamda yeterince caydırıcı olmamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

Madde 8- 5237 sayılı Kanunun 96’ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine “eşe” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya boşandığı eşe” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin, aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan
İstanbul
Tufan Köse
Çorum

Süleyman Bülbül
Aydın
Rafet Zeybek
Antalya

Zeynel Emre
İstanbul
Alpay Antmen
Mersin

MADDE 8- 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine alan “eşe” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya boşandığı eşe, 6284 sayılı Kanun kapsamında hakkında tedbir kararı alınan kişiye” şeklinde değiştirilmiştir.

Gerekçe:

Değişiklik önergesiyle özellikle kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesinin kapsamı genişletilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel
Aksaray

Hasan Subaşı
Antalya

MADDE 8- 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Çocuğa” ibaresinin “Kadına, çocuğa” şeklinde değiştirilmiştir.

Gerekçe:

Teklifle “eziyet” suçunun nitelikli hâllerinin düzenlendiği hükme; ağırlaştırma sebeplerinden sayılan suçun eşe karşı işlenmesi durumuna, suçun boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunun da eklenmesi öngörülmüştür. Artan kadına karşı şiddet olayları sebebiyle suçun doğrudan “kadına” karşı işlenmesinin nitelikli hâllere dâhil edilmesi suça karşı caydırıcılığı artıracaktır. Zira kadına karşı şiddet olaylarının önemli bir kısmı yalnızca eşe karşı değil eşi olmayan kadına karşı da işlenmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinde yer alan “eşe, boşandığı eşe” ibaresinin “toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına ve cinsel yöneliminden kaynaklı LGBTİ+’lara” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm
İstanbul

Mehmet Ruştü Tiryaki
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

Gerekçe:

Kadına yönelik ayrımcılığın en ölümcül biçimi olan “kadının yaşam hakkının ihlali” içinde gelinen aşamada acil hukuki düzenlemelerin yapılması gereken toplumsal bir sorun olarak önümüzde

durmaktadır. 2021’in yarısı bile tamamlanmadan ülkemizde yüzün üzerinde kadın hayattan koparıldı. Mevcut yasalar ve ilgili madde kadın cinayetleri bağlamında caydırıcı olmaktan son derece uzaktır. Sadece eş ya da boşanmış eş tabiri, kadın cinayetine kurban giden başta kız arkadaş, nişanlı, partner vb. olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitsizliği sebebiyle öldürülen birçok kadını suçun nitelikli hâlinin dışında tutmaktadır. Tüm bu sebeplerle boşanmış eş-eş kavramı dışında kalan ve sırf kadın kimliği sebebiyle katledilen tüm kadınlar nitelikli hâl kapsamına alınmalıdır. Ayrıca ilgili kanunlarda LGBTİ+’lar için de acilen hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Ülkede sırf cinsel yöneliminden kaynaklı katledilen vatandaşlar bulunmakta ve yasalar bu bağlamda yeterince caydırıcı olmamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

Madde 9- 5237 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendine “eşe” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da boşandığı eşe” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Alpay Antmen

Zeynel Emre

İstanbul

Mersin

İstanbul

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Aydın

Çorum

Antalya

Madde 9- 5237 sayılı Kanunun 109’uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendine “eşe” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da boşandığı eşe, 6284 sayılı Kanun kapsamından hakkında tedbir kararı alınan kişiye” şeklinde değiştirilmiştir.

Gerekçe:

Değişiklik önergesiyle; özellikle kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesinin kapsamı genişletilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aslında gerekçeler açıklandı yani siz gerekçeleri açıklamış oldunuz. Önergeleri okusak gerekçeler tekrar... Yani takdirlerinize...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Gerekçeler uzun mu ki?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Tutanağa geçiyor Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, tutanağa geçiyor, söz uçuyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Aksaray

Hasan Subaşı

Antalya

“MADDE 9- 5237 sayılı Kanun'un 109'uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinde yer alan “Çocuğa” ibaresi “Kadına, çocuğa” şeklinde değiştirilmiştir.”

Gerekçe:

Teklifle “Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma” suçunun nitelikli hâllerinin düzenlendiği hükme; ağırlaştırma sebeplerinden sayılan suçun eşe karşı işlenmesi durumuna, suçun boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunun da eklenmesi öngörülmüştür. Artan kadına karşı şiddet olayları sebebiyle suçun doğrudan “kadına” karşı işlenmesinin nitelikli hâllere dâhil edilmesi suça karşı caydırıcılığı artıracaktır. Zira kadına karşı şiddet olaylarının önemli bir kısmı yalnızca eşe karşı değil, eşi olmayan kadına karşı da işlenmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan “eş, boşandığı eş” ibaresinin ‘toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı ve cinsel yöneliminden kaynaklı LGBTİ+’lara” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Kadına yönelik ayrımcılığın en ölümcül biçimi olan “kadının yaşam hakkının ihlali” içinde gelinen aşamada acil hukuki düzenlemelerin yapılması gereken toplumsal bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. 2021'in yarısı bile tamamlamadan ülkemizde 100'ün üzerinde kadın hayattan koparıldı. Mevcut yasalar ve ilgili madde kadın cinayetleri bağlamında caydırıcı olmaktan son derece uzaktır. Sadece “eş” ya da “boşanmış eş” tabiri, kadın cinayetine kurban giden başta kız arkadaş, nişanlı, partner ve buna benzer olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitsizliği sebebiyle öldürülen birçok kadını suçun nitelikli hâlinin dışında tutmaktadır. Tüm bu sebeplerle “boşanmış eş” “eş” kavramı dışında kalan ve sırf kadın kimliği sebebiyle katledilen tüm kadınlar nitelikli hâl kapsamına alınmalıdır. Ayrıca ilgili kanunlarda LGBTİ+’lar için de acilen hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Ülkede sırf cinsel yöneliminden kaynaklı katledilen vatandaşlar bulunmakta ve yasalar bu bağlamda yeterince caydırıcı olmamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir...

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının ya da banka veya kredi kartlarının araç olarak kullanılması suretiyle işlenen suçlarda mağdurun yerleşim yeri mahkemeleri de yetkilidir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Zorla getirme kararı; telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi iletişim bilgilerinin dosyada bulunması halinde bu araçlardan yararlanmak suretiyle de tanığa bildirilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

Söz talebi var.

Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, iyi bir hüküm ama eksiklikleri var. Her ne kadar mevcut usule ek olarak zorla getirme kararlarının, telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi iletişim araçlarından yararlanılmak suretiyle bildirileceği hükme bağlanmakta ise de belirtmek gerekir ki bu bildirim için “Tanığın iletişim bilgilerinin dosyada bulunması gerektiği ve sayılan araçlardan en az birisiyle bildirimde bulunması yeterli olacaktır.” şeklindeki gerekçe kaleme alınsa da tanık hakkında verilen zorla getirme kararının olağan usul yürütülmeksizin sadece e-posta ve benzeri yolla bildirilmesinin mümkün olup olmadığının hukuki belirlilik ilkesi ve adil yargılanma hakkı gereğince açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) İfadesi alınmak amacıyla düzenlenen yakalama emri üzerine mesai saatleri dışında yakalanan ve belirlenen tarihte yargı mercii yönünde hazır bulunmayı taahhüt eden kişinin serbest bırakılması, Cumhuriyet savcısı tarafından emredilebilir. Bu hüküm her yakalama emri için ancak bir kez uygulanabilir. Taahhüdünü yerine getirmeyen kişiye, yakalama emrinin düzenlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından bin Türk lirası idari para cezası verilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, söz talebi var.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, buradaki düzenleme ile bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak hazırlayıp Meclise sunduğumuz adil yargılanma ilkeleri kapsamında değişiklik önerilerimizle çıkan bir nokta var. Biz bu 94’üncü maddede şöyle bir değişikliğin daha uygun olacağını düşünüyoruz: Şimdi “5271 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle ile aşağıdaki fıkra eklenmiştir.” şeklinde vermiştik değişikliği. Orada da diyoruz ki “Ancak şüpheli veya sanığın tutuklama ya da adli kontrol talebiyle sevki halinde, sorgu, sesli ve görüntülü iletişim

sisteminin kullanılması suretiyle yapılamaz.” Bunu da şöyle gerekçelendiriyoruz: Çünkü maddenin şu anki hâli, ceza yargılamasının temel ilkelerinden olan yüz yüzelik ilkesi açısından sorun teşkil etmektedir. Tutuklama veya koruma tedbirlerinin değerlendirildiği sorgu oturumlarında ise bu ilkenin daha spesifik olan yüz yüze ilkesi, prensibi esas alınmalıdır. Yürürlükteki hâliyle bu madde, gerek yüz yüze çalışma ilkesinin hayata geçmesine gerek müdafî yardımından faydalanmaya engel olmakta. Bu düzenlemeyle, tutuklama ve koruma tedbirleri oturumlarında SEGBİS sisteminin uygulanmaması ve yetkili/görevli hâkim/mahkeme huzurunda bizzat oturum yapılması öngörülmektedir.

Biz bu teklifleri hazırlarken gerek kamuoyundan gelen değerlendirmeler gerek ceza hukuku alanında çalışan derneklerin, baroların, sivil toplum kuruluşlarının, partilerin hassasiyetleri doğrultusunda hazırlamıştık. Böyle bir değişikliğin daha uygun olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Sayın Zeybek, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Başkanım, hep eleştirmek için söz almıyoruz. Gerçi bizim teklif ettiğimiz metindeki de eklenebilirse çok daha iyi olurdu ama bu maddenin yasalaşmasını ben önemsiyorum. Açıkçası, uygulamada çok mağduriyetler gördük ama elimizden de bir şey gelmedi. Annesinin, babasının cenazesine gidemeyen insanlar gördük, vatandaşlar gördük. Yine kızının, oğlunun düşününe katılamayan anne babalar gördük. Yani bu mağduriyetleri önlemesi açısından gerçekten iyi. Burada emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Barolar Birliğinin söz talebi var.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. GAMZE KARADUMAN NEJAT - Teşekkür ederim Başkanım.

Teklifin 12’nci maddesi olumlu tabii ki ancak teknik açıdan şöyle bir sıkıntı gördük biz: Yakalama emrini veren hâkim veya mahkeme ama burada savcıya bir yetki veriliyor ve sistem açısından bütünlük bozucu bir madde olabilir. Yani “Hâkim yakalatır, savcı salar.” gibi bir şeyden korktuk aslında biz burada. Belki şöyle demek doğru olur mu? “Yakalama emrinde cumhuriyet savcısına yetki verilmesi hâlinde” gibi bir ibare olursa sistemin bütünlüğünün de korunmuş olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Bu konuda var mı teklif sahiplerinden konuşmak isteyen?

Sayın Beyazıt, buyurun.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) - İfadesini almak zaten o anlama geliyor zaten bir daraltma var, herhangi bir problem yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Telifi’nin 12’nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle ile aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ancak şüpheli veya sanığın tutuklama ya da adli kontrol talebiyle sevkî halinde, sorgu, sesli ve görüntülü iletişim sisteminin kullanılması suretiyle yapılamaz.”

“(3) İfadesi alınmak amacıyla düzenlenen yakalama emri üzerine mesai saatleri dışında yakalanan ve belirlenen tarihte yargı mercii önünde hazır bulunmayı taahhüt eden kişinin serbest bırakılması, Cumhuriyet savcısı tarafından emredilebilir. Bu hüküm her yakalama emri için ancak bir kez uygulanabilir.”

Süleyman Bülbül

Alpay Antmen

Zeynel Emre

Aydın

Mersin

İstanbul

Rafet Zeybek

Antalya

Gerekçe:

Maddenin şu anki hâli, ceza yargılamasının temel ilkelerinden olan yüz yüzelik ilkesi açısından sorun teşkil etmektedir. Tutuklama veya koruma tedbirlerinin değerlendirildiği sorgu oturumlarında ise bu ilkenin daha spesifik hâli olan “habeas corpus” prensibi esas alınmalıdır. Yürürlükteki hâliyle bu madde, gerek yüz yüze çelişme ilkelerinin hayata geçmesine, gerek müdafî yardımından faydalanmaya engel olmaktadır. Bu düzenlemeyle, tutuklama ve koruma tedbirleri oturumlarında SEGBİS sisteminin uygulanmaması ve yetkili veya görevli hâkim veya mahkeme huzurunda bizzat oturum yapılması öngörülmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) İfadesi alınmak amacıyla düzenlenen yakalama emri üzerine mesai saatleri dışında yakalanan ve belirlenen tarihte yargı mercii önünde hazır bulunmayı taahhüt eden kişinin serbest bırakılması, Cumhuriyet savcısı tarafından emredilebilir. Bu hüküm her yakalama emri için ancak bir kez uygulanabilir. Taahhüdünü yerine getirmeyen kişiye, yakalama emrinin düzenlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu para cezasına karşı kanun yolu açıktır”

Gerekçe:

Genel anlamda mesai saatleri dışında ifadesi alınmak üzere yakalaması olup da yakalanan için olumlu bir düzenlemedir ancak taahhüt edilen sürede yargı mercisine gelinememesi hâlinde mazeret bildirilebilmesi hâli düzenlenmemiştir. Taahhüdün yerine getirilmediği isnadı veya mazeret hâli de göz önünde bulundurulduğunda verilen idari para cezasına karşı bir itiraz yolu da değişiklikte belirtilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) İfadesi alınmak amacıyla düzenlenen yakalama emri mesai saatleri dışında uygulanmaz. Mesai saatleri içinde yakalama durumunda ifade yalnızca yine mesai saatleri içinde alınır.”

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklifle uygulamada oluşan mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla mesai saatleri dışında yakalama işlemi uygulanmaz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına “hususunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “somut delillere dayanan” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Telifi'nin 13'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki “var sayılabilir:” ibaresi “öngörülebilir:” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Süleyman Bülbül

Alpay Antmen

Zeynel Emre

Aydın

Mersin

İstanbul

Rafet Zeybek

Antalya

Gerekçe:

Tutuklama tedbirine, kişilerin suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunmasının yanı sıra bu kişilerin kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla başvurulabilir. Başlangıçtaki bu tutuklama nedenleri belli bir süreye kadar tutukluluğun devamı için yeterli görülebilirse de bu süre geçtikten sonra uzatmaya ilişkin kararlarda tutuklama nedenlerinin hâlâ devam ettiğinin gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Bu gerekçeler “ilgili” ve “yeterli” görüldüğü takdirde yargılama sürecinin özenli yürütülüp yürütülmediği de incelenmelidir. Davanın karmaşıklığı, organize suçlara dair olup olmadığı veya sanık sayısı gibi faktörler sürecin işleyişinde gösterilen özenin değerlendirilmesinde dikkate alınır. Tüm bu unsurların birlikte değerlendirilmesiyle sürenin makul olup olmadığı konusunda bir sonuca ulaşılabilir (AYM, B. No: 2012/1137, 2/7/2013, s. 63). Tutukluluk süresinin makul seviyede kalması için ilgili makamların almış oldukları önlemler

de dâhil olmak üzere tüm bu unsurların birlikte değerlendirilmesiyle sürenin makul olup olmadığı konusunda bir sonuca ulaşılabilir (AYM, B. No: 2014/85, 3/1/2014, s. 43). (Bahsi geçen 2012/1108 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

Yasada tutuklama tedbirinin gereklilik sebebi olarak tutuklama nedenleri sayılmıştır. CMK madde (100/2)’de ilgili düzenleme şöyledir:

“(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa.”

Tutuklama nedenleri, tadadı (sayma kabilinden) şekilde düzenlenmiştir.

Yasanın, soruşturma/kovuşturma sürecine dönük şüpheli/sanık eylemlerinin, soruşturma/yargılama sürecine zarar vermesinin ya da bu süreçten kaçınmaya dönük eylemlerinin engellenmesi üzerine, tutuklama müessesesinin genel kategorisine uygun bir amaç taşıdığı görülse de özgürlük ve güvenlik hakkının en ağır istisnası olan tutuklama sebeplerinin daha belirgin, daha öngörülebilir sayılması gerekmektedir. (Legal certainty)

Bunun metodolojik yoluyla tahdidi (sınırlı sayıda-numerus clausus) saymadır.

Diğer yandan, yasanın (1)’inci fıkrasında yapılan 2014 değişikliğinin amacına uygun ve paralel bir metot birliği, (2)’nci bendinde de “somut olgu” kavramı yerine “somut delil” kavramının getirilmesiyle mümkün olabilir.

Yine “tutuklama nedeninin var sayılabileceği” tümcesindeki “var sayılabileceği” ibaresi de kanunilik ve belirginlik ölçütlerini karşılamayan bir izafilek taşımaktadır. Bu kelimeler yerine daha belirgin ve nedenlerle bağlantılılık taşıyan “öngörülebilir” kavramı tercih edilmelidir. Gerek Anayasa gerek AİHS ve gerekse CMK madde (100/2)’de ifade edilen ve az çok tanımlanan tutuklama nedenlerinin, yine bir “legal certainty” ihlali olarak “var sayılabilir”diği katalog suçlar düzenlemesi (CMK 100/3) tamamen kaldırılmalıdır.

Öğretide katalog suçlar olarak adlandırılan CMK madde (100/3) düzenlemesi şöyledir: “(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir.” Bu denden sonra tek tek katalog suçlar sayılmaktadır.

Bu bent ile soruşturma/kovuşturma sürecine dönük şüpheli/sanık eylemlerinin, soruşturma/yargılama sürecine zarar vermesinin ya da bu süreçten kaçınmaya dönük eylemlerinin engellenmesi üzerine bir usul tedbiri olan tutuklama; katalog suçlar düzenlemesiyle birlikte isnat edilen suçun mahiyeti itibarıyla esasa (maddi vakaya) yönelmektedir. Oysa isnat edilen suç ne kadar ağır olursa olsun, şüpheli/sanık soruşturma/kovuşturma sürecine tümüyle uyan, usul işlemlerinden kaçınmayan, özellikle delil karartmayan ya da süreçten kaçmayan, bilakis örneğin kendisi teslim olan bir tutum içinde olabilir. Özellikle hakkında bir yakalama kararı, hatta davet yazısı dahi olmaksızın cezai takibati öğrenerek kendisi doğrudan adli makamlara teslim olan kişilerin, hiçbir yasal tutuklama nedeni taşımaksızın salt katalog suç atfı ya da algısıyla tutuklanmaları vakidir. Bu hâlde, tutuklama nedeni aranması gereğini ortadan kaldıran lafzı ve ruhuyla, salt isnat edilen eylemden hareketle tutuklamaya cevaz verdiği yorumu yapılabilen katalog suçlar düzenlemesinin tümüyle kaldırılması öngörülmüştür.

Tutuklama kararında, tutuklama nedeninin “var sayıma” değil, mutlaka delile ve süjeye dayanması suretiyle, somutlaştırma aranmalıdır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Söz talepleri var.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, CMK’nin 100’üncü maddesindeki bu düzenleme herhâlde, esasında uygulayıcıların eksik uygulamasından kaynaklı olarak yola çıkılarak düzenlenmiş bir şey. Normalde uygulayıcılar doğru uygulayıcı şeklinde hareket etseler -Anayasa’nın 141’inci maddesinde, mahkemelerin her türlü kararının gerekçeli olacağı ifade edilir ve “Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.” deniyor- rutin şablonlarla tutuklamak yerine gerçekten tutuklamanın gerekçelerini içselleştirecek şekilde, her türlü etkiden uzak, Anayasa’nın 138’inci maddesinde bağımsız ve tarafsız bir hâkim görüntüsü içerisinde uygulamayı yapabilecek olsalar sorun belli ölçüde çözülecekti. Hatta, Anayasa’nın 19’uncu maddesini de göz önüne alarak bu çalışmayı yapmaları lazım. Burada, ağırlıklı olarak somut delil üzerinden düzenleme yapılmış. Hâlbuki, bizim Ceza Muhakemesi Kanunu’nun (100/3)’e ilişkin ayrı bir değişiklik önerimiz var Ceza Muhakemesi Kanunu’nun değişikliğiyle alakalı vermiş olduğumuz önergede. Orada daha çok delil ve süje üzerinden somutlaştırma şeklinde bir düzenleme söz konusu. Doğru düzenlemenin böyle olduğunu düşünüyoruz. Sadece somut delil üzerinden hareket ederek, suç tipleri üzerinden de hareket ederek çoğu zaman sonuca ulaşamayacağı kesin, net; doğru, sağlıklı bir sonuç alamayacağımız burada nettir. Ama özellikle dün ben burada ısrarla hem kanun teklifini getiren arkadaşlara sordum hem akademisyen dostlarımıza sordum ama net bir yanıt alamadım: Cinsel saldırı suçlarıyla alakalı, bu düzenlemeyi böyle getirdiğiniz zaman ne olacak? Çünkü bu somut delil kavramı cinsel saldırı suçlarında bugüne kadar Yargıtayın yerleşik içtihatlarını ve hakikaten hepimizin de bir şekilde içselleştirdiği koruma mantığını bertaraf edecek bir düzenleme şeklindedir. Bu söylediğiniz kavramı cinsel saldırı suçlarında tam olarak bulamayabilirsiniz. Daha “soft” ve daha soyut alandan, özellikle tutukluluk tedbirinin çıkmış olduğu cinsel saldırı suçlarını burada sokağa salmış olursunuz. Bununla alakalı açıklama bekliyorum kanun teklifini getiren arkadaşlardan. Yargıtayın cinsel saldırı suçlarıyla alakalı, özellikle soruşturmanın başlatılması ve alınacak tedbirlerle alakalı, süreç içerisinde alınacak tedbirlerle alakalı yerleşik içtihatları var. Bu tablo hayata geçerse cinsel saldırı suçlarının pozisyonu ne olacaktır? Yerleşik Yargıtay kararları karşısında, cinsel saldırı suçlarında, tutuksuzluk ve tedbirsizlik gibi bir şeyle karşı karşıya kalma ihtimali vardır. Özellikle cinsel saldırı suçlarının ayrıştırılması gerektiğini düşünüyorum.

Diğer açılardan baktığımız zaman da suç tipinden daha çok yani katalog suç tiplerinden daha çok varsayıma dayalı değil; delile ve süjeye dayandırılarak tutuklama müessesesinin çalıştırılması gerektiği düşüncesindeyiz biz. Anayasa’nın 141’inci maddesinin de doğru işletilmesi gerektiği düşüncesindeyiz. 141’in doğru işleyebilmesi için 138’deki hâkim bağımsızlığı ve tarafsızlığının da hayata geçmesi gerektiği aşikârdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Aydoğan.

Sayın Beyazıt, herhâlde bu konuyla ilgili söz istediniz?

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Sayın Başkanım, tabii, dün geneliyle ilgili konuşmalarda oylamadan dolayı söz alamadığım için cevap verememiştim, bugün ben de bu madde üzerinde zaten söz almak istiyordum, isabet oldu.

Öncelikle, ben katkı sağlayan bütün arkadaşlarımıza ve bütün milletvekillerimize şükranlarımı ifade ediyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, arkadaşlarımız da bilecektir ki CMK’nin 236’ncı maddesine göre, Adli Görüşme Odaları (AGO) kuruldu ve şu anda 106 tane adliyemizde de bunlar var. Cinsel istismar ve şiddet mağduru çocuk ve kadınlara adli süreçlerde bu odalarda ifade veya bu odalarda değerlendirme hakkı tanındı. Dolayısıyla, burada, mağdurların, mağdurelerin örselenmemesi açısından uzman hekimler, uzman psikologlar tarafından bu değerlendirmeler yapılıyor ve oradaki görüşmeler de oradaki beyanlar da oradaki ifadeler de direkt somut delil olarak değerlendirileceği için herhangi farklı bir şey değil. Oradaki ifadeleri yani uzman hekimler tarafından, uzman psikologlar tarafından alınan mağdurun, mağdurelerin oradaki beyanları, cinsel istismara uğrayan çocuklarımızın, kadınlarımızın ve bu konuda kimler varsa bunların o odalarda vermiş oldukları ifadeler onların huzurunda zaten somut delil hükmüne geçmiş oluyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ayrıca, çocuklar bakımından Çocuk İzleme Merkezleri (ÇİM) var bir de.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Evet, aynen.

Dolayısıyla herhangi ek bir düzenlemeye gerek olmadığını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, çok özür dilerim, ufacak bir ekleme yapayım, aydınlansın konu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Vekilim, gerekçede neden bunlar yok? Bu kanun gerekçesiyle beraber uygulanacak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bu görüşmeler aslında...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Özür dilerim... Bunlar olmalı, tabii, onun için burayı ben detaylandırıyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yarın uygulayıcılar bu detaydan yola çıksınlar “Murat edilen nedir?” doğru ortaya çıksın diye detaylandırıyorum ama getirdiğiniz kanunun gerekçeleri tamamen rutin “Şu, şu şekilde...” diye tarifler yapıyor. Özellikle arz eden suçlar açısından özellikle bu saydığınız gibi, mesela, şimdi, burada tutanağa geçtiğimiz gibi, o odalardaki görüşmelerin “somut delil” kavramı olarak addedilmesi gerektiği vesair gibi, bu gerekçelerin burada olması gerekmez miydi? Keşke bunları daha erken tartışabilseydik de olgun bir gerekçeyle gelseydi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Bu görüşmeler de zaten bir gerekçe gibidir. Dolayısıyla kanun koyucunun buradaki amacı bellidir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tabii, özellikle detaylandırıyoruz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sizin söylemeniz de iyi oldu Başkanım, gerekçe olduğunu bir

daha söylemiş olduk.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ramazan Can da söylesin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Genel Kurulda da söyleyelim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamam, söyleyelim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada, CMK madde 100’ün (1)’inci fıkrasında aslında tutuklama için somut deliller aranıyor fakat (3)’üncü fıkrada katalog suçlarla ilgili böyle bir şey aranması belki de bir reform gibi düşünülse de zaten daha önce bu vardı, tekrar eskiye dönüş olacak. Fakat burada en önemlisi, demin bütün hatiplerin de sizin de bahsettiğiniz gibi, özellikle Türk Ceza Kanunu’nun 102 ve devamında, cinsel nitelikli suçlarda somut delil arandığı zaman burada ciddi sıkıntı çıkar çünkü özellikle cinsel suçlarda olaydan belli zaman sonra da şikâyet edilebiliyor. Kesinlikle net, yüzde 100 elle tutulabilir bir delil aranırsa burada tutuklama yapılmaz.

ÇİM’lerde, çocuk izleme merkezlerinde ifade alınması var ama oraya bazen savcılar götürmek bile dert olur. O, Türkiye’de gelişiyor; çocuk izleme merkezleri üzerinde çok daha çalışılması gereken, çok yararlı ifade alma yerleri ama bunun yanında, özellikle...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Orada savcılarla ilgili bir düzenleme yapmıştık, ÇİM’lerdeki ifadelerle ilgili.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yani mevzuatta eksiklik yok, uygulamada eksiklik var. O uygulamanın da biraz uygulayıcılarından kaynaklandığı açık, doğru söylüyorsunuz. Ama burada, özellikle teklifin 13’üncü maddesiyle CMK 100’e eklenecek bu hükmün TCK 102 ve devamı cinsel suçlar maddelerinde uygulanmaması gerekiyor. Ya maddeye bir fıkra ekleyebiliriz veya yasama organının burada net iradesini göstererek uygulayıcıların yanlış bir şekilde yorumlamasını ve -hepimizin kızı var, çocuğu çocuğu var- cinsel istismar suçlarında bu suçları işleyen canilerin elini kolunu sallayarak sokakta gezmesini önlemek zorundayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Bülül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CMK’nin 100’üncü maddesinde tutuklama nedenleri sıralanmış. Maddenin (3)’üncü fıkrasında yer alan katalog suçları açısından tutuklamaya bu değişiklik eklenmiş, “somut delillere dayanan” ibaresi eklenmiş. Bu kapsamda, katalog suçlardan bir kişinin tutuklanabilmesi, kuvvetli suç şüphesinin somut delillere dayanmasına bağlı hâle getiriliyor. Esasında, tutuklamanın iki ana şartı var. Bunlardan ilki, şüpheli veya sanığın suç işlediğine yönelik kuvvetli suç şüphesini gösteren somut delil bulunması; ikincisi ise tutuklama nedeninin varlığıdır. Ancak CMK’nin 100’üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasında sayılan suçlardan birinin söz konusu olması hâlinde, kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı varsa tutuklama nedeninden söz edilebileceği hüküm altına alınmıştır. CMK’nin 100’üncü maddesinin (3)’üncü fıkrasında tek tek sayılan bu suçlarda tutuklama nedeninin varsayılacağı belirtilmesi bir ön yargının zaten açıkça ifadesidir.

Hükümler ve adalet kişiye göre değişemez, böyle olursa açık bir hak ihlali olur. Gerekçede “Esasen maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları birlikte değerlendirildiğinde üçüncü fıkrada sayılan

suçlar bakımından da tutuklama tedbirine başvurulabilmesi için birinci fıkrada belirtilen kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması gerekmektedir. Ancak uygulamada bu hususun değerlendirilmesi bakımından bazı tereddütlerin yaşandığı gözlemlenmiştir. Söz konusu tereddütlerin giderilmesi amacıyla üçüncü fıkra düzenleme yapılmaktadır.” ifadesine yer verilmiştir. Bu anlamda, pratikte zaten olması gereken husus düzenlemeye alınmıştır. Ancak, önemli olan, uygulamadır. Zira “somut delil” adı altında, delil olmaksızın pek çok kişi tutuklu yargılanmakta, düşünceleri yüzünden üzerlerinde baskı kurulmaktadır. Bu anlamda iktidar hâlihazırda “kuvvetli suç şüphesi” ve “somut delil” kavramlarının niteliğine bakmaksızın bu kavramların içeri istediği gibi doldurabilmekte, ilgisiz olaylara dayandırabilmektedir.

CMK’nin 100’üncü maddesinin (3)’üncü fıkrası, fıkra sayılan ve katalog olarak nitelendirilen, isimlendirilen suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı hâlinde tutuklama nedenlerinin varsayılabilceğini ifade etmektedir. Bu düzenlemeyle, soruşturma, kovuşturma sürecine dönük şüpheli sanık eylemlerinin soruşturma, yargılama sürecine zarar vermesinin ya da bu süreçten kaçınmaya dönük eylemlerin engellenmesi üzerine bir usul tedbiri olan tutuklama, isnat edilen suçun mahiyeti itibarıyla esasa, maddi vakaya yönelmektedir. Teklifin 13’üncü maddesiyle bu fıkra “hususunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “somut delillere dayanan” ibaresini eklenmektedir. AKP’nin eklemesi malumun ilamıdır. Oysa, tutuklama alanında bu bağlamdaki asıl sorun, bizatihi belirli suçlara ilişkin suç şüphesinin tutuklamaya yol açmasıdır.

Partimizin adil yargılanma hakkı ilkeleri gereğince, Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesi ise salt isnat edilen eylemden hareketle tutuklamaya cevaz verdiği şeklinde yorumlanabilen CMK madde 100/(3) ve katalog suçlar müessesesini ilga etmektedir. Zira, isnat edilen suç ne kadar ağır olursa olsun, şüpheli sanık soruşturma ve kovuşturma sürecine tümüyle uyan, usul işlemlerinden kaçınmayan, delil karartmayan, kaçmayan ve hatta kendiliğinden teslim olan bir tutum içinde olabilir. Partimizin teklifi, salt isnat edilen eylemden hareketle kişinin tutuklanmasını engellenmeye yöneliktir. Tutuklama kararında, tutuklama nedeninin varsayımı değil, delile ve süjeye dayandırılması suretiyle somutlaştırma aranmalıdır. Bu açıdan, katalog suçların kaldırılması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Abdullah Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Esasında bu kanun teklifinin, gerçekten, en önemli maddelerinden bir tanesi 13’üncü madde. Şimdi, tabii, bu 13’üncü maddede somut delile dayanma usulü getirilmiş ve aynı zamanda, bu somut delille ilgili, işkence, cinsel saldırı suçları, çocuğun istismarı gibi katalog suçlarda somut delil aramak suretiyle tutuklama ve aynı zamanda, soykırım, insanlığa karşı işlenen suçlar, kasten öldürme gibi suçlarda da yine tutuklama tedbirinin somut delil arama şartına bağlanması kişinin bu tür suçları işlediğinin iddia edilmesi hâlinde somut kanıt olarak, görüntü veya benzeri hususların kanıt olarak ileri sürülmesi ve aynı zamanda, adli kontrol uygulamasının tutuklama tedbirine göre çok yetersiz kalacağına ilişkin bir düzenleme öngörülüyor.

Şimdi, Değerli Başkan, değerli üyeler; bu kanun teklifine baktığımız zaman, şimdi, gerçekten, şöyle şekli anlamda bir bakmayla olumlu bir düzenleme gibi görünse de esasında burada birkaç suç türü açısından baktığımız zaman, birkaç maddenin Anayasa’ya aykırılık teşkil edebileceğini görmek gerekiyor. Şimdi, nedir? Anayasa 17’nci maddede “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan

haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.” deniliyor. Peki, burada ne var? Mesela işkence, Ceza Yasası 94 ve 95’inci maddedeki işkence yine katalog, aynı zamanda somut delillere dayandırma ilkesiyle ancak tutuklama gerçekleştirilebileceği hükmü getirilmiş.

Soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçlar, cinsel saldırı, özellikle çocukların cinsel istismarı ve bunları bir değerlendirmeye tabi tuttukten sonra, aynı zamanda, düşünceye karşı işlenecek olan suçlara ilişkin olan kısmı, düşüncü hürriyetini de etkileyecek olan hususu da dile getirmek isterim.

Değerli Başkan, şimdi, kamu görevlilerinin gerçek anlamda son dönemde çok ciddi bir şekilde hak ihlalleri gerçekleştirdiğini çok net bir şekilde biliyoruz. Sokakta yapılıyor artık net bir şekilde, çok açık bir şekilde; tutuklama alanlarında yapılıyor, mahpusların nakil sırasında mevcut olan aşamalarda yapılıyor ve en önemlisi, Millet Meclisinin kürsüsünde de çok ciddi bir şekilde tartışmaya konu olan, işkence niteliğinde olan çıplak aramada da bu ciddi iddiaların ayyuka çıktığı bir dönemde, hasta mahpusların nakil sırasındaki uğramış oldukları eziyet ve işkenceye dair olan iddialar gözetildiğinde, bu tür durumlarda özellikle kamu görevlilerinin gözden ırak, hani “sünger odaları” dedikleri odalarda, çeşitli işkence uygulamalarına kişiyi maruz bıraktıklarına dair çok ciddi iddialar söz konusu. Onu bırakın, sadece 2911 sayılı Yasa’da, Anayasa’da güvence altına alınan bir düşünceyi ifade etmek, toplantı, gösteri ve yürüyüş hakkını kullanmak isteyen onlarca göstericinin üzerine çok ciddi bir şekilde bir yönelimin olduğunu net bir şekilde görüyoruz. Bizim bire bir kendimizin maruz kaldığı olaylar bunlar.

Şimdi, ne yapılıyor? Bakın, polis, milletvekiline karşı da ciddi bir şekilde bir hak ihlali yapmak istiyorsa, tartaklamak istiyorsa -Anayasa’da güvence altına alınan kişileri veya kim olursa olsun, bir vatandaş- kalkanlar havaya kaldırılıyor, kalkanlar bir siper hâline getiriliyor, görüntü alınması engelleniyor ve ciddi bir şekilde bir eziyet ve kötü muameleyle karşı karşıya bırakılıyor. Bu, sokakta yapılan bir şey.

Şimdi, tabii, siz burada, mevcut bu kanun teklifinde işkenceyi somut delile dayandırarak “Böyle bir hüküm altında ancak tutuklama yapılabilir.” diye bir hüküm ihdas ederseniz... Türkiye’nin karnesi iyi değildir, Türkiye’nin insan hakları karnesi gerçek anlamda sıkıntılıdır. Yargı gerçekten şu anda çok ciddi bir şekilde baskı altındadır. Biz bunu da somut bir delile dayandırsak, somut bir delile bunu bağlarsak bunun önüne geçemeyiz.

Bir diğer husus: Bakın, çocuğa karşı cinsel istismar çok önemlidir. Türkiye’de çok ciddi hak ihlalleri söz konusu. Bizim, koruma altına almamız ve ciddi şekilde üzerine düşünmemiz gereken alanların başında geliyor. Cinsel istismar ve cinsel saldırı suçlarında gerçek anlamda kişinin beyanına bağlı kalınması gereken ve somut delili de bırakın, somut bir ortamda bile bunu ispat etmesi güç olan bir alandır. Böyle bir saldırı karşısında kişinin vücut bütünlüğünü koruyan, kişinin haysiyetini koruyan Anayasa maddesinin, Anayasa hükmünün çok net bir şekilde ihlali anlamına gelecek; bu çok ciddi bir şey.

Bakın, soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçlarda da keza öyle bir durumla biz karşı karşıyayız. Göçmen kaçakçılığı... Değerli Başkan, bu çok önemli. Bakın, bu coğrafyanın, bu Orta Doğu coğrafyasının insanlık anlamında karşı karşıya kaldığı en önemli meselelerin ve insanlığın gerçek anlamda imtihan edildiği alanların başında geliyor. Göçmen kaçakçılığıyla ilgili olan kısımda siz hangi ölçütte ve kriterde somut delil arayacaksınız, hangi kriterde? Bakın, insanlar botlarla ve deniz araçlarıyla bir yerden bir başka yere nakledilirken binlerce insan can verdi.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Somut delil aranmasını mı?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bakın, somut delille ilgili olan kısımda bunlar çok önemli şeyler.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Tutuklamayı zorlaştırıyor.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Tutuklama şöyle bir şey: Hakkaniyet ölçüsünde yer alsın bu. Bunun üzerine biraz daha düşünmek gerekiyor.

Sayın Başkan, şimdi, bunlar çok önemli şeyler, çok önemli kriterler. Bu saydığımız şeylerde, saydığımız bu suç türlerinde uygulamada ciddi şekilde sorun yaratabilecek bir kanuni düzenleme.

Bir diğer maddeyi de izninizle ben açıklayayım. Şimdi, Anayasa 25'inci madde, düşünce hürriyetini düzenleyen bir madde. Peki, bu düzenlemeyle ne ilgisi var diyeceksiniz. Bakın, Ceza Yasası 220'nci maddede de somut delil arama kriteri getirmişsiniz ama 220'nci maddenin 2, 7 ve 8'inci fıkraları hariç.” diyorsunuz. 8'inci fıkrada propaganda var. Propaganda nedir biliyor musunuz Sayın Başkan? Propaganda, Anayasa 67'nci maddede siyasi parti içerisinde faaliyet yapma hakkını engelleyen önemli bir kriterdir. Her Adalet Komisyonu toplantısında bunları, Terörle Mücadele Yasası'nı muhalefet olarak biz dile getiriyoruz. Dile getirdiğimiz husus nedir? Biz şunu belirtiyoruz, diyoruz ki: Terörle Mücadele Yasası ve bu örgüt veya hut da propaganda çok geniş bir şekilde tanımlanan bir suç türüdür. Siz burada da somut delil arıyorsunuz. Şimdi, siz burada, somut delil aramayla ilgili, bunun dışında tutuyorsunuz somut delili. Bakın, bir yerde, bir tarafta cinsel istismar suçu, bir tarafta çocuğun istismarı, bir tarafta göçmen kaçakçılığı, bir tarafta... Yani birçok suçta diyorsunuz ki: “İlla ki somut delil gelsin, ona göre ben tutuklama yapacağım.” Ama ben bir siyasi parti içerisinde faaliyet gösteriyorum, düşünce açıklaması yapıyorum, Anayasa'nın 25'inci maddesini kullanıyorum. Siz bana “propaganda” diyeceksiniz ve propagandadan dolayı, söylediğimiz bir iki cümleden dolayı somut delil aranmaz diye tutuklayacaksınız.

Değerli arkadaşlar, bunlar çok ciddi çelişkiler, bunların giderilmesi gerekiyor. Bakın, bu paketin, 4'üncü paketin yargı için bir reform olmadığını biz söylüyoruz, söylemeye de devam edeceğiz. Olumlu şeyler yok mu? Var ama bunlara baktığınız zaman, olumlu değil, yine olumsuz bir düzenlemedir. Yine belki birkaç ay sonra eğer nasip olursa biz bir araya geleceğiz ve yine mevcut yasalarda yapılan bu tür tahribatları, uygulamalardaki tahribatları düzeltmek için bir araya gelmiş olacağız. Bu nedenle de bunların gözden geçirilmesi, bunların yeniden ihdas edilmesi gerektiğini söylüyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 6 tane söz talebi var ama ara vereceğiz demiştik. Toplantımız uzayacak gibi, o nedenle aradan sonra söz taleplerini yerine getirelim diyorum.

Toplantıya 15.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.35

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.20****BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantımıza başlıyoruz.

14’üncü maddede kalmıştık.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 5271 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasına (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“d) Adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını,”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talepleri?

Sayın Gülizar Biçer Karaca, buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında 13’üncü madde üzerinde söz talep etmiştim, ara verildiği için 14’ten devam ediyoruz.

Öncelikle katalog suçlar kapsamında olan çocuklara karşı cinsel istismar suçları, Türk Ceza Kanunu 103, yine Türk Ceza Kanunu’nun birinci fıkrası hariç olmak üzere 102’nci maddesine ilişkin somut delil aranmasına ilişkin düzenleme konusundaki kaygılarımızı ve taleplerimizi, aslında önerilerimizi paylaşmak istiyorum.

Öncelikle Cumhuriyet Halk Partisi olarak gerçek bir yargı reformu düzenlemesi olan 12 kanun ve 189 maddedeki değişikliğe ilişkin önerimizin, kanun teklifimizin bu düzenlemeyle birleştirilmesinin aslında adalette gerçek reformun sağlanması adına çok da önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli üyeler; çocuklara karşı cinsel istismar suçlarında çocuklar çok değişik sebeplerden dolayı somut ya da fiziki bulgulara rastlanamayacak bir zaman aralığı geçmiş olduktan sonra bu suça vâkıf olunabiliyor; okullarda rehberlik öğretmenleri çocukla yaptıkları görüşme sırasında fark ettiklerinde suç ortaya çıkarılabiliyor ya da çocukların arkadaşlarıyla yaptığı konuşmalarda, çizdikleri resimlerde... Çünkü istismar her zaman dışarıdaki üçüncü kişilerden değil, aile içerisinde de birlikte yaşanan ortamdaki şahıslardan kaynaklı istismarlar da olabiliyor. Uygulamada nasıl? Çocukların cinsel istismara uğradığı ortaya çıkmasından sonra somut ya da fiziki bir bulguya rastlanılmamışsa manevi bulguların araştırılmasına gidiliyor ancak bu süreçte de fail, çocuğa karşı cinsel istismarda bulunan ve mağdurun beyanının esas olduğu düzenlemede fail tutuklu oluyor ve delillerin karartılması noktasında da çok fazla bir sorun yaşanmıyor. Kuvvetli şüphe olup olmadığı noktasında da üniversitedeki psikologlar, çocuk psikiyatristleri ve buna ilişkin uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda da “Kuvvetli şüphe vardır.” denilerek yargılamaya devam ediliyor.

Peki, bu düzenlemeyle somut delil... Tabii ki bizim verdiğimiz adil yargılanma hakkını da içeren 112 maddedeki 189 değişiklikle katalog suçlarının tamamen düzenleme metninden çıkarılması, katalog suçlar maddesinin kaldırılması öngörülmekte. Şimdi, az önce bu 13’üncü maddedeki konuda adli görüşme odaları ve ÇİM’lerden bahsedildi. Adli görüşme odaları her baroda, her adliyede kurulabilmiş değil, ÇİM’ler her ilde kurulabilmiş değil ve aynı zamanda hem sayısal anlamda hem de buradaki

görevlilerin niteliği ve niceliği anlamında da gerek gerçekten uzmanların sağlanması ve uzman kadrolarının sağlanabilmesi şu aşamada çok da mümkün değil.

Kaygılarımız şudur ki çocuklara karşı cinsel istismar suçlarında “somut delil” dediğimiz ve somut delil şartını tutuklamaya esas kıldığımız süreçte uygulamadan kaynaklı çok ciddi sorunlar yaşayabileceğiz. Oysaki çocukların üstün yararını ilke alan, çocukların üstün yararını gözetten bir anlayışın hayata geçirilmesi gerekir ve çocuklara karşı cinsel istismar suçlarında ve Türk Ceza Kanunu 102’nin (1)’inci fıkrası hariç olmak üzere cinsel istismar suçlarında somut delilin ne anlama geleceğinin, mağdurun beyanının somut delil olarak kabul edilip edilmeyeceğinin, adli görüşme odaları ve ÇİM’lerdeki görüşmelerin de somut delil olarak kabul edilip edilmeyeceğinin de burada bu Komisyonla tutanaklara geçirilmesi gereklidir diye düşünüyorum yoksa uygulamadan kaynaklı, uygulayıcılardan kaynaklı bu tür suçlarda çok daha derin mağduriyetlerin yaşanacağı ve faillerinin de ödüllendirileceği kararlara imza atılması riskini burada açıkça ifade etmek ve not etmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Karaca.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CMK’nin 101’inci maddesinde bir değişikliğe gidiliyor. Tutuklamaya, tutuklamanın devamına ve bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda a) Kuvvetli suç şüphesini, b) Tutuklama nedenlerinin varlığını, c) Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir. (d) fıkrasına göre “Adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir.” diye düzenleme yapıyor, “Adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı,” ekleniyor.

Bu kapsamda tutuklama kararlarında adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını gösteren deliller somut olayda gösterileceği ve kararda yer alacağı ifade edilmiştir. Madde gerekçesinde “Mevzuatımıza göre tutuklama, istisnai bir tedbir olup öncelikli olarak değerlendirilecek husus, tutuklama yerine adli kontrol veya diğer koruma tedbirlerinin yeterli olup olmadığıdır.” ifadesine yer verilmiştir. Lafzi yorumda anlamlı bir hüküm olsa da iktidar, pratikte tutuklamayı istisna değil esas hâle getirmiştir. Bu anlamda her hâlükârda verilecek kararlarda yargının bağımsız olmadığı ve kararların sarayın talimatı tarafından verildiği düşünüldüğünde, adli kontrolün yetersiz kalıp kalmayacağının gerekçelendirilmesi herhangi bir hukuki argüman üretmeyecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Züleyha Gülüm, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, ben aslında 13’üncü maddeye ilişkin söz istemiştim ama herhâlde birdenbire yanlışlıkla 14’e geçtiniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kusura bakmayın, 13’üncü maddeyle ilgili konuşabilirsiniz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tamam.

Aslında daha önce de bahsetmiştim. Yani gerçekten aslında anlatılan “Kadın beyanı esastır.” dediğimiz, bizim uzun zamandır cinsel saldırı suçlarında temel kural olmasını söylediğimiz bir şey,

keşke hayata geçebilse bu ama pratikte, uygulamada öyle olmuyor. Şimdi, her ne kadar kadınların ya da çocukların beyanları alınmış olsa da; bu yeni sistemle, uygulanan sistemle beyanları alınmış olsa da özellikle cinsel saldırı ve istismar suçlarında aslında olay olduğunun hemen arkasından bir şikâyet söz konusu olamadığı için -bu tür suçların özgünlüğünden kaynaklı- fiziki delillerin ortadan kalktığı bir durum yaşanıyor ve arkasından da şikâyet edildiğinde, her ne kadar kadının ya da çocuğun beyanı olsa da çoğu kez biz pratikte, uygulamada şunu çok görüyoruz: Tutuklama verilmiyor, arkasından da beraat kararları veriliyor. Hatta geçenlerde bir dosyada çocuğa yönelik cinsel istismar, ki öz babasının cinsel istismar suçuydu, önce yerel mahkeme cezalandırma yoluna gitmişti, arkasından da bozuldu ve bozma yönünde bir karar geldi, ondan sonra da baba hem tahliye edildi hem de beraatle sonuçlandı. Şimdi bu çocuk açısından düşünebiliyor musunuz? Babayla görüşme zorunluluğu olacak. Baba başvurmuş durumda çocukla görüşme hakkı için ve kendisini cinsel istismara maruz bırakan bir kişiyle, üstelik babayla görüşmek zorunda kalacağı bir durum yaratılmış oldu.

Şimdi, o yüzden, şunu önce hatırlatmak gerekiyor: Uygulamada böyle gerçekleşmiyor. Yani “Kadın ifade verdi, çocuk ifade verdi, savcı huzurunda alındı, şurada alındı, burada alındı; öyleyse bu beyan delildir.” şeklinde gelişmiyor. Şimdi, bunun pratik çözümü belki burada bazı suçlar açısından gerçekten somut delil meselesini yazma ihtiyacı hissetmek -geneli de açıklarken söylemiştim- aslında bunu buraya yazıyor olmak bile, kendisi bile çok garip bir durum çünkü zaten tutuklama verirken somut delil aramak zorundasınız ama bazı özgün suçlar açısından farklı bir düzenlemeye ihtiyaç var; geneli içine koyduğunuzda bu sefer kadına yönelik suçlarda ya da çocuklara yönelik suçlarda korunması gereken çocuk hakları ve kadın hakları açısından bir sıkıntılı durum yaratıyor. O yüzden belki de bu düzenlemeleri yaparken bu tür suçlarda da faillerin tutuksuz kalmasını; kadına yönelik, çocuğa yönelik şiddetini artırmamasını, tehditlerini artırmamasını hatta çoğu kez şikâyetini geri çekmek için baskılamasını engelleyebilmek açısından ve tutuklu yargılanmalarını sağlayabilmek açısından buraya farklı birtakım düzenlemeler getirmek gerekiyor yoksa bunlar vallahi ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlar; bu arada tehdit ediyorlar ve kadınlar da, çocuklar da... Özellikle çocuklara yönelik tacizlerde yakın tacizleri, cinsel istismarlarda yakın kişilerin durumları çok fazla. O baskıyla bu çocuklar artık şikâyetlerinden vazgeçiyorlar, ifadelerini değiştiriyorlar vesaire. O yüzden, bizim başından beri önerdiğimiz şey, aslında burada beyanın esas alınması, aksinin fail tarafından ispatlanması ilkesinin bu suçların özgünlüğü gözetilerek yani öyle kolayca gidip şikâyet edilemeyen, anlatılamayan meseleler olduğu; genellikle başka bir durumdan kaynaklı ortaya çıktığı ki çocuklar açısından genelde rehberlik durumlarında ya da bir doktora gittiğinde, psikoloğa gittiğinde ortaya çıkan durumlar bunlar. Onun dışında, pek öyle çocuklar rahatlıkla gidip cinsel istismara maruz kaldığını anlatamıyorlar. Burada buna ilişkin bir ayrı düzenleme yapılmaması hâlinde tecavüz ve cinsel istismar sanıklarının da tutuksuz yargılanacağını görmek gerekir. Bu nedenle burada bir düzenleme yapmak gerekiyor diye söylemek istiyorum.

Bunun dışında, propaganda suçunu dışında bırakmak gerçekten inanılır gibi değil diyeyim. Yani “propaganda” dediğiniz şey, sözlü bir cümle, bir fikir ifade etme; hele ki bizim yargı sistemimiz açısından bakarsanız düşüncenizi açıkladığınız anda ya da bir gazeteci haber yaptığı anda ya da bir siyasetçi konuştuğu anda ya da bir vatandaş iktidara yönelik bir eleştiri yaptığı anda propaganda suçundan yargılanılan bir ülkede yaşıyoruz. Şimdi, böyle bir ülkede siz bu suçu neden ayırık tutuyorsunuz? Mesela buna dair neden somut delil aranması meselesini bu suçlarda farklı bir yere... Tam tersine, demokratik bir ortam sağlamak istiyorsak, gerçekten adaletin, gerçekten demokrasinin olduğu bir ülkede yaşamak istiyorsanız o zaman bu düzenlemede propaganda suçunu haydi haydi almanız gerekir. Hatta propagandanın kendisinin bu kadar geniş bir çerçevede suç alanı hâline getirilmesi yani her konuşmanın örgüt propagandası olarak nitelendirilmesinin önüne geçecek bir düzenleme yapmak gerekir.

Yine, TMK'nin kendi başlı başına bir sorun alanı. TMK gibi bir düzenlemenin bir an önce kaldırılması gerekir çünkü ülkenin neredeyse büyük bir çoğunluğu bu TMK meselesi üzerinden hukuk dışı yol ve yöntemlerle, aslında AİHM kararları ya da uluslararası sözleşmeler ya da gerçekten adaletin olduğu bir ülke açısından baktığımızda kabul edilemeyecek binlerce kararla insanlar bu TMK'den doğru cezaevlerindeler. Yani gazeteciler, öğrenciler, kadınlar, siyaset yapmak isteyenlerin, binlerce kişinin cezaevinde olduğu bir durumdan bahsediyoruz. O yüzden belki de ilk tartışılması gereken şeylerden bir tanesinin de TMK'nin artık kaldırılması gerektiğinin olması diye düşünüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyorum.

Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tutuklamayla ilgili aslında biraz genel bir süreçten bahsetmek isterim. Asıl değişmesi gereken tabii yine burada da zihniyet. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin özgürlüklerin kısıtlanmasıyla ilgili maddesine baktığımızda, 5'inci madde 1/c'de örneğin özgürlüğün kısıtlanması, tutuklama ve yakalamayla ilgili süreçlerde makul sebeplerden bahsediliyor yani makul şüpheden bahsediliyor ama Mahkemenin kararlarına baktığımızda özgürlükler lehine yorumlar yapıldığını görüyoruz.

Bizde ise kanunda, tabii, tutuklama bazen çok keyfi olduğu için, tutuksuz yargılama esas olması gerekirken tersi uygulandığı için kanunumuzda tutuklamayı zorlaştıracak kelimeler koyuyoruz sürekli yani “kuvvetli şüphe” diyoruz, “kuvvetli suç şüphesinin varlığı” diyoruz, sonra “somut deliller” diyoruz; böyle böyle, uygulamayı bu anlamda insan hakları lehine ya da adil yargılama sürecine sokmaya çalışıyoruz sürekli ama olmuyor yani olmuyor çünkü maalesef, dediğim gibi, zihniyet hukuktan, adaletten yana işlemiyor.

Şimdi, burada da baktığımızda yine böyle bir ibare ekleniyor “somut delillere dayanan” ibaresi ekleniyor ama burada da tam tersine, çocuklarla ilgili istismarla ilgili, yine kadınlarla ilgili istismarla ilgili kaygılar var. Dolayısıyla da baktığımızda... Yılmaz Bey sizinle geçen dönem çocuk istismarıyla ilgili komisyonda çalıştık aylarca, sayfalarca rapor yazıldı, bir sürü öneri getirildi; neredeyse hiçbiri hayata geçmedi. Bir tanesi de neydi?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hiçbiri değil de büyük ölçüde geçti hayata. Yani cezalardaki artış, uygulamayla ilgili ÇİM'ler, AGO'lar...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Evet, tam onu söyleyecektim. Cezalarda caydırıcılık anlamında yani önleme anlamında söylüyorum ben, önlenmesi için başta eğitimle ilgili yapılması gereken çok şey var. Cezaları artırmak biliyoruz ki önlemiyor maalesef yani kısmen caydırıcı olabilir belki ama yeterli değil. Burada da caydırıcılık anlamında o zaman birtakım yasa değişiklikleri görüşmeleri yapılmıştı 2018 seçiminden önce fakat seçim olduktan sonra o teklif de rafa kalktı.

Şimdi burada da gelen bu ibareyle bu suçlarda tutuklamanın günden kalkacağı kaygısı var haklı olarak. Biraz önce teklif sahibi açıklama yaptı, dedi ki: “AGO'lardaki görüşmelerdeki ifadeler somut delil sayılacak.” Konuşmalarda şu ibare de geçti: “Bu görüşmeler, gerekçe vesaire zaten kanunun uygulanmasında dikkate alınacak.” Dikkate alınmıyor maalesef. Niye alınmıyor? O yüzden, bence bunu mutlaka kanun metnine geçmek lazım.

Geçen dönem yine Anayasa'da yapılan değişikliklerle dokunulmazlıklar kaldırıldığında o zaman Komisyon Başkanı “Efendim, bir daha seçim olursa tekrar dokunulmazlık gündeme gelecek.” dediği hâlde Enis Berberoğlu olayını yaşadık yani tutanaklarda bu ibare olmasına rağmen. O yüzden, tutanaklara bu ibarenin geçmesi “oradaki somut delil kabul edilecek, ifade dolayısıyla da tutuklanacak” gibi yorum yapılması yeterli değil bence, güvence altına almak gerekiyor çocukları, kadınları. İstismara

karşı bu suçlarla ilgili mutlaka bu metnin anlaşılır bir şekilde ve o suçlar kapsamından çıkarılmak üzere düzeltilmesi gerekiyor.

Teşekkürler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Levent Gök, siz...

LEVENT GÖK (Ankara) – Şu aşamada bir talebim yok Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam.

Barolar Birliği Temsilcimiz, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. GAMZE KARADUMAN NEJAT – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, 100'üncü madde üzerindeki değişikliklerle ilgili değerlendirmeden önce şunu belirtmem gerekiyor: Türkiye Barolar Birliği olarak İnsan Hakları Eylem Planı çalışmalarına katkı anlamında bir rapor sunuldu Türkiye Barolar Birliği tarafından ve bu raporda da dile getirildiği üzere, Türk Ceza Kanunu'nda katalog suçlara hiç yer verilmemesi gerektiğini düşünüyoruz biz. Öncelikle bunu özellikle belirtmek istedim değerlendirmemi arz etmeden önce.

100'üncü maddenin (3)'üncü fıkrasındaki hususa gelince, (3)'üncü fıkradaki kuvvetli şüphe zaten (1)'inci fıkradaki kuvvetli şüphle aynıdır. Kuvvetli şüphe elbette somut delile dayanmalıdır. Nitekim (1)'inci fıkra bunu “kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delil” ifadesiyle açıkça öngörmüştür. Mevcut hâlde ise somut delilden (3)'üncü fıkra da ayrıca bahsedilmemesinin sebebi, kanun yapma tekniğinden kaynaklı aslında çünkü kanun yapma tekniğinde (1)'inci fıkra karşısında buna ihtiyaç duyulmamıştı. Ancak uygulamada katalog suçlarda suçlamanın otomatik tutuklamaya yol açtığı sıklıkla görüldüğünden, eklenmesi teklif edilen ibare yanlış uygulamalar sebebiyle malumu tekrar eden bir ibaredir. Aslında bu şekilde olumlu bir ekleme olduğunu düşünüyoruz, uygulamadaki sıkıntıyı çözme amaçlı olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

14'üncü madde üzerinde önerge yok.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “(e) bendinde” ibaresi “(e) ve (j) bentlerinde” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, (j) bendinde belirtilen konutunu terk etmemek yükümlülüğü altında geçen her iki gün, cezanın mahsubunda bir gün olarak dikkate alınır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Daha önce de söylemişim, bu ev hapsi meselesi özellikle kadınlara yönelik suçlar için getiriliyor üzerinden söylenmişti. Ama uygulamada maalesef toplumsal muhalefete yönelik uygulanmaya başlandı. Öncelikle gerçekten bu kadına yönelik suçlara ilişkin bir önceki maddeyle de bağlantılı olarak aslında burada yaygın uygulanması gerektiğini ve bunun koşullarının sağlanması gerektiğini söylemek lazım ama şimdi, bunun dışında ev hapsi gerçekten şöyle bir noktaya vardı, “Tutuklama veremiyorsak, cezaevinde de yer yoksa ee ne yapalım, ev hapsine karar verelim.” tarzında bir yaklaşım görebiliyoruz ve bunu uygulamada da toplantı, gösteri yürüyüşlerine

muhalefet suçunda dahi ev hapsinin uygulandığı örnekler var, Boğaziçi öğrencilerine ilişkin örnekler var. Biri toplantı ve gösteri yürüyüş hakkını kullanmak istediğinde gözaltına alınanlara ilişkin örnekler çok fazla.

Yani şimdi “ev hapsi” dediğiniz şey öyle basit bir şey değil. Yani bütün hayatından soyutladığınız bir şeyden bahsediyorsunuz, aslında tutuklamaya yaklaşan yani bir cezaevinde tutuklama koşullarına yakın olan bir koşuldan bahsediyorsunuz, dolayısıyla da özgürlüğün kısıtlanması anlamına gelen bir durum. Evde aslında hapsedme, tek başına bırakma, hayatla bağını kesme, çalışma koşullarını ortadan kaldırma, öğrenim görme koşullarını ortadan kaldırma... Ya, bazen hatta sağlık hakkını bile engelleyen noktalara varıyor çünkü uygulamada şöyle şeyler oluyor; doktora gitmek ihtiyacı hissettiğinde, başvurduğunda bir zaman beklemek zorunda kalıyor, bazen izin verilmiyor gibi çok yönlü aslında hakları ihlal eden bir düzenleme olarak önümüzde duruyor. Bu anlamıyla, öncelikle herhâlde şunu değerlendirmek lazım: Evet, hani buradaki düzenleme, sonrasında infazdan sayılmak üzere olması anlamında düzenleme iyi ama uygulamanın kendisine bir bakmak gerekiyor. Bu kadar kolay ev hapsi verilebilmesinin kaynağı nedir? Yani mahkemeler neden bu kadar rahatça “Olmadı, hadi tutuklayamadım, ev hapsi vereyim.” diyor? Bu meselenin öncelikle aslında ev hapsi verilebilmesinin koşullarının aynı tutuklama koşullarıyla değerlendirilmesi gerektiği -ama tabii ki uygulamada tutuklama koşullarından bahsetmiyorum, gerçekten hukukun, adaletin olduğu bir uygulamadaki tutuklama koşullarından bahsediyorum- o koşullara göre değerlendirilmesi gerektiğini söylemek lazım. Yani en azından şu, 2911’den de ev hapsi vermeyin demek istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Başkan, bizim hazırlığımızda burayla çıkan bir nokta var. Biz bu maddenin şu şekilde düzenlenmesi taraftarıyız. Teklifimizde dedik ki: “5271 sayılı Kanun’un 109’uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. 1) Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada 100’üncü maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde şüphelinin veya hakkında kovuşturma devam eden sanığın tutuklanması yerine ikinci fıkradaki bentler kapsamında denetim altına alınarak tutuklanmaması ve adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir. Bu kararlar şüpheli veya sanığın sağlık durumu da dikkate alınmak suretiyle şahsileştirilmiş, orantılı ve gerekçeli şekilde verilir.”

Gerekçe olarak da şunu izah ettik, dedik ki: “Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin sınırlandırıldığı durumlarda tam bir kanunilik ve öngörülebilirlik sağlanması açısından ilgiliye, maruz kaldığı yükümlülüğünün ne olduğuna ilişkin tam bir bilginin kanun metninden edindirilmesi bir gerekliliktir. Diğer taraftan, kişi hakkında verilen adli kontrol kararının yine gerekçede olmasının hangi koşullar gözetilerek bu kararın alındığı hususunun, ilgilinin birçok temel hakkına doğrudan temas eden bu hâlin kararda net bir şekilde belirtilmesi, gerekliliğin madde metninde açıkça yer almasının her anlamda ileri bir düzenleme olacağı açıktır. Kararların gerekçeli olacağına ilişkin Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 34’üncü maddesinde belirtilen genel kural aslında adli kontrol kararları için de geçerlidir ancak hâlihazırdaki durumda tutuklamaya bir alternatif hatta lütuf şeklinde kabul edilmesi, adli kontrol kararının bir hak ihlaline yol açmayacağı yanılısına götürülebilecektir.

Ayrıca, bu hususun açık ve net bir şekilde belirtilmesi ve uygulanmasının gözetilmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi anlamında da pek çok ihlalin önüne geçecektir. Ayrıca, bu maddede adli kontrol kararı verilirken şüpheli veya sanığın sağlık durumunun değerlendirilmesi hiç düzenlenmemiştir. Sadece infaz yönünden değil, adli kontrol yönünden de bu durumun nazara alınması gereklidir.

Bu düzenlemeyle, aslında maddenin kendi içinde bir çelişki yaratılmış, adli kontrolün tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde tutuklamaya alternatif olabilecek niteliğinden uzaklaştırılmıştır. Teklif yoluyla, tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde şüphelinin veya hakkında kovuşturma devam eden sanığın tutuklanması yerine kanunun getireceği şartlar kapsamında şüpheli ve sanığın denetim altına alınarak tutuklanmaması ve adli kontrol altına alınmasına karar verileceği hükmü düzenlenmiştir.

Şimdi, aslında, Sayın Başkan, bir gerçek var ki tutuklamayla ilgili hükümlerde, maddelerde neler yazılırsa yazılsın meselenin özünde de uygulamada çok büyük bir sıkıntı yaşanıyor. Yani gerek tutuklanmayanlar kamuoyunda çok tartışılıyor, yargıya güven açısından sorunlu bir hâl alıyor gerekse de haksız yere içeride yatan, tutuklanan ve daha sonradan da serbest kalıp beraat edenler açısından oldukça büyük bir hak ihlali yaratıyor. Dolayısıyla bunun, uygulamanın da bir şekilde gözetilmesi bu yönde tedbirler alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Kısa bir şey dile getireceğim.

Sayın Başkan, şu anda tabii bu teklifle ev hapsinin iki günü normal infazda tek gün olarak sayılması bize göre modern hukuk açısından da sorunlu bir yaklaşım. Neticede kişinin hürriyetinin kısıtlanması söz konusu. Evinin dışına çıkmaması da sonuç itibarıyla bir hürriyeti kısıtlama şeklidir. Dolayısıyla bire bir infaz şeklinde değerlendirme yapılması gerekiyor.

Bir öneri olarak da üzerinde tartışılması gereken bir husus da aynı zamanda İnfaz Yasası'na da ev hapsinin bazı suçlarda, özellikle şartlı tahliye sürecinde belli şartlarda ev hapsinin uygulanması gerektiğine ilişkin -dünyanın birçok yerinde de örneği var- bunun da kayda geçmesi açısından, böyle bir uygulamanın da gerekli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önerge var, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Süleyman Bülbül

Alpay Antmen

Zeynel Emre

Aydın

Mersin

İstanbul

Rafet Zeybek

Antalya

“MADDE 15- 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılarak altıncı fıkrasında yer alan “(e) bendinde” ibaresi “(e) ve (j) bentlerinde” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(1) Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, 100 üncü maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde, şüphelinin veya hakkında kovuşturma devam eden sanığın tutuklanması yerine, ikinci fıkradaki bentler kapsamında, denetim altına alınarak tutuklanmaması ve adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir. Bu kararlar, şüpheli veya sanığın sağlık durumu da dikkate alınmak suretiyle şahsileştirilmiş, orantılı ve gerekçeli şekilde verilir.”

“Ancak, (j) bendinde belirtilen konutunu terk etmemek yükümlülüğü altında geçen her iki gün, cezanın mahsubunda bir gün olarak dikkate alınır.”

Gerekçe:

Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin sınırlandığı durumlarda, tam bir kanunilik ve öngörülebilirlik sağlaması açısından, ilgiliye maruz kaldığı yükümlülüğün ne olduğuna ilişkin tam bir bilginin kanun metninden edindirilmesi bir gerekliliktir.

Diğer taraftan, kişi hakkında verilen adli kontrol kararının yine gerekçeli olmasının, hangi koşullar gözetilerek bu kararın alındığı hususunun, ilgilinin birçok temel hakkına doğrudan temas eden bu hâlin kararda net bir şekilde belirtilmesi gerekliliğinin madde metninde açıkça yer almasının, her anlamda ileri bir düzenleme olacağı açıktır. Kararların gerekçeli olacağına ilişkin CMK 34’üncü maddede belirtilen genel kural, aslında adli kontrol kararları için de geçerlidir. Ancak hâlihazırdaki durumda, tutuklamaya bir alternatif hatta lütuf şeklinde kabul edilmesi, adli kontrol kararının bir hak ihlaline yol açmayacağı yanılgısına götürebilecektir. Ayrıca bu hususun açık ve net bir şekilde belirtilmesi ve uygulanmasının gözetilmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi anlamında da pek çok ihlalin önüne geçecektir. Ayrıca bu maddede adli kontrol kararı verilirken, şüpheli veya sanığın sağlık durumunun değerlendirilmesi, hiç düzenlenmemiştir. Sadece infaz yönünden değil, adli kontrol yönünden de bu durumun nazara alınması gereklidir.

Bu düzenlemeyle, aslında maddenin kendi içinde bir çelişki yaratılmış; adli kontrolün, tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde tutuklamaya alternatif olabilecek niteliğinden uzaklaşmıştır.

Teklif yoluyla; tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde, şüphelinin veya hakkında kovuşturma devam eden sanığın tutuklanması yerine, kanunun getireceği şartlar kapsamında, şüpheli ve sanığın denetim altına alınarak tutuklanmaması ve adli kontrol altına alınması kararı verilebileceği hükmü düzenlenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

MADDE 15 - 5271 sayılı Kanunun 109’uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “(e) bendinde” ibaresi “(e) ve (j) bentlerinde” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak (j) bendinde belirtilen konutunu terk etmemek yükümlülüğü altında geçen her bir gün cezanın mahsubunda bir gün olarak dikkate alınır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16’ncı maddeyi okutuyorum.

MADDE 16- 5271 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “bu madde hükümleri,” ibaresi “bu maddenin birinci ve ikinci fıkra hükümleri,” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye

aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Şüpheli veya sanığın adli kontrol yükümlülüğünün devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda en geç dört aylık aralıklarla; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde ise re’sen mahkeme tarafından 109 uncu madde hükümleri göz önünde bulundurularak karar verilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu adli kontrol meselesiyle ilgili daha önce de söyledik, burada dört aylık bir sürenin tanımlanmasında-örnekleme de yapmıştık iddianamede verilen süre gibi- çoğu zaman sınırlandırdığımızı düşündüğümüz süre aleyhe işleyebilir, adli kontrole alakalı bundan sonraki yerleşik hâlin dört ayda bir denetlenmesi şeklinde dönüşebilir. Bu, tehlikeli bir şeydir. Bu tehlikeli madde yerine farklı bir yol benimsemek lazım. Adli kontrol dediğimiz sonuçta kişinin özgürlük alanının sınırlanmasıdır yani yaşam serbestisinin sınırlanmasıdır. CMK tutuklulukla ilgili mahkemelerin otuz günde bir tutukluluğu değerlendireceği yönünde hüküm taşıırken aynı şekilde başka bir hürriyet alanını sınırlayan, başka bir serbesti alanını sınırlayan, başka bir yaşamsal alanı sınırlayan alana dört aylık bir süre tarifi koymamız doğru değildir. Yani neticede o da bir tedbirdir, bu da bir tedbirdir; o hürriyetin çok sınırlanmasıdır, bu bir miktar daha az sınırlanmasıdır ama sonuçta temel hak ve özgürlüklere kanun yoluyla, mahkeme yoluyla getirilmiş olan sınırlamalardır bunlar. CMK’de bu birliğin sağlanması ve bu keyfi, kötü kullanımın engellenebilmesi anlamında bizim teklif ettiğimiz -Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndaki değişiklik teklifinde olduğu gibi- otuz günde bir mahkeme önünde şüphelinin ve avukatının da dâhil edildiği... Nihayetinde tedbir bir hürriyet sınırlanması az önce söylediğimiz gibi ve nihayetinde bir yargılama faaliyetidir, o açıdan CMK’de bu teklifin sağlanması gerektiği düşüncesindeyiz, bu hâlinin doğru olmadığını düşünüyoruz. Kötü kullanıma elverişlidir, uygulayıcıların kötü niyetli kullanımına her zaman mahal verebilecek bir durumdadır. Burada şerh ediyorum, büyük bir ihtimalle eğer bu yasa teklifi böyle geçerse bundan sonra adli kontrol tedbirleri dört ayda bir değerlendirilir hâle gelir ve bu aslında bir hak ihlaline mahal verecek hâle de gelebilir. Teklifin sağlanması otuz günde bir mahkeme önünde şüphelinin ve avukatının da katıldığı duruşmalı hâliyle değerlendirilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Esasında, bu dört ayda bir uygulamanın veyahut da gözden geçirmenin çok sakınca doğuracağını biz düşünüyoruz. Şöyle Türkiye’de son yıllardaki yargının işleme mekanizmasına baktığınız zaman –ben şu anda tam sayılarını bilmiyorum, belki yetkililer burada bize o konuda bir sayı verirler- şu anda adli kontrol mekanizması altında kaç bin insan var? Benim tahmin ettiğim kadarıyla yüz binlerce insan bu konuda şu anda adli kontrol mekanizması altındadır yani binlerce insanın bir şekilde yargıya yolu düşüyor, bir şekilde denetim altında tutulmuş durumda. İmzayla, yurt dışına çıkış yasağıyla ve birçok denetimle şu anda Türkiye halkları gerçek anlamda bir denetim altında. Bu hâliyle baktığınız zaman yani bu adli kontrol mekanizması, adli kontrol sistemi gerçek anlamda bir cezaya dönüştürülmüş durumda. Ne demek bu cezaya dönüştürülmüş hâli? Bir defa, özgürlük alanına bir müdahaledir, öte taraftan kişinin psikolojik dünyasında çok ciddi bir şekilde tahribat yaratan bir olayla biz karşı karşıyayız. Dolayısıyla daha soruşturma sürecinde kişinin herhangi bir takibata maruz kalması, kendisi hakkında

bir soruşturmanın başlatılmış olması bile yeterli olarak kabul ediliyor ve adli kontrol sistemiyle karşı karşıya bırakılıyor. Bu adli kontrol sistemi Türk ceza yargılama sistemine girdiği zaman da araştırmalar üzerine birçok eleştiri dile getirildi fakat hiçbir esas alınmadı ve dikkate alınmadı. Dolayısıyla karşımızdaki tablo çok ciddi. Bu nedenle biz de anayasal bir mekanizma olarak değerlendirilen, yasal bir mekanizma, kontrol olarak da nitelendirilen ve kişinin psikolojik dünyasına, aynı zamanda özgürlük dünyasına müdahale eden bu yapının dört ayda bir olmasındansa -bir de buradaki mevcut olan teklifte de biraz sorunludur, dili de çok sorunlu- ayda bir gözden geçirilmek suretiyle ortadan kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin karar verilmesi gerektiğini düşünüyorum, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cezaevlerinde yatan mahpus sayısı bakımından Avrupa’da 1’inci sıradayız nüfusa oranla, adli kontrol uygulananlar arasında da yine 1’inci sıradayız. O nedenle adli kontrol çok önemli bir müessese. Burada bu madde 16’da en geç dört aylık aralıklarla karar verme gerekliliğinin keyfiliğe yol açacağını düşünüyoruz. Partimiz adil yargılanma hakkı ilkeleri gereğince Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin (4)’üncü fıkrasında açıkladığımız daha yüksek bir güvence seviyesini oluşturan ve hukuki belirlilik içeren şu fıkrayı eklemektedir: “Adli kontrol kararları şüpheli ve müdafinin de bulunduğu bir duruşmayla otuz günlük sürelerle gözden geçirilir.” Bu açıdan değerlendirilirse daha doğru olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, aslında arkadaşlarımız ifade ettiler ama ben de naçizane bir katkı yapmak isterim.

Türkiye’deki en sorunlu alanlardan bir tanesi uygulama birliği. Uygulama birliğinin sağlanması açısından ve kanun tekniği açısından ben de tutuklama süresi ile adli kontrol süresindeki denetleme süresinin eş değer olmasının uygulamada hem pek çok sorunun giderilmesi açısından hem de uygulama birliğinin sağlanması açısından yararlı olacağını düşünüyorum. Muhtemelen bu süreyi vermek suretiyle adli kontrollü bir denetimin süresi belirlenmek istenmiş ama uygulamadaki birlikte bir kargaşaya da yol açabilir. Sonuçta adli kontrol tutuklamanın olmadığı yerde uygulanacak bir tedbir olarak düşünüldüğünden bir uygulama birliğinin sağlanması açısından tutuklulukta yapılan inceleme süresinin burada da olmasının daha makul olacağını naçizane ben de ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Niyazi Bey, uygulama birliği açısından, tabii, adli kontrolde dört aylık üst sınırı uygulamada sanki yeknesak bir dört aylık inceleme gibi algılanabilir mi? Bir de tutuklamada bir ay, burada dört ay, arada neden bu fark var? Tutuklama tedbiri ile adli kontrol tedbiri arasındaki fark açısından bir izah edebilirsek...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Başkanım, tabii ki adli kontroldeki ağırlık ile tutuklamadaki ağırlık bir değil, bunu tespit etmek lazım. Yani imza yükümlülüğü de bir adli kontrol, belirli yerlere gitmekten yasaklılık da bir adli kontrol, konutta kalma yükümlülüğü de bir adli kontrol. Bunun cezaevinde geçen süreyle birlikte aynı ölçüde, aynı

ağırlıkta değerlendirilmesini çok uygun görmediğimi ifade etmek isterim. Dolayısıyla tutukluluğun otuz günde veya ayda bir kontrolü kendi mecrasında uygundur, değerlendirilir, gider fakat adli kontrolü her ay yapmak hem biraz lüzumsuz da olacaktır. Yani “lüzumsuz” ifadesi belki çok doğru olmadı ama gözden kaçabilir, iş yükü anlamında da sorun teşkil edebilir, yapılan iş ve işlemin bir tutukluluk gibi değerlendirilmesi gibi bir sonuca bizi aktarabilir, ağırlıkları aynı değildir. Dört ay meselesi tabii ki heyetinizin takdirdir. Yılda 3 kez gözden geçirilmesi gibi bir düşünce söz konusu anladığım kadarıyla dört ayda.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hiç yokken burada... Üst sınır yoktu hiç.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Evet, hiç yokken bir gözden geçirme ihtimali gündeme gelmiştir. Heyetinizin takdiriyle süre üzerinde oynanabilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Uygulamada nasıl oluyordu gözden geçirme, üst sınır yokken?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Talep olunca.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sadece talep olduğunda.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Resen

değerlendirme yoktu Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz, sağ olun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, ufacık bir ekleme yapabilir miyim zamanı şey yapmama adına?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Burada Sayın Genel Müdürün söylediklerinden şunu anlıyorum ben: Biz böyle bir süre tanımlaması yaptık ama bu süre daraltılabilir de. Bunu özel bir iş yükü şeklinde düşünmemek lazım; sonuçta, hürriyeti tahdit edilmiş insanların hürriyetinin değerlendirilmesi, özgürlüğüne bir an önce belki adım atabilmelerinin de ön hazırlığının oluşması. Şimdi, bir kişinin bu durumunun değerlendirilebilmesi için durumunu anlatabiliyor olması lazım. O yüzden diyoruz ki duruşmayla, müdafiyeli ve şüphelinin katılımıyla bu durum değerlendirilsin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- 5271 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

‘(2) Hâkim, Cumhuriyet savcısının istemiyle, adli kontrol uygulamasında şüpheli ve müdafinin hazır bulunduğu bir duruşmada, şüpheliyi bir veya birden çok yeni yükümlülük altına koyabilir; kontrolün içeriğini oluşturan yükümlülükleri bütünüyle veya kısmen kaldırabilir, değiştirebilir veya şüpheliyi bunlardan bazılarını uymaktan geçici olarak muaf tutabilir.’

‘(3) 109 uncu madde ile bu madde hükümleri, gerekli görüldüğünde, görevli ve yetkili diğer yargı mercileri tarafından da kovuşturma evresinin her aşamasında uygulanır. Bu aşamada verilen adli kontrol kararı da şüpheli ve müdafinin hazır bulunduğu bir duruşmayla verilir.’

‘(4) Adli kontrol kararları, şüpheli ve müdafinin de bulunduğu bir duruşmayla, 30 günlük sürelerle

gözden geçirilir.”

Süleyman Bülbül

Alpay Antmen

Zeynel Emre

Aydın

Mersin

İstanbul

Rafet Zeybek

Antalya

Gerekçe:

Düzenlemeyle adli kontrol kararı ve uygulamasına ilişkin koşullar yeniden düzenlenmektedir. Kanunun mevcut hâlinde belirttiği şekliyle adli kontrol kararlarının şüpheli ve müdafinin yokluğunda verilmesi çelişmeli yargılamaya ve silahların eşitliği ilkelerine aykırılık teşkil edecektir. Diğer taraftan, adli kontrole ilişkin her düzenlemenin aslında tutuklamaya alternatif olduğu hususu da gözden kaçırılmamalıdır. Gıyaben tutuklama kararının verilemeyeceği hâllerde alternatif olan adli kontrolün de evleviyetle verilemeyeceği kabul edilmelidir. Zira alınacak adli kontrol kararının yukarıda belirtilen Anayasa ve AİHS’ce koruma altına alınan temel hak ve özgürlükleri kısıtlayacağı açıktır. Kaldı ki bu yükümlülüğün ölçülülük ve isnat edilen suçla orantılı olması, kişiselleştirilebilmesi için en azından şüpheli ve müdafinin huzurda olması, kararın verilmesi aşamasında yeterli bir savunma hakkı tanınması asgari bir zorunluluktur. CMK m. 35/2 uyarınca, verilecek kararın ayrıca tebliğinin de gerekmediği düzenlemesiyle, şüpheli, hakkındaki değiştirilmiş veya ağırlaştırılmış adli kontrol kararını denetimli serbestlik bürosunca gönderilen yazıyla öğrenebilecektir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16-5271 sayılı Kanunun 110’uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “bu madde hükümleri” ibaresi “bu maddenin birinci ve ikinci fıkra hükümleri” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Şüpheli veya sanığın adli kontrol yükümlülüğünün devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda en geç 30’ar günlük aralıklarla; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde ise re’sen mahkeme tarafından 109’uncu madde hükümleri göz önünde bulundurularak karar verilir.”

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Adli kontrol yükümlülükleri de tıpkı tutuklama gibi kişi özgürlüğüne yönelmiş müdahaleler olduğundan özellikle ev hapsi başta olmak üzere tüm adli kontrol yükümlülüklerinin devamının gerekip gerekmeyeceği tutuklama tedbirindeki usulle paralel olarak en geç otuz günlük aralıklarla incelenmelidir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 16'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "en geç dört" ibaresinin "en geç iki" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel
Aksaray

Hasan Subaşı
Antalya

Gerekçe:

Teklifle, uygulamada oluşabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmesi amacıyla adli kontrol yükümlülüğünün devamının değerlendirilmesi hususunda en geç dört aylık aralıklarla yapılması yerine en geç iki ay aralıklarla yapılması şüpheli veya sanığın değişebilecek durumu açısından uygun olacaktır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 5271 sayılı Kanuna 110 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Adli kontrol altında geçecek süre

MADDE 110/A- (1) Ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde adli kontrol süresi en çok iki yıldır. Ancak bu süre, zorunlu hallerde gerekçesi gösterilerek bir yıl daha uzatılabilir.

(2) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, adli kontrol süresi en çok üç yıldır. Bu süre, zorunlu hallerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabilir; uzatma süresi toplam üç yılı, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarda dört yılı geçemez.

(3) Bu maddede öngörülen adli kontrol süreleri, çocuklar bakımından yarı oranında uygulanır."

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, bu kanun teklifinde 3 kesişen madde vardı, biri de bu. Bizim buradaki önerimiz şu şekilde... Önergemizde yazdığımız gerekçeyi ben şimdi izah edeceğimden okumanıza gerek yok.

Şimdi, biz burada diyoruz ki: "5271 sayılı Kanun'un 110'uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'(2) Hâkim, Cumhuriyet savcısının istemiyle, adli kontrol uygulamasında şüpheli ve müdafinin de hazır bulunduğu bir duruşmada, şüpheliyi bir veya birden çok yeni yükümlülük altına koyabilir; kontrolün içeriğini oluşturan yükümlülükleri bütünüyle veya kısmen kaldırabilir, değiştirebilir veya şüpheliyi bunlardan bazılarına uymaktan geçici olarak muaf tutabilir.'

'(3) 109 uncu madde ile bu madde hükümleri, gerekli görüldüğünde, görevli ve yetkili diğer yargı mercileri tarafından da kovuşturma evresinin her aşamasında uygulanır. Bu aşamada verilen adli kontrol kararı da şüpheli ve müdafinin hazır bulunduğu bir duruşmayla verilir.'

'(4) Adli kontrol kararları, şüpheli ve müdafinin de bulunduğu bir duruşmayla, 30 günlük sürelerle gözden geçirilir.'"

Gerekçe olarak da "Düzenlemeyle, adli kontrol kararı ve uygulamasına ilişkin koşullar yeniden düzenlenmektedir. Kanunun mevcut hâlinde belirtildiği şekliyle adli kontrol kararlarının şüpheli ve

müdafinin yokluğunda verilmesi, çelişmeli yargılama ve silahların eşitliği ilkelerine aykırılık teşkil edecektir. Diğer taraftan, adli kontrole ilişkin her düzenlemenin aslında tutuklamaya alternatif olduğu hususu da gözden kaçırılmamalıdır. Gıyaben tutuklama kararının verilemeyeceği hâllerde alternatif olan adli kontrolün de evleviyetle verilemeyeceği kabul edilmelidir. Zira alınacak adli kontrol kararının yukarıda belirtilen Anayasa ve AİHS’ce koruma altına alınan temel hak ve özgürlükleri kısıtlayacağı açıktır. Kaldı ki bu yükümlülüğün ölçülülük ve isnat edilen suçla orantılı olması, kişiselleştirilebilmesi için en azından şüpheli ve müdafinin huzurda olması, kararın verilmesi aşamasında yeterli bir savunma hakkı tanınması asgari bir zorunluluktur. CMK m. 35/2 uyarınca, verilecek kararın ayrıca tebliğinin de gerekmediği düzenlemesiyle, şüpheli, hakkındaki değiştirilmiş veya ağırlaştırılmış adli kontrol kararını denetimli serbestlik bürosunca gönderilen yazıyla öğrenebilecektir.”

Dolayısıyla, bizim buradaki değişikliğe ilişkin verdiğimiz teklifin gelenden daha kapsayıcı, daha iyi olduğunu düşünüyoruz, önergemiz de bu doğrultuda.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Abdullah Bey, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu mevcut olan teklifte, 5271 sayılı Yasa’nın 110’uncu maddesindeki değişiklik, adli kontrol altındaki kişilerin ne kadar bir süreyle devam edeceğine ilişkin bir düzenleme. Biz her şeyden önce bunun gerçekten çok uzun bir süre olduğunu düşünüyoruz; ağır ceza mahkemesinin görevine giren ve aynı zamanda ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen suçlar bakımından çok ciddi bir süreç yer alacağını düşünüyoruz. Bu aynı zamanda şu mantığı da dile getiriyor, şöyle bir mantık da önümüze koyuyor: Bu, yargılamaların ceza hukukundaki o ceza yargılama sisteminin ne kadar uzun sürebileceğinin de bir başka göstergesi. Şimdi, hesapladığımızda birçok suçta adli kontrol süresi neredeyse beş yılı geçebilecek durumda. Şimdi, biz bu mantıkla şöyle bir sonuca varıyoruz: Uygulamada bir ceza dosyasında bir kişinin yargılaması yıllarca devam edecek yani bu mantık aynı zamanda onu da önümüze koyuyor. Dolayısıyla, süreç anlamında en azından yargılamaların biraz daha hızlı cereyan etmesi açısından da mevcut olan uygulayıcıları, mahkeme hakimini ve heyetini bu anlamda teşvik etmek açısından da sürenin bir hayli aşağı çekilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Öte taraftan, biraz önce Sayın Genel Müdürümüzden de aldım bilgiyi, 127 bin kişi adli kontrol sistemi altında; düşünebiliyor musunuz, 127 bin kişi, az değil. cezaevindeki kişilerle mevcut olan... Bu hani lekelememe hakkı var ya bununla ilgili toplumu, toplumun içerisindeki bu kadar kişiyi lekelemekle yüz yüze bırakıyorsunuz. Kişinin ruh dünyasına, kişinin aile yapısına, kişinin özgürlük alanına gerçek anlamda bir müdahalede bulunuyorsunuz.

Değerli Başkan, bir diğer tarafta, şimdi, bütün bu düzenlemelerde, Adalet Komisyonuna gelen bütün kanuni düzenlemelerde bir nebze, az da olsa bir özgürlük alanı tanınıyor, arkasından “Ancak Terörle Mücadele Yasası’ndan kaynaklı olan suçlar...” denilmek suretiyle yine de Türkiye’deki demokratik mücadele alanına ilişkin hiçbir gram, bir santim bile özgürlük alanı tanımıyorsunuz. Bu, gerçek anlamda üzerinde durulması gereken önemli bir şey. Bakın Terörle Mücadele Yasası kapsamı içerisinde olan -önceki maddelerde de dile getirdik- düşünce açıklaması, bir avukatın kendi müvekkilini savunması, bir gazetecinin bir haber yapması, bir siyasetçinin seçim meydanında konuşması, bir milletvekilinin kürsünün dışında kendi seçim bölgesinde herhangi bir konuyu eleştirmesi... Bunların hepsi Terörle Mücadele Yasası kapsamında yer alıyor. Bunlara diyeceksiniz ki “Sen beş yıl geleceksin, bu imzayı atacaksın. Sen, beş yıl yurt dışına çıkmayacaksın. Sen, beş yıl ev hapsinde kalacaksın.” Ya, böyle bir şey olabilir mi Sayın Başkan? Ya, bu mantığı bir değiştirmemiz lazım, bazı şeylerin artık üzerine gerçekten düşünmemiz gerekiyor. Türkiye toplumu bunu artık kaldırarak durumda değil.

Binlerce, yüz binlerce insan şu anda lekelenmiş durumda, fişlenmiş durumda, imza atmak zorunda, evinde zaman geçirmek zorunda veya şehrini terk etmemek zorunda veya süpürgeyle herhangi bir yeri temizlemek zorunda; bunların hepsi adli kontrol tedbiri. Dolayısıyla, bu hem suçlar arasındaki o ayırım yapma Anayasa'daki eşitlik kuralına aykırı, öte taraftan da zaman anlamında da çok uzun bir süre. Siz mahkemeye diyorsunuz ki: "Al sana beş yıl, ağır ceza mahkemesini teşkil edecek olan suçlarda adli kontrol devam etsin, sen de yargılamaya devam et. Bu mantığı anlamak mümkün değildir, bu nedenle önergemizde de açık bir şekilde açık bir şekilde dile getirdiğimiz gibi önergemiz çerçevesinde o şekilde değiştirilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, adli kontrol altında geçecek sürelerle bir sınır getirmek doğru ve lüzumlu ama buradaki esas sorun, yargılamanın çok uzun sürmesi ve ilanihaye insanları özgürlüklerinden öyle veya böyle mahrum etmemek gerekiyor.

Madde teklifi özelindeyse, her ne kadar madde gerekçesinde kişilerin özgürlüklerinin güvence altına alınmasının ve adli kontrol tedbirlerinin ölçsüz olarak uygulanmasının önüne geçilmesinin amaçlandığı ifade edilse de sürelerin aşırı uzunluğu ve uzatma şartlarının muğlaklığı Anayasa'nın 2, 13, 19, 36, 90'ıncı maddelerine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle güvence altına alınan hukuk devleti ilkesinin temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının, sınırların, kişi hürriyet ve güvenliği hakkının ve hak arama özgürlüğünü ihlal edebilecek durumdadır. Bu nedenle sürelerin çok daha kısa olması gerektiği görüşündeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başkanım bana bir cümlelik söz verebilir misiniz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Koç.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, bir de bu adli kontrol sisteminin gözden geçirilmesiyle ilgili olan yürürlük maddesinin 1/1/2022 tarihi olarak belirlenmiş olduğuna ilişkin de... Bu konuda bir açıklama yapılırsa çünkü hemen gündeme alınması gereken bir sistem niye bu kadar süre öngörülüyor? Bunun da uygun olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) - Sayın Başkanım, öncelikle teşekkür ediyorum.

Uygulamanın direkt yürürlüğe girebilmesi için bir süreye ihtiyaç var -siz de onu takdir edersiniz- ona da en yakın, en makul süre olarak o süreyi öngördük.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeler var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesinin arz ve teklif ederiz.

“MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Adli kontrol altında geçecek süre

MADDE 110 A- (1) Ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde adli kontrol altında geçirilecek süre en çok bir yıldır ancak bu süre zorunlu hâllerde ve gerekçesi göstererek bir defaya mahsus olmak üzere altı ay da uzatılabilir.

2) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde adli kontrol süresi en çok iki yıldır. Bu süre zorunlu hâllerde ve gerekçesi gösterilerek bir defaya mahsus olmak üzere bir yıl daha uzatılabilir.

3) Bu maddede öngörülen adli kontrol süreleri çocuklar bakımından yarı oranında uygulanır.”

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 5271 sayılı Kanunun 137 nci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, maddenin dördüncü fıkrasına “soruşturma” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kovuşturma” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan “Başsavcılığı,” ibaresi “başsavcılığı veya mahkeme,” şeklinde değiştirilmiştir.

“Beraat kararı verilmesi durumunda da tespit veya dinlemeye ilişkin kayıtlar, hâkim denetimi altında aynı usulle yok edilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 18- 527 sayılı Kanunun 137 nci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, maddenin dördüncü fıkrasına “soruşturma” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kovuşturma” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan “Başsavcılığı,” ibaresi “başsavcılığı veya mahkeme,” şeklinde değiştirilmiştir.

“Beraat kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi durumunda da tespit veya dinlenmeye ilişkin kayıtlar, hâkim denetimi altında aynı usulle yok edilir.”

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklif ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135/1 maddesi kapsamında yirmi dört saat içerisinde hâkim onayı alınmayan hallerde cumhuriyet savcısı gözetiminde ilgili iletişim tespiti faaliyetlerine

ilişkin dokümanların yok edilmesi uygulamasının, beraat kararı verilen hâllerde kovuşturma süreçlerini de kapsayacak şekilde ve yok etme faaliyeti hâkim nezaretinde gerçekleştirilecek şekilde genişletilmesi öngörülmektedir. Ancak beraat kararının bölge adliye mahkemeleri veya Yargıtay tarafından inceleneceği durumlarda karar kesinleşmeden delillerin yok edilmesi maddi gerçeğe ulaşma açısından sorun teşkil edecektir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 5271 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “açıklanır.” ibaresi “açıklanır; yüklenen suç oluşturana olaylar ve suçun delilleriyle ilgisi bulunmayan bilgilere yer verilmez.” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talepleri var.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında doğru bir önerme ama keşke bunu bir yasa hükmü hâline getirmeseydik, getirmeye ihtiyaç duymasaydık çünkü gerekçede de belli; her ne kadar gerekçede, maddeyle Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde yer alan özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi istemi hakkının yanı sıra, kişilik hakları, özel hayatın gizliliği gibi hukuk kurallarının getirildiği ifade edilse de bu madde uygulamada iddianamelerde hukuki mesnetten yoksun, kanuni bir düzenlemeyi gerektirecek fazlalıkta ilgisiz, alakasız savların yer aldığı itirafıdır. Esasen, cumhuriyet savcıları görevlerinin doğası gereği bu türden ilişkisiz, aidiyetsiz bilgileri iddianamelerine konu yapmamaları gerekirken işte, bunun maalesef bir amir hüküm olarak kanuna dercedilmesi yargılama usulümüz bakımından hicap duyulacak bir vakiadır. Adalet Bakanlığının eğitimlerle ya da ne yapıyorsa yaparak uygulamada bunları düzeltilmesi gerektiği kanısındayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

170’inci maddenin (4)’üncü fıkrasının düzenlenmesi bu. “İddianamede, yüklenen suç oluşturana olaylar mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanır. Yüklenen suç oluşturana olaylar ve suçun delilleriyle ilgisi bulunmayan bilgilere yer verilmez.” şeklinde bir düzenleme var. Bence bu eklenen hüküm anlamsız. Yani iddianamelerde zaten mevcut olanlar yazılmıyor. SBK’yle ilgili son hazırlanan iddianamede, 3. Sulh Ceza Hâkiminin kaldırma kararından yani olmayan MASAK kararını gerekçelendirerek yapmış olduğu mal varlığı üzerindeki tedbiri kaldırmak kararından bahsedilmemiş durumda açılan davada. Yani şu anda Türkiye’yi sallayan bir dava, Avusturya’da gözaltına alınmış bir vatandaş var. Avusturya’da gözaltına alınmış bu vatandaş Amerika, Avusturya polisiyle yakalıyor. Biz iade talebinde bulunuyoruz ama açmış olduğumuz davada mal varlığı tedbirinin kaldırılmasıyla ilgili verilen karar, 3. Sulh Ceza Mahkemesinin kararı iddianamede yer almıyor. Şimdi, bunu getiriyoruz ya biz, “Yüklenen suç oluşturana olayları ve suçun delilleriyle ilgisi bulunmayan bilgilere yer verilmez.” deniliyor ya, yer verilecekleri de anlatalım ki bu savcılar ne yapacaklarını, ne edeceklerini öğrensinler, bilsinler. Ne hâle geldik! Yani eklenen bu hüküm anlamsız; zaten iddianamenin amacı, mevcut suç

şüphesinin ortaya çıkarılmasıdır. Konuyla alakalı olmayan hususların iddianameye eklenmesi ceza yargılaması ilkeleriyle zaten bağdaşmamaktadır. Bu durumda, bu ifadenin eklenmesiyle yeni bir kural yaratılmamıştır. Olması gereken zaten budur zira iddianamenin konusu, suçu oluşturan olaylardır. Yani bu savcılar, hâkimleri yeniden hizmet içi eğitime mi alacağız? İki buçuk yıl arkadaşlar, -eskiden on beş yılda geliyordu, on beş yıllık hâkimler büyükşehirlerde hâkimlik, savcılık yapmaya geliyordu- şimdi kıdemi iki buçuk yıl olanlar büyükşehirlerde hâkimlik, savcılık yapıyor. Yani Türkiye’de on dokuz yılda yargının geldiği nokta bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Önerge var, önergeyi okutuyorum...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, Hocam da var. Hocamı unutmayalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hocam, aşağıda da bir yoklama var, aradan sonra size söz versem zaman kısıtı olmadan.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ama bu maddeyle ilgili konuşacak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yine bu maddeyle ilgili konuşabilir izleyen maddede.

Buyurun.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklifle CMK madde 170’in (4)’üncü fıkrasına eklenen ifadeyle iddianame kapmasında somut olayla ilişkisi bulunmayan hususlara yer verilmemesi hüküm altına alınmıştır. Teklif bu hâliyle ceza muhakemesi ilkelerinden isnadı öğrenme hakkının ihlali niteliğinde olup bu nedenle teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19’uncu madde kabul edilmiştir.

On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.24

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.43****BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantımızı açıyorum.

20’nci maddeyi okutuyorum...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyi okutalım, ondan sonra söz vereyim.

MADDE 20-5271 sayılı Kanunun 176 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca, iddianameye ilişkin bilgiler ve duruşma tarihi; telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi iletişim bilgilerinin dosyada bulunması halinde bu araçlardan yararlanılmak suretiyle de bildirilir, ancak çağrı kâğıdına bağlanan sonuçlar bu durumda uygulanmaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Kaboğlu, siz bir önceki maddeyle ilgili söz talebiniz vardı.

Buyurun, şimdi söz veriyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Evet, çok teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ben bu oturumda ilk kez konuşuyorum ve son kez konuşacağım. Bu çok önemli bir madde, bu bakımdan biraz ayrıntılı, uzun olmayacak ama biraz somutlaştırmak istiyorum çünkü bu madde teklif metninin 19’uncu maddesiyle Ceza Muhakemesi Kanunu’nun “kamu davasını açma görevi” başlıklı 170’inci maddesinde iddianamede yüklenen suçlu oluşturan olaylar ve suçun delileriyle ilgisi bulunmayan bilgilere yer verilmeyeceğine ilişkin olarak ekleme yapılmaktadır. Madde gerekçesine baktığımız zaman söz konusu değişiklikle özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkıyla birlikte kişilik haklarına koruyucu bir hukuk kuralı getirildiği ifade edilmektedir. Gerçekte ise bu bilinen bir durumun dışı vurumudur, ilanıdır yani malumun ilanı niteliğindedir, zira güncel uygulamada savcıların yüklenen suçlu oluşturan olaylar ve suçun delilleriyle ilgisi bulunmayan bilgilere iddianamede yer verdiklerinin ve Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında savcı kadrolarının ne ölçüde siyasallaşmış olduğunun bir itirafıdır. Teklifin bu şekilde açıklamaya gerek olmayan bir hususu yasaya yazmasının, yasaya yazma gereği duyulmasının acaba nedeni nedir? Tabii yasa koyucu abesle iştiğal etmeyeceğine göre savcıların donanımından mı kuşku duymaktadır? Savcıların yeterliliklerinden mi kuşku duyulmaktadır, bu soruyu sormak gerekiyor.

Öte yandan birçok siyasal iddianamede gördüğümüz üzere “kamu davası açma görevi” başlığını taşıyan ve iddianamenin taşınması gereken zorunlu öğeleri açık bir sözle öngören CMK madde 170’e açıkça aykırılıklar taşımaktadır. Bu tür davalardan, özellikle siyasal davalardan 2 örnek vermek istiyorum. Birincisi Gezi davası. Gezi davasının iddianamesini okuduğum zaman sekiz yıl önce -Emniyette yazılan bir tür senaryodan sonra oluşturulan dava- gerçekten bir siyasal iddianame nasıl yazılır, ona tanık olmuştum. Daha yakın tarihte Barış Akademisyenleri davasında nasıl olur da böyle bir iddianame çıkar, çıkabilir sorusunu sonunda kendime sormuştum çünkü ne Barış Bildirisi belgesiyle ilgisi olan ne de verilen ifadelerle ilgisi olan deyimlere yer verilmişti o iddianamede ve nitekim o iddianameyi yazdıran Başsavcı, Yargıtay üzerinden Anayasa Mahkemesine üye oldu. Şimdi

oysa o iddianamelerin geçersizliği ağır ceza mahkemeleri tarafından belgelendi, tescil edildi Anayasa Mahkemesi kararı üzerine tescil edildi ama o kişi şimdi Anayasa Mahkemesi üyesi. Demek ki bu şekilde acaba savcılar yetersiz oldukları için mi o tür iddianameler yazdılar yoksa tam tersine politize olmuş oldukları için mi, iktidara yaranmak için mi o tür iddianameleri yazdılar? Zannediyorum bu sorunun yanıtı ortaya çıkıyor.

Yasaya açıkça aykırı şekilde karalanmış ve bir iddianamenin içermesi gereken zorunlu öğeleri içermeyen sözde iddianameler ve hayali suç isnatları aracılığıyla iktidar karşıtı olarak düşünülen, muhalif olarak görülen insanlar, yurttaşlar sindirilmeye çalışılmış, liyakat esasına aykırı şekilde görevlendirilmiş yargıç ve savcılar eliyle ceza yargısı bir gözdağı ve intikam aracına dönüştürülmüştür. Başka bir deyişle Ceza Muhakemesi Kanunu madde 170 yürürlükte olduğu hâliyle uygulanmamakta ve açıkça ihlal edilmektedir. Ceza Muhakemesi Kanunu bu şekilde bir hüküm öngörüyor iken açık bir düzenleme, kamu davasını açma görevini öngörmüşken 19'uncu maddede yazıldığı için de bir eklemenin yapılması esasen bu dönemde, son on sekiz yılda yargı kadrolarının nasıl politize edildiğinin bir itirafı olmanın ötesinde aslında yapısal sorunların varlığını da açıkça göstermektedir. Yani iktidar karşısında eğilip bükülmeyen savcılara ihtiyacımız vardır ve bu da yapısal sorunların giderilmesiyle ancak çözülebilir. Yüklenen suç oluşturulan olaylar ve suçun delilleriyle ilgisi bulunmayan bilgilere iddianamede yer vermemeleri için kanunda bunun açıkça yazılı olmasına ihtiyaç duyan adayların Türkiye'de savcı olabilmeleri başlı başına dehşet verici bir durumdur. Siyasi iddianamelerin engellenmesi ancak yürütmenin yargı üzerindeki tahakkümünün kaldırılması, liyakat ilkesine dayalı mesleğe giriş ve meslekte ilerleme koşullarının öngörülmesi ve yargı bağımsızlığının sağlanmasıyla mümkündür, oysa ne Yargı Reformu Strateji Belgesi ne de İnsan Hakları Eylem Planı yargı bağımsızlığı konusunda gerekli adımların atılmasını öngörmüşlerdir. Bu itibarla kanun teklifinin 19'uncu maddesi şu şekilde de yorumlanabilir Adalet ve Kalkınma Partisi açısından: Nedeni olduğu yargısal çöküşün ikrarı ama bir tür bunun da makyajlanması şeklindedir. Zira 2010-2017 Anayasa değişiklikleri sonrasında teklifin 19'uncu maddesiyle getirilmek istenen türden bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuş olması, Adalet ve Kalkınma Partisinin yargı reformu ihtiyacının dermanı değil ama nedeni olduğunun kanıtıdır. Bu bakımdan bizim önerdiğimiz, Meclise getirdiğimiz 189 maddenin Cumhuriyet İttifakı tarafından elinin tersiyle itilmiş olması gerçekten bir fırsatın kaçırılması anlamına gelmektedir. Tabii ki biz asgarisini öngörmüştük, esasen yapılması gereken, Anayasa'nın 138'inci maddesinin saygı görmesi için, başta Hâkimler ve Savcılar Kurulu olmak üzere, yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını gölgeleyen, zedeleyen hükümlerinin ivedi olarak değiştirilmesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 233 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler ve ikinci fıkrasına “yapılacak çağrı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve zorla getirme” ibaresi eklenmiştir.

“Kovuşturma evresine geçildiğinde çağrı kâğıdına iddianame eklenir. Ayrıca, iddianameye ilişkin bilgiler ve duruşma tarihi; telefon, telgraf, faks elektronik posta gibi iletişim bilgilerinin dosyada bulunması halinde bu araçlardan yararlanmak suretiyle de bildirilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm
İstanbul

Mehmet Ruştı Tiryaki
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

Gerekçe:

Düzenleme teknolojik gelişmelere ayak uydurma gerekçesiyle getirilmişse de bu iletişim araçlarından birine yapılan tebliğ usulüne yer verilmemiş olması uygulamada hak kayıplarına neden olacaktır. Örneğin, mail yoluyla iletilen bir tebliğin ne zaman okunduğu bilinemeyeceğinden her halükârda gönderildikten kaç gün sonra tebliğ edilmiş sayılacağı açık olmalıdır. Ayrıca, teklif metninden söz konusu yollara “çağrı kâğıdı ile tebliğe” ek olarak başvurulacağı anlaşılrken gerekçeye bakıldığında “Belirtmek gerekir ki; sayılan araçlardan en az birisiyle bildirimde bulunmak yeterli olacaktır.” denmektedir. Bu teknolojik iletişim araçlarının herkes tarafından düzenli olarak kontrol edildiğini ve gözden kaçmayacağını varsaymak gerçeklikle bağdaşmamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “temel cezadan” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve koşulları bulunduğu takdirde zincirleme suça ilişkin hükümler uygulandıktan sonra belirlenen cezadan” ibaresi ve maddenin sekizinci ve onbirinci fıkralarına sırasıyla aşağıdaki cümleler eklenmiş, dokuzuncu fıkrasında yer alan “şartların gerçekleştiği ve eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu kanaatine varırsa talepte belirlenen yaptırım doğrultusunda” ibaresi “şartların gerçekleştiği, eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu ve dosyadaki mevcut delillere göre mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği kanaatine varırsa talep yazısında belirtilen yaptırımdan daha ağır olmamak üzere dört ilâ yedinci fıkra hükümleri doğrultusunda” şeklinde ve ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu fıkra ya aykırı olarak düzenlendiği, belirlenen yaptırımda maddi hata yapıldığı, yaptırım hakkında 231 inci veya Türk Ceza Kanununun 50 ve 51 inci maddelerinin uygulanmasında objektif koşulların gerçekleşmediği ya da teklif edilen cezanın mahiyetine uygun bir güvenlik tedbiri belirtilmediği anlaşılan talep yazısı, eksikliklerin tamamlanması amacıyla mahkemece Cumhuriyet başsavcılığına iade edilir. Cumhuriyet savcısı tarafından eksiklikler tamamlandıktan ve hatalı noktalar düzeltildikten sonra talep yazısı yeniden düzenlenerek mahkemeye gönderilir.”

“Seri muhakeme usulü, bu kapsama giren bir suçun, kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uygulanmaz.”

“(14) Dokuzuncu fıkra kapsamında mahkemece kurulan hükme itiraz edilebilir. İtiraz mercii, itirazı üçüncü ve dokuzuncu fıkralardaki şartlar yönünden inceler.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talebi var.

Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, CMK madde 250 seri muhakeme usulüyle ilgili, bu maddeyle ilgili somut norm denetimi

itiraz yoluyla yerel mahkeme tarafından Anayasa Mahkemesinin huzuruna taşınmıştı. Bakılmakta olan dava, resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma suçu nedeniyle seri muhakeme usulün uygulanması amacıyla düzenlenen talepten anılan onaylanması istemidir. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi itiraz konusu kuralın 250'nci maddenin (1)'inci fıkrasının a/7 gereğince, resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan, TCK madde 206 yönünden incelemiş ve anılan 9'uncu 1'inci cümlesinde yer alan "...talepte belirlenen yaptırım doğrultusunda..." ibaresini, anılan 250'inci maddenin (1)'inci fıkrasının a/7 bendi gereğince, resmi belge düzenlenmesinde yalan beyan, Türk Ceza Kanunu madde 256, bu yönden Anayasa'nın 9, 38, 138 ve 140'ncü maddelerine yargı yetkisi, masumiyet karinesi, mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlik ve savcılık mesleğiyle ilgili maddelere aykırı bularak iptal etmişti; Anayasa Mahkemesinin 21 Mart 2021 tarih ve 2020/35 esas ve 2021 sayılı Kararı yani bu arada karar numarasını veremiyorum. Ama burada, her ne kadar gerekçede mahkemenin beraat veya düşme gibi bir karar verilmesi gerektiğine kanaat getirirse maddi hakikatin ortaya çıkarılabilmesini teminen yeni delillerin toplanmasına veya tanık dinlenmesine ihtiyaç duyarsa eylemin seri muhakeme kapsamında olmadığı kanaatine ulaşırsa talebi reddedileceği kaleme alınmakta. Fakat 9'uncu fıkra yapılması öngörülen değişikliğin Anayasa Mahkemesinin anılan kararının içeriğini tam manasıyla karşılamaması karşısında şu anki yapılmak istenen değişikliğin yine Anayasa'nın 9, 36, 38, 138, 140 ve 153'üncü maddelerine aykırı olma ihtimali var. Bu konuya daha dikkatli yaklaşılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeler var, önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 22'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "dokuzuncu fıkrasında yer alan 'şartların gerçekleştiği ve eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu kanaatine varırsa talepte belirlenen yaptırım doğrultusunda'" ibaresi "'şartların gerçekleştiği, eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu ve dosyadaki mevcut delillere göre mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği kanaatine varırsa talep yazısında belirtilen yaptırımdan daha ağır olmamak üzere dört ilâ yedinci fıkra hükümleri doğrultusunda' şeklinde ve on dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir." ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Aksaray

Hasan Subaşı

Antalya

Gerekçe:

Teklif gerekçesinde, Anayasa Mahkemesinin 31/3/2021 tarihli ve E: 2020/35, K: 2021/26 sayılı İptal Kararı doğrultusunda düzenleme yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak teklif edilen hüküm Anayasa Mahkemesinin özellikle yargı bağımsızlığı ve hâkimlerin karar vermede bağımsız olduğuna ilişkin atıfla, Anayasa'nın 9, 38, 138 ve 140'uncü maddelerine aykırılık yönünden iptal kararı verilmiştir. Teklif edilen maddede yer alan "talep yazısında belirtilen yaptırımdan daha ağır olmamak üzere" ibaresi Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesini oluşturan yargı bağımsızlığı, mahkemelerin bağımsızlığı ilkelerine aykırılık durumunu devam ettirmektedir. Teklif bu yönüyle Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) evrak sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesi ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250'nci maddesinin (9)'uncu fıkrasında yapılan değişikliğin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Alpay Antmen

Zeynel Emre

İstanbul

Mersin

İstanbul

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Aydın

Çorum

Antalya

Gerekçe:

Teklif, Anayasa Mahkemesinin seri muhakeme usulüne ilişkin verdiği iptal kararını (21/3/2021 t. ve 2020/35 E; 2021 K. s. Kararı) tam manasıyla karşılamamaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 251 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“175 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulü uygulanmaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Sulh ceza hâkimliğinin tutuklama ve adli kontrole ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi, yargı çevresinde bulunduğu asliye ceza mahkemesi hâkimine aittir. İtirazı incelemeye yetkili mercilerin farklı olduğu hallerde, itirazların gecikmeksizin incelenmesi amacıyla, kararına itiraz edilen sulh ceza hâkimliği tarafından gerekli tedbirler alınır. Sulh ceza hâkimliği işleri, asliye ceza hâkimi tarafından görülüyorsa itirazı inceleme yetkisi ağır ceza mahkemesi başkanına aittir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talepleri var.

Sayın Koç, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani bizce bu teklifin önemli maddelerinden birini teşkil ediyor bu dikey anlamdaki itiraz müessesesi. Tabii, bu sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasına ilişkin olan kanun teklifinde biz parti olarak, hukuk kurumları olarak gerçekten bu işleyişin doğru olmayacağını ve ciddi şekilde bir hak ihlaline neden olabileceğini söylemiştik, maalesef o dönemde bu dikkate alınmadı ve ciddi manada da özellikle soruşturma evresinde ciddi hak ihlallerine neden oldu ve çok ciddi tutuklamalar, yargısız infazlara neden olacak uygulamalarla biz karşı karşıya kaldık. Tabii, bu mevcut olan hâliyle itirazın bir

üst mahkemeye yapılmasına dair olan uygulama uygun, olumlu olmakla birlikte yürürlük maddesi olarak 2022 yılına ertelenmiş olması bizce anlaşılmalıdır çünkü gerçek anlamda, uygulamada çok ciddi hak ihlalleri söz konusudur. Kanunun yürürlüğe girmesi, tarihi itibarıyla eksiklikleri içermekle birlikte yürürlüğe girmesi gerektiğini belirterek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, bu sulh ceza hâkimliği kararlarına karşı sınırlı anlamda bir dikey itiraz tanımı söz konusu bu kanunda. Sulh ceza hâkimliği kararlarının adli kontrol vesaire dışında kalan kısımların tamamının da dikey anlamda denetime tabi tutulması gerektiği düşüncesindeyiz. Benim anımsadığım kadarıyla, Sayın Cumhurbaşkanının da böyle bir deklarasyonu vardı ve eylem planıyla alakalı da böyle bir taahhüt söz konusuydu. Burada neden sadece denetimle alakalı, adli ve kontrolle alakalı sınırlama yapılmış, diğer konularla ilgili böyle bir yola başvurulmamış, dikkat çekici. Sulh ceza hâkimliğinin tüm kararlarının dikey denetime tabi olması gerektiği düşüncesindeyiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeleri okutuyorum...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, benim de söz talebim var, müsaade ederseniz, biz de konuşalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Öztürk, pardon, son anda bastınız siz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Söz talebim vardı ya.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; görüşmekte olduğumuz 24'üncü maddenin uygulanmasında ileride aksaklıklar olabileceği düşüncesiyle Komisyonumuzda düzeltilmesini öngördüğümüz bir öneriyi sizlerle paylaşmak isterim.

Şimdi, yürürlükte olan 5271 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası aynen şöyle diyor: "Aynı işte soruşturma evresinde görev yapmış bulunan hâkim, kovuşturma evresinde görev yapamaz." Dikey itiraz usulünde, soruşturma evresinde tedbirlere dair itirazları inceleyecek hâkimlerin kamu davası açılması hâlinde bu fıkra sebebiyle görev yapması hukuken mümkün görülmemektedir. Çünkü 24'üncü maddeyle, CMK'nin 268 maddesinin (3)'üncü fıkrasının (b) bendinde değişiklik yapan fıkra ile sulh ceza hâkimliğinin tutuklama ve adli kontrole ilişkin verdiği kararlara karşı itirazların incelenmesinde asliye ceza mahkemesi hâkimine ve ağır ceza mahkemesi hâkimine -bildiğiniz üzere- yetki verilmektedir. Dikey itiraz usulü yerinde olmakla birlikte, yetkinin verildiği merciler yönünden uygulamada aksaklıkların ortaya çıkma ihtimali de büyüktür. Şöyle ki: Her ne kadar dikey itiraz olarak nitelendirilmekteyse de sulh ceza hâkimliği, yalnızca soruşturma evresinde alınması gereken hâkim kararlarının alındığı özel bir yargı mercisidir. Tutuklama ve adli kontrole ilişkin kararların itiraz mercisi, genellikle tutuklama yasakları kapsamında kalan, daha az cezaları içeren, basit suç fiillerinin yargılandığı mahkeme olan asliye ceza mahkemesi yerine tutuklama ile adli kontrol tedbirlerinin yoğun şekilde uygulama alanı bulduğu "katalog suç" olarak adlandırılan daha ağır cezaları içeren suç fiillerinin yargılanmasının yapıldığı ağır ceza mahkemesi olarak düzenlenebilmelidir. Bu durum, tutuklama ve adli kontrole ilişkin kararlara yönelik itirazların soruşturma evresinin sonunda kamu davası açılarak kovuşturma evresine geçilmesi hâlinde yargılamanın çoğunlukla yapılacak olduğu ağır ceza mahkemesince dikkat ve özenle incelenmesine, dolayısıyla soruşturma evresinde olası hak ihlallerinin önüne geçilmesinde fayda sağlayacaktır.

Ayrıca, mevcut düzenlemeyle, itirazların incelenmesi hususunda ağır ceza mahkemesi başkanına yetki verilmişse de bu husus ağır ceza mahkemesinin birden fazla hâkimden oluşan doğal yapısına aykırıdır. Soruşturma sonucunda iddianame düzenleyip kamu davasının ağır ceza mahkemesince görülmesi hâlinde duruşmayı yönetecek mahkeme başkanının kovuşturma evresinde alınacak tedbirler hakkındaki kararlarda mahkeme üyeleri üzerinde etkide bulunmasına neden olabilecektir.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Asliye ceza ve ağır ceza arasında bu anlamda bir tasnife yönelik olarak bizim de olumlu bir bakış açımız olduğunu söylemek istiyorum yani dikey itirazla eğer asliye ceza mahkemesi daha sonra o suça ilişkin değerlendirme yapacaksa suçun vasfı itibarıyla, ağır ceza mahkemesi başkanlığı tarafından bu itiraz görülebilir, zaten bizim önermemiz de o şekildeydi. Sayın Öztürk’ün de dile getirdiği benzer bir öneri, değerlendirilebilir ama bu, dikey itiraza engel değildir. Yani dikey itiraz her hâlükârda kabul edilmesi gerekir ama böyle bir merci karmaşası ve soruşturma ve kovuşturma arasında bir problem ortaya çıkabilecek bir tasnif söz konusuysa evet, merci atlama yöntemiyle çözülebilecek bir yoldur, mümkündür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, yargı çevresinde bulundukları asliye ceza mahkemesi hâkimine aittir.

“b) Sulh ceza işleri asliye ceza hâkimliği tarafından görülüyorsa itirazı inceleme yetkisi ağır ceza işlerini gören mahkeme başkanına aittir.”

Süleyman Bülbül

Alpay Antmen

Zeynel Emre

Aydın

Mersin

İstanbul

Rafet Zeybek

Antalya

Gerekçe:

İtiraz usulü ve inceleme mercileri maddesinde, itirazları bir üst mahkemesi tarafından karara bağlanması ilkesine uyularak düzenleme yapılmış ve sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesinin yargı çevresinde bulundukları asliye ceza mahkemesi hâkimine ait olacağı hükmü getirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 24'üncü maddesinin (b) bendinde yer alan "gecikmeksizin" ibaresinin "en geç iki gün içinde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

Gerekçe:

Teklifte yer alan "itirazın gecikmeksizin incelenmesi" ifadesi her ne kadar düzenleyici işlem olsa da sınırları çizilmemiş muğlak bir ifadedir. Muğlaklığın uygulamada doğurabileceği mağduriyetlerin önüne geçilmesi amacıyla iki günlük süre belirlenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas numaralı Kanun Teklifi'ne çerçeve 24'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Arslan

Yılmaz Tunç

Ramazan Can

Tokat

Bartın

Kırıkkale

Orhan Kırçalı

Samsun

"MADDE 25- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan 'yedi kez' ibaresi 'dokuz kez' ve altıncı fıkrasında yer alan '31/7/2021' ibaresi '30/11/2021' şeklinde değiştirilmiştir."

Gerekçe:

Maddeyle 5271 sayılı Kanun'un geçici 9'uncu maddesinin (5)'inci fıkrasında düzenlenen Covid-19 iznine ilişkin uzatma sayısının 7'den 9'a çıkarılması sağlanmaktadır. Böylelikle, salgının devam etmesi hâlinde Covid-19 izin süresinin en fazla 30/11/2021 tarihine kadar uzatılabilmesi öngörülmektedir. Bu değişikliğe bağlı olan maddenin (6)'ncı fıkrasındaki tarih de değiştirilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde söz talepleri var.

Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir defa, şunu merak ettim: Bize gönderdiğiniz önergede 2 imza var, orada okuduğunda 5 isim saydı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sonradan imza ilavesi oldu.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Yani içerik aynı anladığım kadarıyla, sadece imza ilavesi oldu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aynı aynı.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, diğer nokta -bunu konuştuk daha önce- 7 kezden 9 keze

çıkarılması, tarih itibarıyla da... Dün de bunu konuştuk ama tabii, burada İç Tüzük 35'e göre baktığımızda şöyle bir problem var, diyor ki: "Komisyonlar kanun teklif edemezler, kendilerine havale edilenler dışında kalan işlerle uğraşamazlar, Başkanlık Divanı kararı olmaksızın Genel Kurul toplantı saatlerinde görüşme yapamazlar ve kanun tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler hâlinde Genel Kurula sunamazlar." Yani bu bir değişiklikten ziyade sunulan bir şeyin dışında yeni bir kanun maddesi ihdası. Tabii, bu gerekli de bir şey. Yani şu notu düşmek istedim: Emsal olmaması açısından bu olayda uygulanabilir ama esasında İç Tüzük'e baktığımızda böyle de bir durum var, yasal problem var.

İkincisi: Bu meseleyle ilgili bana başka ulaşanlar oldu yani adam denetimli serbestlikten yararlanmış, dışarıda şu anda. Süre itibarıyla çok uzunca bir süredir -yani 7 kezden 2, on dört ay; şimdi 2 daha alacak on sekiz ay- bu insanlar yasal olarak çalışmıyor bildiğiniz gibi, dolayısıyla evde de oturmuyorlar. Yani bunların çalışmamasının da bir problem olduğunu gözetmek lazım yani yasa dışı bir şekilde çalışıyorlar. O hâlde bu yönde böyle bir şey veriliyorsa en azından çalışmalarına yönelik de bir düzenleme yapılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Çalışmalarına yönelik Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bir genelge mi yayımlamıştı? Böyle bir görüş...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Acar, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Başkanım, buyurduğunuz doğrudur, bu tarz ihtiyaç aylar önce geldi "Çalışma ihtiyacı var." şeklinde. Bir görüş yayımlamak suretiyle Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz bunun uygun olduğunu ifade ettiler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şu anda çalışabiliyorlar yani.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sigortalı olarak çalışabiliyorlar mı?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Tabii tabii, şu anda mümkündür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, çalışabiliyorlar.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, bir de...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Daha önce söz alanlar var.

Sayın Koç, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Emre'nin biraz önce belirttiği gibi, esasında bu, İç Tüzük 35'e net bir şekilde aykırı bir önerge, madde ihdası. Neden aykırı? Şimdi, diyor ki: "Komisyon, kanun teklif edemez. Önüne gelen, kendilerine tevdi edilen bir kanun metni veya da kanun teklifinin dışında başka bir görüşme yapamaz." Gerçekten, bu, şu anda bir İç Tüzük hükmüne çok net bir şekilde aykırı olan bir husus. Biz bunu bu şekliyle kabul edersek önümüze gelen, Komisyona gelen... Yani bu, Tüzük'e, Anayasa'ya, mevcut olan meri hükümlere en fazla uyması gereken, Adalet Komisyonunun kendidir. Dolayısıyla, bunun bu şekilde önümüze gelmiş olmasıyla biz İç Tüzük'ü görmeme, İç Tüzük'ü yok saymayla karşı karşıya kalırız. Ben kesinlikle sizin iyi niyetinizle ilgili bir sorgulama yapmıyorum, Komisyondaki bütün arkadaşların da yine aynı şekilde. Mesele şu: Şimdi, bugün, bize tevdi edilen, Adalet Komisyonu üyelerine gönderilen, bizim gruplarımıza gönderilen, 27 maddeden oluşan bir torba yasayı biz görüşüyoruz. Hiç ilgisi olmayan, aslında İnfaz Yasası'nın içerisinde yer alması gereken bir husus, başka bir kanun teklifi, bir

kanun neticede; bunun bu şekilde gelip Adalet Komisyonunun üyeleri tarafından madde ihdası şeklinde bizim önümüze konulmuş olmasının hem Anayasa'ya hem de İç Tüzük'e aykırı olduğunu biz burada kesinlikle belirtmek istiyoruz.

Gelelim işin diğer tarafına. Şimdi, Değerli Başkan, o yasa, İnfaz Yasası, kişiye dair olan infaz yasası bu Adalet Komisyonunda görüşülürken biz de bu Covid-19 tehlikesi nedeniyle cezaevlerinde mevcut olan sıkıntıları, yüzlerce sayfa teşkil edebilecek olan itirazlarımızı dile getirdik. Nedir peki itirazlarımız? Şuydu itirazlarımız: Siyasi mahpusların, gerçek anlamda şu anda ölümlü yüz yüze olan binlerce insanın olduğunu söyledik ve dolayısıyla, sadece kişiye karşı, işte, cinsel saldırı suçunda bulunan, insan öldüren, kadına karşı suç işleyen kişilerin ve uyuşturucu suçuyla cezaevinde olan insanların dışında bir makale yazan, bir müvekkilini savunan, bir haber yapan, siyaset yapan ve bu nedenle Terörle Mücadele Yasası'nın kısılcasına giren, âdeta mevcut olan iktidarın da hedefinde olan yüz binlerce insan var cezaevinde ve bunlar da bu toplumun, bu devletin vatandaşları. Dolayısıyla, eğer Covid-19'dan dolayı dışarı çıkması gerekirse hasta mahpuslar var. Daha geçen kanun teklifinde İnfaz Yasası'nda "Teröristlerin çocukları mı dışarı çıkacak?" diye bir mantıkla geri çekilen bir kanun maddesiyle biz karşı karşıya kaldık. Dolayısıyla, gerçekten, Türkiye'de anlaşılması zor olan ikili bir sistem söz konusu, ikili bir yaklaşım söz konusu; bir defa, bizim bunu sorgulamamız gerekiyor.

Bakın, sadece bir "tweet"i "retweet"lemiş olan bir milletvekili şu anda cezaevinde. Biraz önce fotoğrafını göndermiş, onu gördüm. Bizim milletvekillerimiz, burada, Mecliste olması gereken milletvekilleri, şu anda 3 milletvekili cezaevinde -Leyla Güven, Musa Farisoğulları, Ömer Faruk Gengerlioğlu- belediye eş başkanlarımız, yüzlerce binlerce siyasetçi şu anda cezaevinde ve bu mevcut olan ikili yaklaşımdan dolayı, bu Anayasa önündeki o eşitlik ilkesine aykırı olan madde nedeniyle ve -bizim yaklaşımımız- bu mevcut olan iktidarın yaklaşımı nedeniyle bu hükümden ve bu mevcut olan sistemden, düzenlemeden faydalanamıyor. Dolayısıyla, madem bu kadar yasaya aykırı, İç Tüzük'e aykırı bir düzenleme getiriliyorsa, bu kadar rahat bu yapılabiliyorsa o zaman cezaevinde binlerce düşünce suçundan olan insanlar var, hasta mahpuslar var; bunların da faydalanması gerektiğini düşünüyoruz. Ama her şeye rağmen, şunu söyleyeyim: Bu, İç Tüzük için bir aykırılıktır. Bunun bu şekilde alışkanlık hâline gelmesi önümüzdeki süreçte de daha farklı hukuksuzluklara neden olacak. Bu nedenle, kesinlikle bu yönüyle, hukuka aykırı olması ve en azından eşitsiz olması nedeniyle -çünkü eşitsiz olması nedeniyle- bizim karşı çıktığımızı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Züleyha Gülüm...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, evet, sanırım ortada bir çelişki de var. 1 Temmuz itibarıyla Covid'den kaynaklı bütün sınırlandırmaların kaldırılacağı söylenmişti. Herhâlde Covid diye bir şey kalmadı böyle bir genelge yayınlandığına göre ama öbür yandan da Covid gerekçesiyle bu sürelerin uzatımından bahsediyoruz. O zaman, hangisi doğru? Önce bunu sormak lazım. Yani işte, turizm sektörü açılın, orada paralar kazanılsın, sermaye güçlensin diye herhâlde dışarıya gelince böyle bir karar alınıyor -bence Covid tehlikesi kalkmış falan değil ama- ama cezaevlerine gelince "Tehlike devam ediyor, öyleyse yeni düzenleme." diyorsunuz. Önce herhâlde bunu izah etmek lazım hangisi doğru diye.

Bunun dışında, zaten İç Tüzük'e aykırılığı arkadaşımız anlattı, İç Tüzük'e aykırı bir düzenlemenin buraya getirilmemesi gerektiğini düşünüyoruz; uygun bir şekilde getirilecekse getirilir.

Bunun dışında, yine aynı tartışma aslında, gerçekten yani bu cezaevindeki insanlara, siyasi davadan

yargılananlara ve içeridekilere bakışın, o düşmanla savaş hukuku mantığıyla bakmanın bir sonucu gene önümüzde. Biz o zaman da çok fazlaca anlatmıştık. Bu Covid hastalığı herhâlde siyasilere değmiyor ya da değdiyse de “Ölürse de ölsün.” diye bakıyorsunuz, herhalde bundan başka bir izah çıkmıyor. Bakın, sadece hasta mahpuslardan baksanız şu an çok ciddi hastalıklarla karşı karşıya olan çok sayıda insan var cezaevlerinde; ölümle burun burunalar, tedavilerinin yapılması mümkün olmuyor. Hele Covid döneminde tedavi meselesi çok daha sıkıntılı bir hâl aldı; hastaneye getirilip götürülmeler, bu süreçlerin kendisi daha da zorlaştı; gidip geldikten sonra sürekli on beş gün, bazen otuz güne varan sürelerde yalnız kalmak zorunda kalmaları, Covid riskinden dolayı koğuşa alınmadan önce tek başına tutuluyor olmaları ciddi problemler yaşıyor; tedavilerin yapılamaması ciddi sorun teşkil ediyor; hastanelerde yer bulunamaması, randevu alınamaması çok ciddi sorunlarken mesela bunlara dair bir çözümünüz yok. Peki, burada, kanser hastası olan ya da çok ciddi risklerle karşı karşıya kalan, Covid nedeniyle aslında ölüm riski taşıyan bu hastalar açısından mesela bir öneriniz var mı? Yok. Neden? Çünkü onlar siyasiler, çünkü onlar AK PARTİ iktidarına, iktidarınıza karşılar.

Şimdi, böyle bir yaklaşımla, böyle bir ayrımcılıkla bir düzenlemeyi yeniden getirmek gerçekten yani nasıl bir algıdır, nasıl bir anlayıştır, insan anlamakta zorlanıyor. Hasta mahpuslar ölsün ama diğerleri yaşasın mı? Böyle bir ayrıma mı gidiyorsunuz? Yani “siyasi tutuklu” dediğiniz şey... Maşallah, sizin zamanınızda artık “siyasi tutuklu” denilen şey o kadar genişledi ki herkese “terörist” diye diye geçenlerde bir cümle kullanmak zorunda kalmıştı birileri “en terörist” diye. Herkesi terörist ilan edince, tabii, birileri de “en terörist” olmak zorunda kalıyor. Şimdi, bu kadar çok siyasi suçlunun olduğu, düşüncesini açıkladığı için içeride olduğu, basın çalışanı olduğu için içeride olduğu, gazeteci olduğu için içeride olduğu... Ya da öğrenci ya da aydın ya da sayabileceğimiz daha bir sürü insan düşüncesinden dolayı içeride ve siz bunlara diyorsunuz ki: “Covid’e ilişkin tedbirler sizi kapsamaz, sizin infazınıza ilişkin herhangi bir değişiklik yapmıyorum ama adliler bırakılabilir.” Eyvallah, bu tedbirler kapsamında belli suçlar hariç, kadına yönelik suçlar hariç bırakılsın da siyasiler neden dâhil edilmiyor? Hani biz şunu söyledikimizde, düşmanla savaş hukuku yürütüyorsunuz dediğimizde “Böyle demeyin.” diyorsunuz ama bu şu an getirdiğiniz şeyin kendisi bile tam da bu değil mi? Hangi gerekçeyle böyle bir ayrıma gidiyorsunuz? Hasta mahpusları bırakmazken nasıl bu kadar rahatlıkla mesela bunu getirebiliyorsunuz? Neden şu düzenlemeyi -ilk düzenlemede böyle bir ayırım yaptınız ama- en azından “Ya, bu hatalıydı, bu yanlış bir yaklaşımdı.” deyip bugün en azından bunu düzelten bir yerden getirmiyorsunuz? Yani bu çifte standardın gerekçesi nedir yani nereden kuruyorsunuz; gerçekten anlamakta insan zorlanıyor. Vatandaş konusunda bu kadar ayırım yapma, sağlık hakkı, yaşam hakkı konusunda bu kadar bir ayrımcılık yapma meselesine kendinizi nereden ikna ediyorsunuz, ben merak ediyorum yani.

Geçenlerde gösterdiğimiz bir fotoğraf vardı, Meclis kürsüsünde de anlattık, elleri kelepçeyle götürülen ve yürümekte dahi zorlanan bir hasta mahpus var, 83 yaşında ve siz hâlen bunun tahliye edilmesi konusunda bile hiçbir adım altmış değilsiniz. Neredeyse son günlerini yaşıyor, tek başına hayatını idame ettiremeyecek bir durumda, tedavisinin yapılabilmesi mümkün değil yani izlemiştinizdir, hastaneye götürülme koşulları bile... Yürüyemiyor ya, yürüyemeyen bir insanı siz tahliye etmemekte ısrar ederken, sağlık nedeniyle artık ölüm noktasına gelmiş bir kişiyi tahliye etmemekte ısrar ederken burada geliyorsunuz, diyorsunuz ki: “Covid var, o nedenle de bazılarını tahliye edelim.” Tamam, süreyi uzatalım da diğerleri ne oluyor? Diğerleri insan kavramında değil mi sizin açınızdan? Ne sayılıyor onlar? Vatandaş sayılıyor mu?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Estağfurullah, olur mu, birinci sınıf vatandaş.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – E, sizin söylediğiniz bu işte.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Güler, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, Zeynel Bey’in sözünün devamında bir hazırlık aşaması için söylüyorum yani bu teklifimiz şu anda hâlihazırda 30 Kasım’a kadar Covid izinli sayılanlara bu uygulamayı getirecek çünkü Covid tedbirleri cezaevi şartlarının, malum, seyrekleştirilmesiyle alınması gereken tedbirlerdi ve Covid tedbirleri kapsamında da Kasım ayına kadar inşallah bütün Türkiye’nin aşılanmasıyla beraber birçok şeyi de aşmış olacağız.

Esas, biz 30 Kasımdan sonra birçok suç tipinin almış olduğu denetimli serbestlik veya açık cezaevi hükümlerindeki yıllara uygun bir inceleme de yapıyoruz hem bu mesleki manada işlerini yapacak hem de diğer hususlarla beraber inşallah... Bu 30 Kasımdan önce de o değerlendirmemizi yani daha geniş kapsamda açık cezaevinden Covid izinlisi olarak çıkmış olan mahkûmların infazlarını daha farklı bir şekilde, acaba tekrar cezaevi ortamına dönmeden... Çünkü nihai evrede aile ortamına kavuştular, uyumlu bir toplum hayatına kavuştular, tekrar cezaevine dönüşleriyle ilgili de tedbirler paketi ne olabilir diye de bir inceleme de yapıyoruz. Bununla bütünleştirerek inşallah daha geniş çerçevede bir çalışma yaparız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Bu, İç Tüzük açısından dedikleriniz doğru ancak bir ihtiyaç söz konusu. Emsal teşkil etmemek üzere bunu yapmamız gerekiyor çünkü vakit noktasında bir sıkıntı var, süre 31 Temmuzda sona eriyor. Meclis çalışmalarına ara verdiğinde de...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Genişleterek yapın, herkesi kapsayacak şekilde yapın, biz de tamam diyelim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sürenin bitmesi Meclisin ara verdiği döneme denk geldiği için bunu bu zaman sıkışıklığında madde ihdasıyla yapmamız gerekti. Burada bu, bir yetki; Sağlık Bakanlığının görüşü doğrultusunda Covid riski ortadan kalkmışsa zaten Bakanlık bu yetkiyi kullanmayacaktır. Dolayısıyla, eğer risk devam ederse, Covid tedbirleri anlamında risk devam ediyor görüşü Sağlık Bakanlığının aynı şekilde devam ederse Adalet Bakanlığı bu uzatma yetkisini kullanabilecektir; durum bundan ibarettir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, kayda geçmemesi kaydıyla söylüyorum: Esasında, sosyal hayata karışmış olanların bu hayat içerisinde bir iyi hâlleri söz konusu olduysa cezanın ıslah anlamında işlevi artık yerine gelmiş demektir. Yeni bir infaz tarifi yapılması gerekir ve burada da eşitlikçi bir anlayış içerisinde o infaz tarifinin yapılması gerekir. Arzu ederseniz kayda geçsin ama burada akli olarak bunları düşünmemiz gerekir, önümüzdeki dönemde düşünülmesi gereken bir şeydir bu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Madde ihdasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda yeni madde olarak metne eklenmiştir.

Şimdi diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mahkemede staj

MADDE 73/A- (1) Hâkim adayları ile avukat stajyerleri, Mahkemede staj yapabilir. Bu maddenin

uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde söz talebi var.

Buyurun Sayın Antmen.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, bu 25’inci maddeyle Anayasa Mahkemesinin avukat stajyerlerine burada da staj yapma imkânı getiriyoruz. Bir yönetmelik çıkacak fakat bu yönetmeliğin adil, eşit ve objektif çıkması gerekiyor. Çoklu barolara ya da numaralanmış barolara bir ayrımcılık yapılmamasını şerh ederek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önergeyi okuyalım mı? Emsal teşkil etmemek üzere dedik ama bir madde ihdasına ilişkin...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan, o çok ciddi bir şey.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yine emsal teşkil etmemek üzere madde ihdasına ilişkin bir önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne çerçeve 25’inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Zeynel Emre

Turan Aydoğan

İstanbul

İstanbul

“MADDE 26- 28.11.2017 tarihli 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 123’üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan ‘1/7/2021’ ibaresi ‘1/7/2022’ şeklinde değiştirilmiştir.”

Gerekçe:

Maddeyle cezayı öngören kanunun yürürlük tarihinin 1/7/2022 tarihine kadar bir yıl süreyle ertelenerek yasa değişikliğine uygun yönetmelik çalışmalarının geç yapılmış olması, Covid-19 nedeniyle kooperatifleşme sürecini tamamlayamayan üreticinin mağduriyetinin önlenmesi ve üreticilerin yönetmeliğe uygun olarak üretici kooperatiflerindeki eksikleri tamamlamaları sağlanacaktır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge hakkında konuşma talep eden Sayın Antmen...

Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan, aslında bu önerge hakkında Adıyaman Milletvekilimiz Sayın Abdurrahman Tutdere bilgi verecek ama şöyle söyleyeyim -gerçekten de İç Tüzük madde 35 açık ama emsal olmaması açısından- sadece ve sadece yedi gün kaldı. Tütün eken, tütün satan, bütün çoluğunun çocuğunun geçimi, rızkı buna bağlı olan tütün üreticileri yedi gün sonra yakalandıkları zaman hapse atılacak. Yedi gün içinde yeni bir kanun teklifi verilemeyeceğine göre, süre de çok sınırlı, bu nedenle emsal oluşturmamak üzere bu madde ihdasını talep ettik.

Ben sözlerimi burada bitiriyorum. Sayın Tutdere bu konuda açıklama yapacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Sayın Tutdere, buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Evet, teşekkür ediyoruz, iyi çalışmalar diliyoruz.

Gerçekten Sayın Antmen’in de belirttiği gibi, Adıyaman başta olmak üzere Türkiye’nin birçok ilinde tütün üretimi yapan tütün üreticileri ve Türkiye’nin yine 81 ilinde bu sarmalı tütün ticareti yapan esnaflarımızın karşı karşıya kalacağı çok büyük bir tehlike var Sayın Başkan. 2017 yılında özellikle 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nda yapılan bir düzenlemeyle tek başına içme özelliğine sahip tütün ticareti Bakanlığın yetkisine bırakıldı ve bu yetki belgesi almadan tütün ticareti yapanların üç yıldan altı yıla kadar hapis cezasını öngören yasa kabul edildi. Bir taraftan da 4733 sayılı Yasa’da da bir değişiklik yaparak tek başına içim özelliğine sahip tütün üreticilerinin kuracağı kooperatifler eliyle bunun ticaretinin, alınıp satılmasının yolu açıldı. Tabii, kanun 2017’de çıktı, Bakanlık bir türlü yönetmeliği çıkaramadı ve kooperatiflerin nasıl kurulacağı, üreticilerin ne yapacağı konusunda belirsizlik olduğu için 31 Aralık 2020 tarihine kadar üreticiler beklemek zorunda kaldı. Tam 31 Aralık 2020 tarihinde yönetmelik çıktı yani bundan altı ay önce çıktı. Tabii, altı ay önce çıkan yönetmelik doğrultusunda tütün üreticilerinin kooperatifleşmesi, tesisleşmesi, binalarını yapması, makinelerini alması da mümkün olmadı, yetişmedi ve bu altı ayın iki ayı sokağa çıkma yasağıyla geçti. Siz de takdir edersiniz ki bir sürü bürokratik engelle karşı karşıya kalan bu üreticilerin bu kadar kısa bir süre içerisinde kanunun öngördüğü şekilde, yönetmeliğin öngördüğü şekilde kooperatif kurmaları imkânsızdı ve Bakanlık üç yılda yönetmeliği çıkardı, üreticiye şu anda mevcut koşullara göre “Altı ayda kooperatifi kur.” gibi bir dayatma ortaya çıkıyor. Bu mevcut tablo gerçekten hukuk adına ve üreticiler adına çok ciddi bir sıkıntıyı getirecektir. Biraz önce bir aciliyet nedenini göstererek bir madde ihdas etti Komisyon. Aynı paralelde, şu anda yüz binleri hatta milyonları ilgilendiren bir mevzu var; bu insanlarımızın alt sınırı üç yıl olan bir cezayla karşı karşıya kalmamaları için mutlaka bu madde ihdasının yapılması gerekiyor.

Bir de Sayın Başkan, şöyle bir şey var: Bu kanun özellikle bulundurmaya da suç sayıyor. Şu anda üreticinin elinde, deposunda 2020 yılı ürünü var ve hepsi de depolarında, evlerinde bulunuyor. Bu 1 Temmuz’a kadar bir çalışma yapılmazsa; Türkiye’de Adıyaman’da, Malatya’da, Batman’da, Hatay’da ve birçok ilde binlerce, belki de yüz binlerce insan hakkında direkt adli işlem yapılacak ve hiçbirimizin istemediği bir kaotik durumla karşı karşıya kalacağız çünkü hiçbir yerde kooperatifleşme süreci tamamlanamadı. Kooperatifleşme tamamlanamadığı için bir yol da verilmezse bu üreticiye, hukuksal anlamda bir çözüm ortaya konulmazsa ciddi bir sıkıntıyla karşı karşıya kalacağız. Ekonomik sıkıntılar, hayat pahalılığı, pandemi nedeniyle üreticiler zaten mağdur; bu mağduriyetin üstüne bir de böyle bir cezanın gelmesi gerçekten büyük bir mağduriyet yaratacaktır. Bu konuda özellikle bütün Komisyon üyelerinden ricamız; bütün üreticiler adına çağrıda bulunuyoruz, sizin de vicdanınızı gerçekten rahatsız edecek bir tabloyla ülkemizin karşılaşmaması adına, üreticilerimizin mağdur olmaması adına hepinizin özellikle bu madde ihdası konusundaki önergeye destek olmanızı bekliyoruz. Bugün burada vereceğiniz destek gerçekten Türkiye’de yüz binlerce insanın en az bir yıl nefes almalarının ve kooperatifleşme sürecinin tamamlamalarının yolunu açacaktır.

Ben hepinize şimdiden teşekkür ediyorum, iyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan, şimdi ne yaptınız biliyor musunuz? AKP getirirse emsal olmasın ve İç Tüzük ihlal edilebilir ama Adıyamanlı yüz binleri cezaevine atacak mı, öyle bir şeye de imza attınız. Kutluyorum sizi!

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 26’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- (1) Bu Kanunun;

- a) 16 ncı, 17 nci ve 24 üncü maddeleri 1/1/2022 tarihinde,
- b) 11 inci, 20 nci ve 21 inci maddeleri 1/9/2021 tarihinde,
- c) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3697) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 27’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Geri çekiyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, önerge geri çekildi.

27’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcüler; Sayın Abdullah Güler, Emine Yavuz Gözgeç, Oğuzhan Kaya... Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Pazartesi saat 12.00’ye kadar muhalefet şerhini bekliyoruz.

Teklif sahibinin kısa bir teşekkür cümlesi var.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Sayın Başkanım, öncelikle Komisyonunuzun bütün üyelerine şükranlarımı ifade ediyorum. Anayasa Komisyonunun üyesi bir hukukçu olarak müstefit olduğumu özellikle ifade etmek istiyorum. Buradaki katkıların, eleştirilerin hepsini not ettim. İnşallah yakın bir zamanda bir başka kanunda da bu düzenlemeler, eksikler varsa onlar da yerine getirilir.

Ben, özellikle, söz alan almayan burada bütün arkadaşlarıma en kalbi şükranlarımı ifade ediyorum. İyi bir kanun ve bu kanunun bir an önce bir uzlaşma içerisinde Genel Kurulda da aynı desteklerle çıkmasını özellikle Komisyon üyelerimizden ben istirham ediyorum.

Israrlı takip konusundaki değerlendirmeyi inşallah önümüzdeki çalışmada yine getireceğimizi de ifade etmek istiyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Çok teşekkür ediyoruz değerli Komisyon üyelerimize ve tüm yürütmeye, katılımcılarımıza, akademisyenlerimize, Barolar Birliğine, Danıştay, Yargıtay, buradan belki unuttuğum bütün katılımcılara katkıları için çok çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 17.40